

د وقت پای

داکټر شاهد مسعود

ژباړه: احمد شاه پاڅون

Ketabton.com

د وقت پای

داکټر شاهد مسعود

ژباړه: احمد شاه پاڅون

END OF TIME

د وقت پامی

ډاکټر شاهد مسعود
ژباړه: احمد شاه پاڅون

د کتاب ځانگړنې:

د وخت پای	د کتاب نوم:
ډاکټر شاهد مسعود	چمتو کوونکی:
احمدشاه پاڅون	ژباړه:
ژباړن	کمپوز او ډیزاین:
ژباړن	پښتني طرحه:
علامه محمود طرزي ټولنه	خپروونکې ټولنه:
تاج منور کتاب او قرطاسيه-هلمند	چاپ چاري:
۱۳۹۳ هـ ل	چاپ کال:
يو زر ټوکه	تېراژ:

يادونه:

دا مي د ژباړې لومړۍ تجربه ده، که کومه تېروتنه وينی، لومړی مي و بڅښيئ او بيا يې راته په گوته کړئ.

a.patsoon@gmail.com

+۹۳۷۰۰۷۸۷۳۱۵

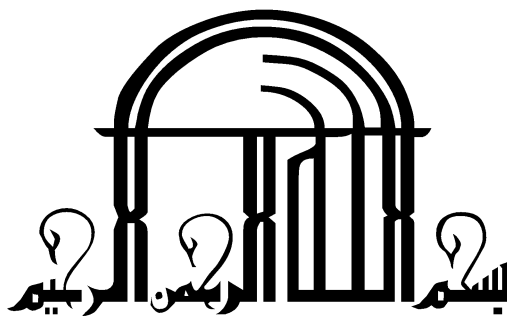
(پاڅون)

ڊال۽:

خپل پلارجان ته ، چي د مور د نه شتون احساس يې ندي
راکړۍ. پلار جانه! الله دي راته تر ډېره ژوندي لره.

د چاپ حقوق له ژباړن سره خوندي دي

ترتیب

لومړۍ برخه:

د قیامت مانا، د قیامت نښانې، لومړۍ نښې، منځنۍ نښې او نږدې نښې، د قیامت نښې د صحیح احادیثو په رڼا کې مهمې وړاندوینې.

له ۱۱ څخه تر ۳۹ مې پاڼې پورې

دوهمه برخه:

قرآن کریم او د قیامت نښې، د سپوږمۍ د ماتېدو پېښه، د سرو زرو غر، لکۍ لرونکي ستوري، د مهدي امام ځانگېرني، (ارما گډون) جنگ کې یهودیت او عیسویت، الملحمة الکبری او د مهدي امام تر راڅرگندېدو وړاندي د مسلمانانو حالت.

د ۴۰ مې څخه تر ۷۳ مې پاڼې پورې

دریمه برخه:

د مهدي امام ښکاره کېدل، د سفیاني لښکر ماته، د مهدي امام جنگونه، د لوط قوم، د سبا قوم، د عاد قوم او بني اسرائیل، سلیماني معبد، د فرعون انجام، دارم سیل، د هېر سوي ښار موندنه.

د ۷۴ مې څخه تر ۱۰۷ مې پانې پوري

څلورمه برخه:

اوسنۍ دوره، د دجال د راوتلو او د مهدي امام د راتگ غوندي د لویو پېښو څخه وړاندي دوره، د دجال فتنه څه شی ده؟ دجال کس دی که نظام؟ ایا دجال راغلی دی؟ حضرت عیسیٰ عليه السلام او بني اسرائیل، صلیبي جنگونه، مسجد اقصیٰ او قبت الصغریٰ، یهودیانو ته نجات ور کوونکی باچا څوک دی ... دجال؟

د ۱۰۸ مې څخه تر ۱۴۰ مې پانې پوري

پنځمه برخه:

درې واړه لوی مذهبونه د یو ستر لار ښود د راتگ لار څاري، د عیسایانو ضد (Anti-Christ) د یهودو مسیح دجال او د مسلمانانو د

عقيدي سره سم د جال، د (ناستېراډيمس) وړاندويني، د کایناتو په اړه د آين ستاين نظريې، د کایناتو پای ته رسيدو لاملونه، مخکني بدلونونه، قرآني اياتونه او قيامت ته نږدې نښي، د حضرت عيسى عليه السلام راکښته کېدل، د دجال تېښته او خاتمه، ياجوج او ماجوج، د حضرت عيسى عليه السلام وفات، د لويديځ څخه لمر راپورته کيدل، د توبې د دروازي بندېدل، د مخکي حيوان، د قيامت لوگي، د يمن هوا، اور، د اسرافيل صور، د ډار پوکي، د بې هوښۍ پوکي، تر مرگ وروسته د پورته کيدو پوکي ... د رسول الله صلى الله عليه وسلم حديث چي وايي په نړۍ کي د يوه مسافر په ډول و اوسئ ... د نيك عمل کولو او له گناهونو د توبې کولو وروستۍ مهلت.

د ۱۴۱ څخه تر ۱۷۱ مي پانې پوري

د خپروونکي خبري

د مسلک له اړخه جراح ډاکټر، د تاریخ زده کوونکی او محقق ډاکټر شاهد مسعود په ډېره لږه موده کې د (ARY) تلویزوني چینل (Views on news) د پروگرام له لارې په هر زړه کې کور جوړ کړ، نرم خوی، تودې او زړه راکښونکي خبري کوونکی ډاکټر شاهد د ظالم سلطان په وړاندې د حق کلیمې ویلو څخه هیڅ ډار نلري ښایي له دې امله چې هغه مادي گټې شاته پرې ایښي، د تلویزیوني پروگرام په کوربه توب کې د زړونو خپلول د هغه ځانگړنه ده، هغه چې کله رغیږي خبري یې سمې زړه ته لار کوي او کوم څه چې ذهن کې پاتېږي، نور زیات اغیز شیندونکي وي، د هغه گړدود (لهجه)، د هغه رغ او د حرکاتو ژبه یې دا په ډاگه کوي چې هغه د مسلمان امت له بې وسۍ او د ښکیلاکي ځواکونو له تیري او ظلمونو نه هر وخت ځورېږي.

(دا کتاب) د کائناتو له پیل څخه تر اټکلیز پای پوري یوه کیسه ده، چې ډاکټر صاحب د قرآن او صحیح احادیثو په حوالو ښکلي کړې، دا له لویه سره په زړه پوري تلویزوني خپرونه ده چې د هر عمر، هري برخي او هر فکر د خاوندانو لپاره اړین اثر دی، زه هیله لرم چې په کتابي بڼه به یې هم مینه وال لاس پر لاس کوي او محکمي ته به نه رسیږي.

د الله ﷻ او رسول ﷺ په حضور کي د ډېر شکر ادا کولو وروسته زه د ډاکټر شاهد مسعود صاحب، د تلویزون د ټول ټیم، د جناح ورځپاڼي د گروپ مدیر ښاغلي ودود قریشي، مرستیال مدیر غلام شبیر اعوان، په پنجاب کي د (اې ار وای) مشر ښاغلي نصر الله ملک او دخپل زوی عدنان خالد څخه ځانگړې مننه ځکه کوم چي د هغوی د ملاتړ پرته ښايي دا هڅه بريالی سوي نه وای.

خالد شريف

۲۳-۰۹-۲۰۰۴

د ژباړن خبري

استاد غضنفر ته مي چي د كتاب په اړه يادونه وكړه په ټوكه كي يې وويل:
هسي نه خلك فكر وكړي چي هغه دي قيامت نږدې دي، نو څه ته ددې
دنيا په اړه فكر كوي، راسه يوه لته (لغته) بله هم پسي وركړه چي كيسه يې
ژر ختمه سي.

خو زه ډاډه يم چي د كتاب په لوستلو سره به هيڅ كله لوستونكي داسي
فكر ونه كړي، مگر هغه څوك چي د كتاب محتوا د هغه له نوم او پښتۍ له
انځوره اخلي.

هغوی چي د بشپړ كتاب لوستلو ته بې حوصلې كيږي، يوازي ورته ددې
سريزي د لوستلو زغم غواړم.

موږ په دې ايمان لرو چي قيامت راتلونکی دی. داچي قيامت څه شی
دی؟ او څنگه راځي؟ هر څوک ورته د خپل علم، معلوماتو او تصور له
هنداري گوري.

د قران کریم په ۸۱، ۸۲ او ۸۴ نمبر سورتونو كي الله تعالی د قيامت بشپړ
انځور وړاندي كړی، خو ددې سورتونو مفهوم او بڼه تفسیر تر عوامو يا نه
دی رسيدلی او يا لږ رسيدلی دی.

زما ياديږي ماشومتوب کي مور ته ويل سوي وه چي قيامت به د جمعې د ورځي په مازديگر وي، په دې ورځ به دورې وي. چي کله به دا سي يوه ورځ برابره سوه، زړه به مو له غمه شين سو چي هغه دی نور قيامت را ورسيد. وروسته، وروسته يو کتاب (د قيامت علامې) په نوم خپور سو هغه مي نه دی ياد چي څنگه وو، خو دومره ويلای سم چي کټ مټ هغه څه وه چي ايات او حديث کي راغلي وه، د اوسنۍ نړۍ او حالاتو سره هيڅ تړاو پکي نه وو موجود. بس کټ مټ يو تصور کيدونکی حالت وو. مگر ستاسو لاس کي کتاب کي به تاسو د قيامت او د وخت د پای په اړه، عقل مننونکي معلومات تر لاسه کړای سي او په دې به پوه سئ چي مور دا مهال د قيامت د راتلو په کوم درشل کي مزل وهو.

دا کتاب اصلاً د يوې تلویزوني خپروني څخه ليکل سوی چي د پاکستان په (ARY) تلویزون کي ډاکټر شاهد مسعود وړاندي کړې ده. ددې خپروني چي زيات هرکلی وسو او و ستایل سوه، وروسته د کتاب په بڼه هم خپره سوه چي پښتو بڼه يې اوس ستاسو لاس کي ده.

په کتاب کي د قيامت پر علامو پراخ بحث سوی، کومي علامې پوره سوي، په کوم وخت او کوم ځای کي؟ کومي څه ډول پوره کيدونکي دي او په دې اړه د پوهانو نظر څه دی؟

د بیلګې په ډول د شق القمر (د سپوږمۍ ماتېدو) پېښې په اړه کتاب کي لولو: ((د شق القمر (د سپوږمۍ د چاودلو) معجزه تر هجرت ۵ کاله وړاندي وه، حضرت انس بن مالک رضي الله عنه څخه روایت دی چي د مکې خلکو د رسول الله صلى الله عليه وسلم څخه غوښتنه وکړه چي هغه دي کومه معجزه وربښکاره کړي، په ځواب کي رسول الله صلى الله عليه وسلم سپوږمۍ دوه ټوټې کړه داسي، چي ددې دوو ټوټو ترمنځ د حرا غر لیدل کیدی))

ابن خاطر رحمته الله عليه په خپل کتاب کي لیکلي چي د سپوږمۍ د چاودلو دا منظر تر هندوستان پوري و لیدل سو، په لندن کي د هند دفتر په کتابتون کي زیات لرغوني ثبوتونه موجود دي چي د حوالې نمبر یې عربي ۲۹۰۷ ۱۵۲۱۱۷۳ دی. د دې تر څنگ د هندوستان دسهیل لویدیځ ساحل په مالابار نومي سیمه کي یو پخوانۍ خبره پر خولو گرځي چي دهغوی یو پاچا (چکرورتي فرمس) د سپوږمۍ د چاودلو منظر په خپلو سترگو لیدلی و)) شق القمر د قیامت هغه علامه ده چي د نبی کریم صلى الله عليه وسلم په ژوند کي ښکاره سوې، دا چي قیامت ته نژدې ذکر سوي نښانې په څه ډول را ښکاره کیږي او د اوسنۍ زمانې سره یې څه ډول تړاو موندلی؟ په کتاب کي لوستل یې پرتاسو. مثلاً مهدي امام څوک دی او څنگه ښکاره کیږي؟ د جال څنگه ښکاره کیږي، هغه اوس چیري دی؟ عیسی صلى الله عليه وسلم ولي له اسمانه را کښته کیږي، څه وخت او څنگه دا کار کیږي؟ یاجوج او ماجوج

شوڪ دي، اوس چيري دي، څنگه به را بنڪاره کيري؟ او بلاخره به دا
كاینات د کومي احتمالي پيښي په ترڅ کي له منځه ځي.

د کتاب په ژباړه کي مي تر حده هڅه کړې چي سم يې و ژباړم، په ځانگړي
ډول اياتونه، حديث او نور اسلامي نصوص. خو بيا هم که کومه تېر وتنه په
کتاب کي موجوده وي وار له مخي يې په اړه بخښنه غواړم او هيله کوم چي
راته په گوته يې کړي.

د کتاب په ژباړه، اصلاح، چاپ او خپراوي کي چي کومو دوستانو راسره
مرسته کړې، ورڅخه يوه لمن مننه.

نور نو تاسو او د وخت پای

په خورا مينه

احمد شاه پاڅون

لومړۍ برخه

قیامت¹، د محشر ورځ یا د حساب پر ورځ ایمان راوړل پر موږ فرض دي، الله تعالی ﷻ په سورت المومن کي فرمایي؛ ژباړه:

((بې شکه قیامت حتماً راتلونکی دی په دې کي هیڅ شک نسته او اکثره خلک یې نه مني))

قیامت د عربي ژبي کلیمه ده، په لغت کي ددې کلیمې مانا درول ياني مړي د قبرو څخه پورته کول او دوهم ځل ژوندي کيدل دي، خو په اصطلاح کي قیامت د کایناتو بشپړ تباهۍ ته اشاره کوي او اوس د لويديځ

¹ قیامت پس له مرگه بیرته راپورته کېدل، محشر، لویه ورځ، اخره ورځ، د مذهبي عقیدې له مخي هغه ورځ او حالت دی چي دانسانانو تر مرگ وروسته راځي، په دې ورځ، مړه ژوندي کيږي دښو او بدو مکافات او مجازات ورکول کيږي، د قیامت په علامو کي ویل کيږي چي لمر به له لودیځه راوڅیږي، حضرت عیسی ع به له اسمانه را کښته سي، یاجوج او ماجون، دجال او دابه الرض (یو ډول حیوان) به پر مخکه راپیدا سي. (پښتو تشریحي قاموس، ۴ ټوک، ۲۳۲۳ مخ) ژباړن

د فلکیاتو پوهان هم دې پایلي ته رسیدونکي دي چې دا کاینات بالاخیره فناه کیږي.

قیامت کله راځي؟ دا یوه داسې فطري پوښتنه ده چې دهر مسلمان په ذهن کي را پیدا کیږي او ددې ځواب الله تعالی ﷻ د (سورة الاعراف په ۱۸۷ ایت) کي په دې ډول بیان کړی دی.

ژباړه: ((دوی ستا څخه د قیامت په اړه پوښتنه کوي چې د هغه لنگر اچول به کله وي؟ ووايه چې بي شکه د هغه پوهه (یوازي) زما له پالونکي سره ده، هم هغه به یې په خپل وخت را څرگندکړي په اسمانونو او مځکه کي به هغه سخت مهال وي¹)) ترپایه ...

بیا الله تعالی ﷻ بل ځای فرمایي:

ژباړه: ((نو ژر به دوی (د انکار په توگه) تاته خپل سرونه و ښوروي او وبه وایي: هغه (بیا راژوندي کیدل) کله دي؟ ورته ووايه ښایي چې نژدې وي²))

---

¹سورة اعراف ایت نمبر ۱۸۷

²سورة بن اسرائیل ایت ۵۱

پخوانیو انبیاوو علیهم السلام هم د قیامت علامې بیان کړي دي دا چې د حضرت محمد ﷺ وروسته کوم بل نبي نه راځي، ځکه نو هغوی په تفصیلي ډول د قیامت په اړه معلومات ورکړي دي.

((له حدیثه ﷺ څخه روایت دی چې رسول الله ﷺ زموږ په منځ کې ودرید او په هم دې ولاړه کې یې تر قیامته پورې کومه دا سي پېښه نده پرې ایښې چې موږ ته یې نه وي ویلې، چا چې څه یاد کړه هغه یې یاد کړه او چې هیرسوه هغه هیر سوه او حضور ﷺ چې موږ ته د کومو پېښو خبر راکړ په هغه کې چې کوم هیر سوي وو چې کله هم زما مخې ته راسي داسې وي لکه څوک چې ورک سوي وي د هغه څیره هیرېږي، خو کله چې بیا پر هغه نظر پریوځي سم دستي یاد ته راځي¹))

قرآن کریم چې د قیامت کومي نښې بیان کړي دي هغه زیاتره داسې علامې دي چې قیامت ورڅخه نږدې څرگندېږي، په داسې حال کې چې په احادیثو کې نږدې او لیرې د هر پېر (زمان) ډول-ډول علامې بیان

سوي دي، (علامه محمد بن عبدالرسول برزنجي رحمته الله عليه) په خپل کتاب کي د قیامت نبي پر درې ډوله ویشلي دي:

1. علامات بعیده (لیري نبي)

2. علامات متوسطه (منحنی نبي)

3. علامات قریبه (نږدې نبي)

بعیده نبي هغه دي چي ډیر پخوا را څرگندي سوي دي، دې ته بعیده ځکه ویل کیږي چي د هغه او قیامت تر منځ نسبتاً فاصله زیاته وي د بیلگي په توگه د حضور صلی الله علیه و آله بعثت (د حضور صلی الله علیه و آله راڅرگندیدل او جنگونه) او دا ټول واقعات د قرآن کریم او احادیثو له مخي د قیامت نبي دي چي ښکاره سوي دي، د هغو څخه یو فتنه د (تاتار) ده چي د هغه خبرتیا د بخاري، مسلم، ابوداود، ترمذي او ابن ماجه په احادیثو کي روایت سوې ده، د صحیح بخاري الفاظ دا دي:

((د حضرت ابو هریره رضی الله عنه روایت دی چي، رسول الله صلی الله علیه و آله وفرمایل: پر تاسو تر هغه قیامت نه راځي خو تاسو د ترکیانو سره جگړه ونه کړی چي هغوی به کوچنی سترگي، سره مخونه، پیتی او کوچنی پزي ولري، خیرې به یې (په گردیوالي او پنډوالي) کي هغه سپر ته ورته وي چي گردچاپیره ورباندي څرمن غوړول سوې وي او قیامت تر هغو

نه راځي چي تاسو د يوه داسي قوم سره ونه جنگيرئ، چي د هغوی خپلۍ به د وېښتانو جوړي وي.¹

په دې احاديثو کي د کوم قوم سره چي د مسلمانانو د جنگ خبر ورکړل سوی دی د ځينو عالمانو په اند دا هغه (تاتار) وو چي له ترکستانه د الهی عذاب په توگه پر مسلمانانو را مات سول، رسول الله ﷺ چي ددې قوم په اړه کوم وضاحت ورکړی دی هغه ټول د تاتارو په فتنو کي ښکاره سو، دا فتنه په کال ۶۵۴ هـ ل کي هغه وخت خپل اوج ته ورسیده چي کله د تاتاريانو په لاس د بغداد د سقوط عبرتناکه پېښه را منځ ته سوه، هغوی د بنوعباس وروستی خليفه (مستعصم بالله) وواژه او د اسلام ډېری هيوادونه د هغوی لاس ته ولوېدل، دمسلم شارح (علامه نووي رحمه الله عليه) دا دوره په خپلو سترگو ليدلې (هغه په ۶۳۱ هجري کال کي زېږېدلې او په ۶۷۶ هجري کال کي يې وفات کړی) هغه ددې حديث په اړه په خپل (شرح مسلم) کي ليکي:

ژباړه: ((دا ټولي وړاندويني د رسول الله ﷺ معجزه ده ځکه د کومو (ترکانو) سره چي جنگ وسو په هغو کي هغه ټول صفتونه موجود وو چي رسول الله ﷺ بيان کړي وو کوچنۍ سترگي، سره مخونه،

¹ صحيح بخاري

کوچنی او پیتی پزی، پراخي خېرې. د هغوی خېرې هغه سپر (دهال) ته ورته وې چې شاوخوا ورباندي چرم غوړیدلی وي او هغوی به د وربښتانو خپلی. په پښو کړي وې؛ مقصد دا چې دا ډول کسان ددې ټولو صفتونو سره زموږ په پېر کې موجود دي، مسلمانان له هغوی سره بیا بیا جنگیدلي او اوس هم د هغوی سره جنگ روان دی، موږ خدای ته دعا کوو چې په هر حال کې بری د مسلمانانو په برخه سي او الله ﷺ دي مسلمانان په خپل فضل او کرم کې و ساتي خپل رسول ﷺ چې هیڅکله د خپل نفس څخه نه دی رغیدلی، څه چې یې ويلي هغه وحی دي چې ورته را لېږل سوي وې¹)).

د (جامعه اظهار پروفیسر امین محمد جمال) وینا ده چې: دا واقعه (د ترکانو سره جنگ) اوس نسته او دا د قیامت د لویو نښو په لړ کې را څرگنده سوه، په دې برخه کې د نورو علماوو په اند دې قوم یانې غالباً ترکمنستان او دې ته ورته خلکو سره به په راتلونکي کې جگړه کېږي، دا معلومه نده چې دا جنگ به د دجال تر را وتو مخکې کېږي او که وروسته، په یاد ولړئ چې ددې قوم سره یو جهاد د (حضرت عتیبه بن مسلم باهلي رضی الله عنه) د واکمنۍ پر مهال هغه وخت وسو کله چې بخارا، سمرقند، اذربایجان او نور فتح سوي وو او هغه ټول اوس بیا ازاد سوي دي لیکن په

¹ شرح نووي

لیري (بعیده) نښو کي یو هم د حجاز لوی اور (نار حجاز) دی چي د هغه خبر په بخاري او مسلم شریف کي ورکړل سوی دی، په دې کي هیش اختلاف نسته،

په بخاري شریف کي د حضرت ابو هریره رضی الله عنه څخه روایت دی:

ژباړه: رسول الله ﷺ وفرمایل: ((تر هغه قیامت نه راځي خو د حجاز د مځکي څخه یو اور را ووځي او په بصرې کي به د اوبنانو غاړي و برېښوي¹)).

په دې حدیث کي د بصرې یادونه سوې ده، خو دا د عراق بصره نه، بلکه د مدینې منورې او د دمشق په منځ کي د شام یو مشهور ښار دی چي د دمشق څخه شاوخوا ۴۸ میله لیري پروت دی، دا هغه ځای دی چي (بحیره) نومي راهب د حضور ﷺ په لیدو سره د هغه د نبی کېدو وړاندوینه کړې وه، د یو شمېر عالمانو په نظر دا د هغه (اور) یادونه ده چي د (۶۵۴ هجري) کال د جمادي الثاني (دوهمي خور) تر ۱۲مي وروسته د میلونو په پراخوالي غوړیدلی وو، دا (اور) تر ۲۷م رجب، یاني تر ۵۲ ورځو پوري بلېدی او د علامه نووي (د مسلم شارح) په وینا دا اور د مدینې منورې د ختیځي څنډي د (حرا) د مقام څخه راپورته سو او د هغه روښنایي په مکه

¹ بخاري او مسلم

مکرمه حتي د حديث د وړاندويني سره سم د (بصري) غوندي تر ليري ځايونو پوري وليدل سوه ، (ابواسامه) فرمايي، ژباړه: په دمشق کي زمور پر ديوالونو د لمر رڼا دوه برابره سوه، مور حيران وو چي دا څه علت دی، تر دې چي مور ته ددې اور په اړوند خبر راغی. ددې اور په اړه يو بل عالم (علامه قطب الدين التستلاني رحمه الله عليه) چي خپله د اور لگېدو پرمهال په مکه مکرمه کي موجود و، په خپله رساله کي داسي ليکي:

((... کله چي (اور) تر يوه داسي کاني ورسیدی چي د مدينې د حرم په حد کي داخل و مړ او يخ سو)).

د هغې زمانې يو بل عالم قاضي القضاة (صدرالدين بزمي رحمه الله عليه) دی چي د اور پر مهال په (بصره) کي و هغه نوم وتي مورخ او مفسر (ابن کثير) ته وويل چي ما په (بصري) کي د خلکو څخه واورېدل چي مور ددې اور په رڼا کي د اوبنانو غاړي روښانه وليدې ياني هغه خبره چي په حديث کي هم داسي راغلې وه چي د دې اور له امله به په (بصره) کي د اوبنانو غاړي روښانه سي، وروسته د صحيح بخاري او مسلم په دې حديث شريف کي د يوه دعوت لپاره د دوو لويو ډلو د مهم جنگ يادونه سوې ده، شارح حديث (حافظ ابن حجر) او نور علما په اکثريت ډول پر دې خبره يوه خوله دي چي دا د (صفين) د نښتي يادونه ده چي د حضرت علي رضي الله عنه او حضرت

امیر معاویه رضی اللہ عنہ ترمنځ د صفین په سیمه کې سوې وه چې د فرات سیند ته نږدې پرته سیمه ده.

دا د (۳۷ هجري یا ۶۵۷ میلادي) کلونو پېښه ده، حضرت علي رضی اللہ عنہ د خپل پوځ سره د کوفې څخه دلته راغلی و، خو شامیان له مخکې نه په دې سیمه کې تم سوی وو او د هغه ټولې (فرات) ته د تلونکي سپک پر سر په کمین کې ناست وه، حضرت علي رضی اللہ عنہ که هغه ته هر څه په ټنگار وویل چې موږ د جگړې لپاره نه یو راغلي او د امیر معاویه رضی اللہ عنہ سلاکار عمرو بن العاص رضی اللہ عنہ حضرت معاویه رضی اللہ عنہ ته د تصفيې مشوره ورکړه خو هغه و نه منل هغه ټنگار کاوه چې د خليفه عثمان غني رضی اللہ عنہ قاتلین دي هغه ته و سپارل سي، د صفرې په میاشت کې دا جنگ پیل سو، ډیر نوم وتي شخصیتونو او صحابه کرامو په دې جگړه کې برخه لرله.

همدا ډول په صحیح مسلم کې د حضرت عمر بن خطاب څخه روایت دی چې حضور صلی اللہ علیہ وسلم و فرمایل: ((نوکره به خپل خاوند و زیږوي او دا چې

¹ فرات هغه سیند دی چې د (جلي د سیند) سره چې د بین النهرین (اوسنی عراق) لرغونی مدنیت جوړ کړی دی. و گورئ، تمدن

تاسو به گورئ چې لخي پښې، لڅ لغړ او محتاج شپانه (خاروي خروونکي) به لوړي لوړي ودانۍ جوړي کړي^(۱).

د دې حديث د لومړۍ برخې په اړه د يوشمير عالمانو دويناوو له مخې په وروسته کې دلته را منځ ته سويو اسلامي افتونو ته اشاره سوې ده چې پکښې په زياته اندازه مينځنيانې د جنگي زندانيانو په ډول را وړل سوې، ښکاره ده، دې مينځنيانو هغه څوک و زېږول چې د دوی د څښتنانو اولاده وه، خو يو شمېر عالمان بيا په دې اند دي چې دې حديث کې د اولاد دنافرمانۍ کنايې پرته ده، يانې لور به د مور سره داسې چلند کوي لکه مور چې د هغه مينځه وي، په هر صورت حديث مطلب چې په دې دواړو نظرياتو کې هر يو وي، په اوس وخت کې تر سره سوي او ليدل سوي دي. د حديث شريف دوهمه برخه چې لڅ او اړ شپانه (خاروي خروونکي) به لوړي لوړي ودانۍ جوړي کړي؛ که تاسې نن عربي هيوادونو ته نظر وکړئ، نو دا نښې په څرگند ډول ليدلې سئ.

په مشکوة شريف کې د حضرت اسامه ابن زيد رضي الله عنه څخه روايت دی: ژباړه: ((رسول الله ﷺ د مدينې پر يو لور کور وختی او صحابه وو ته يې

¹ صحیح مسلم

خطاب و کړ: ((آیا تاسو هغه څه وینئ چې زه یې وینم؟)) اصحابو عرض وکړ ((یا رسول الله ﷺ مور یې نه وینو)) هغه ﷺ و فرمایل زه هغه فتنې وینم چې ستاسو پر کور داسې اوري لکه باران چې اوري⁽¹⁾)

په دې حدیث شریف کې رسول الله ﷺ د ((ستاسو پر کورونو باندي)) لفظ سره یو ځای د ((فتنو د باران)) یادونه کړې ده، د اوسني وخت عالمان په کورونو کې د (تلویزیون، وي سي ډی او ډش) له لپارې د شیطان واکمني د هغه فتنو سره تړي چې ورته اشاره سوې ده.

د قیامت د نښو په بهیر کې یو بل حدیث متفق علیه یانې صحیح بخاري او صحیح مسلم دواړو روایت کړی دی په داسې حال کې چې په دې لړۍ کې د انجیل کتاب په دانیال کې هم یوه وړاندوینه سوې ده. ژباړه: حضرت ابو هریره رضی الله عنه څخه روایت دی چې رسول الله ﷺ و فرمایل: ((زما دي په هغه ذات قسم وي چې زما روح یې په واک کې دی چې زمانې به یو د بل سره نژدې سي او علم به ټول کړل سي او فتنې به را ښکاره سي او پر زړونو

¹ مشکوٰۃ شریف

به بخل و غوړېږي او (هرج) به ډېر وي، اصحابو وپوښتل چې يا رسول الله ﷺ هرج څه دی؟ و يې فرمايل: ((وژني او لوټ ماري¹))

که تېرو ۱۴ پېړيو کې ښکاره جگړو ته و کتل سي، نو دا معلومېږي چې دا جگړې سيمه ايزي وې، خو په وروستيو پېړيو کې موږ د هغه جنگونو پيل و ليد چې د ټول انسانيت سياسي، روحي او ټولنيز نظام يې ډرې وړي کړ، په لومړۍ نړيواله جگړه (۱۹۱۴-۱۹۱۸ز) کې لس ميليونه تنه مړه او شل ميلونه ژوبل سوه، په داسې حال کې چې په دوهمه نړيواله جگړه (۱۹۴۵-۱۹۳۹ز) کې شاوخوا شل ميلونه اروپايان ووژل سوه او دا شمېر له پنځوسو ميليونو واوښت او هم دې جگړې په تاريخ کې د انسان بدترينه وحشي څېره ثبت کړه، ساينس اتومي او کيمياوي وسلې جوړې کړې او ددې جگړو د وحشت او بربريت نوي مفهوم يې وړاندي کړ، تر دې وروسته د چين، کوريا، گواټې مالا، اندونيزيا، کيوبا، کانگو، لاوس، ويت نام، کمبوديا، لبنان، گریناډا، ليبيا، ايل سلواډور، نکاراگوا، پاناما، کشمير، چيچنيا، فلسطين، يوگوسلاويه، افغانستان او عراق حالات ستاسو په وړاندي دي او ښه پرې پوهېږئ.

د تيري پېړۍ بلا د ميلونونو بې گناه انسانانو د ښارگونو ويني و څښلې.

¹ بخاري، مسلم او مشکوٰه دريم ټوک

په یوه حدیث کې حضور ﷺ فرمایلي چې لوی ښارونه به داسې نیست او نابود سي لکه وړاندي چې یې هیڅ وجود نه درلود، په تیره یوه پېړۍ کې د اتومي وسلو کارولو سره د جاپان د دوه لوبو ښارونو (هیروشيما) او (ناگاساکی) تباهي مور ته ددې وړاندوینې رښتنوالی را ښيي.

د بائبل وعده نامه پخوانی کتاب د دانیال¹ د دولسم باب (۳ او ۴ آیات) د ژباړې سره سم:

((عقلمند مخور به د اسمان د ټولې روښنایي سره سره و ځلېږي او چاچي ډیری کسانو ته د حق لار ښوودلې وي هغه به د اسمان د ستورو غوندي ځلېږي، هغې (فرنښتې) زما څخه و پوښتل چې ای دانیال! اوس تاسو خپلي خبرې و دروئ او کتاب تر قیامته پوري خوندي کړه، ډیر خلک به دلته هلته منډې وهي او د علم کثرت به وي^(۲)))

دلته باید دا هم روښانه کړم چې د بائبل د (گډنیوز" ښه خبر" په ۱۲ باب) کې د علم د کثرت پرته دا عبارت په دې ډول دی:

¹دانیال: د بني اسرائيلو د یو پیغمبر نوم وو. (فرهنگ عمید، مخ ۱۲۳۸) (ژباړن)

²۱۲.۳.۴ دانیال

((دا مهال ډېری خلك په دې باندي د پوهیدلو لپاره چي څه پېښیدونكي دي خپل وخت ضایع کوي¹))

په ښکاره ډول د حضرت ابو هريره رضي الله عنه څخه روایت سوي حدیث کي د (علم) د کمښت خبره سوې او د بائبل په کتاب کي د علم ډېرښت یاد سوي په دواړو کي اختلاف لیدل کيږي، مگر زما په نظر دا اختلاف ندی، مور چي نن په کوم پېر (زمانه) کي ژوند کوو، دې ته د (علمي) دریاب دوره ویل کيږي او د کمپیوټر تر ایجاد وروسته د معلوماتو هغه سیلاب راغی چي په وړاندي یې انسان ناتوانه معلومیږي، څه موده وړاندي په لندن کي یو سیمینار جوړ سو چي سرلیک یې وو د مالوماتوزیاتول (Information Overload) چي په هغه کي د بیلا بیلو علمي ادارو پوهانو مقالې ولوستلې، په دې سیمینار کي دا خبره روښانه سوه، په نړۍ کي چي تر دې دمه په هر پېر کي څومره ساینسپوهان پیدا سوي، تر هغوی زیات شمېر اوس ژوندي دي، هغوی ساینس ته په هره دقیقه کي دوه زره پاڼي معلومات زیاتوي، نن هره ورځ شاوخوا درې سوه میلیونه پاڼي پر انټرنیټ باندي خپرېږي او د امریکا د روغتیا د اتحادیې د پخواني مشر (ډاکټر

¹ ډیویوز بائبل، کتاب دانبال، باب ۱۲ مخ ۸۸۸ برتانیاجاپ

² (دلته ما د علم کلیمه نده کارولې، بلکه د معلوماتو کلیمه مي و کارول)

ایکون) په وینا د طبي نړۍ د ټولو معلوماتو نږدې نیمه برخه هر لس کاله وروسته تر نېټې تیریري کیري (Outdated) کیري.

په (۱۹۷۰ز) کال کي چي کله د امریکا فضايي بیړۍ (اپالو) په فضا کي ورکه سوه، نو د امریکا فضايي ادارې (ناسا) د هغه د پلټلو د طریقې پر موندلو (۹۰) دقیقې وخت تېر کړ.

که چیري هغه ساینس پوهانو کاغذ او قلم وراخستی وای او هغه معلومات، حساب او کتاب یې په قلم لیکلي وای، د ناسا دیوه مجرب کس د وینا پر اساس ددې کار لپاره لس لکه کاله وخت په کار وو.

ځکه نو ددې حدیث دا ټکي چي (علم به ټول کړل سي) له قیاس څخه لیري ښکاري لیکن زه دلته غواړم دا روښانه کړم چي دا ټول د علم سیلاب نه، بلکه د معلوماتو سیلاب دی او د معلوماتو همدا سیلاب هغه علم هم د ځان سره وړي، چي د انسان لپاره په دې نړۍ کي د پاک ژوند او په آخرت کي د همیشني ارام پیغام لري.

ددې زمانې د معلوماتو زیاتونکو څخه و پوښتی، چي آیا هغوی د یوه عام انسان لپاره د لا ښه پوهولو لپاره څه کړي دي؟ آیا انسان د کایناتو د خالق په اړه له مخکي نه زیات پوهیدلی؟ آیا د نن انسان د معلوماتو په رڼا کي د جهالت څخه ځان ژغورلی؟ ایا د خپلوی مزي تر پخوا زیات ټینگ سوي؟

آیا دې علم دینداره او رښتني مشران سره را غونډ کړي؟ په لوړه او غریبۍ کې کمښت راغلی؟ آیا مور د یوه قدرتي آفت څخه په خپله ځان ژغورلای سو؟ آیا مور د جگړو تباہ کوونکي زیانونه احساس کړي او د ظلم څخه د پاکي ټولني اصول مو عملي کړي؟ ایا د ساینس پوهانو په یوه دقیقه کې د دې دوه زره پاڼو د معلوماتو خزاني د انسانانو د غمونو علاج کړی دی؟ ځکه نو په حدیث مبارک کې چې د کوم علم د تولیدو خبر ورکړل سوی هغه د قرآن او سنت څخه پرته کوم بل علم ندی، زه په دې خبر یم، چې په نړۍ کې نن سبا د ونو شمیر څومره دی، په سمندر کې څومره مخلوقات ژوند کوي، په ځنگلونو کې څومره زمریان او پړانگان اوسیري او پر آسمان دځلیدونکو ستورو شمېر څومره دی، خو په دې نه یم خبر چې زما خالق څوک دی، یو دی، او که تر دې زیات؟! زه هغه ولي دې نړۍ ته را لیږلی یم؛ نو زما لپاره دا ټول معلومات د ځاني عذاب په مانا دي، هغه حدیث چې مخکې مو بیان کړ په هغه کې حضور ﷺ د علم تر تولیدو وروسته د (هرج) خبر ورکړی وو او د اصحابو د پوښتني په ځواب کې یې فرمایلي چې د (هرج) څخه مراد قتل او تباہي ده.

په دې برخه کې یو بل حدیث ته ځیر سئ:

((له حضرت ابو هریره رضی اللہ عنہ څخه روایت دی، چې حضور ﷺ

وفرمایلي: قسم دي په هغه ذات وي چې په واک کې یې زما روح دی،

دنيا به تر هغو نه پنا کيږي، خو پر خلکو داسي ورځ را نسي چي قاتل به نه پوهيږي چي مقتول يې ولي وژلی؟ او مقتول ته به دا نه وي معلومه چي هغه ولي ووژل سو؟ اصحابو وپوښتل داسي ولي کيږي، ويې فرمايل: ((هرج، قاتل او مقتول به دواړه جهنم ته ځي)).⁽¹⁾

نن سبا مور په خپل چاپيريال، خپلو ښارونو کي په خپلو سترگو وینو، چي دا وړاندوينه په څه ډول پوره سوې او د انسانيت د تاريخ يو شرمېدلی باب دی، نه قاتل ته دا معلومه ده چي ولي هغه قتل کوي؟ او نه هم مقتول په دې پوهيږي چي ولي وژل کيږي او دا هر څه د ژبني، سياسي، قومي او مذهبي مخالفتونو پر بنسټ تر سره کيږي.

د قيامت د نږدې کېدو په نښو کي د قتل او تباهۍ د ډيريډو خبر په مخکنيو صحيفو کي هم شتون لري، د انجيل متي (Gospel of Matthew) په وروستۍ باب کي حضرت عیسیٰ عليه السلام خپلو شاگردانو ته د دنيا د اخري زمانې په اړه د مختليفو واقعاتو ذکر کوي، (د انجيل متي د ۹ نمبر ايات ژباړه :)

((بیا به هغه خلك تاسو د بربادۍ لپاره خلكو ته و سپاري او تاسو به قتل كړي او ټول قومونه به ستاسو څخه زما د نوم په وجه نفرت كوي^(۱))).

باید روښانه کړم چې دلته حضرت عیسیٰ علیه السلام د اسمان څخه د خپل راتگ د مخکي حالاتو خبر ورکوي.

په صحیح احادیثو کې د وژنو او تباهی د عام کېدو وړاندوینې په بیا بیا ذکر سوي دي.

که یوازې امریکا ته نظر وکړو، د (FBI) د راپور سره سم هلته په هرو ۲۲ دقیقو کې یو کس وژل کېږي، په هرو څلورو دقیقو کې یوه جبري زنا تر سره کېږي، باید روښانه کړم چې دا یوازې د امریکا ارقام دي ځکه دلته د زنا څخه مراد هغه واقعه ده چې په هغه کې د ښځې رضا شامله نه وي، په هرو (۲۶ ثانیو) کې یوه شوکه را منځ ته کېږي، په تیرو (۳۰ کلونو) کې د قتل او ځان وژني په پېښو کې دولس لکه کسان دخپل ژوند څخه لاس په سر سوي، دا شمېر تر هغه ټولو کسانو زیات دی، چې د امریکا په تاریخي جگړو کې وژل سوي.

^۱انجيل متي ۹،۲۴،

په امریکا کې د جرمونو شمېرونکې ادارې (Counter on Crime in America) په نوم یو غیر دولتي اداره په خپل راپور کې کارې: امریکا نن سبا د ظلم خوښوونکو جرمونو ټک ټک کوونکې یو بم دی چې شېبه په شېبه یې د چاودني امکان ډیرېږي، يادې ادارې ادعا کړې چې د جرمونو اصلي شمېر د (FBI) تر ادعا د (۵ څخه تر ۶ سلني) زیات دی او په امریکا کې د ځان وژني پېښې په ورځ کې ۱۳۷ اټکل سوي دي.

دلته زه د هغه هیواد شمېر او ارقام یادوم چې وگړي یې د تهذیب او تمدن، علم او څېړني، جمهوریت خوښوونکي او د بنځو د ازادۍ تر ټولو ستر مننونکي دي، که نورې نړۍ ته نظر واړوو، نو خبره به چیرې ورسیرې دا اندازه تاسو خپله ولگوئ، مگر ستاسو سره د یوه ټکي په شریکولو سره زه خوشحاله کیږم چې د نړیوال کلني راپور سره سم اوس هم په نړۍ کې د قتل، لوټلو او زنا پېښې تر ټولو لږ په سعودي عرب، متحده عرب امارات، ایران، پاکستان، هندستان او اسراییلو غوندي هیوادونو کې کیږي، هلته تر یو بریده مذهب اوس هم ژوندی دی، هغه که هر مذهب هم وي، په غربي هیوادونو کې چې مذهب له غوره نیول کیږي او له ژوند څخه ایستل کیږي د هغه ځای له ارقامو او شمیرو څخه دا هر څه په ښکاره ډول څرگندیږي، لنډه دا چې د رسول الله ﷺ داسې معجزې چې د هغه ﷺ د رحلت څخه پېږي وروسته ښکاره سوي او له شک پرته په راتلونکي کې به هم یوه یوه را

ښکاره کيږي او د راتلونکو نسلونو لپاره به د هغه ﷺ د صداقت او رښتنولۍ نوې بیلگه وي.

په دې کي منځنۍ نښې را څرگندي سوي، خو تر اوسه پای ته ندي رسيدلي، په دې کي ورځ په ورځ زیاتوالی راځي او همداسي به وي، تر څو چي دریم ډول نښې څرگنديدا به پیل سي، د بیلگي په ډول د صحیح بخاري دا حدیث شریف:

((کله چي چاري د نا اهلې خلکو په واک کي ورکړل سي، نو د قیامت انتظار وکړئ¹))

د مالک ابي عامر او ابي مالک اشعري رضي الله عنهما څخه روایت دی چي حضور ﷺ وفرمایل: ((زما په امت کي به یو شمیر کسان داسي وي چي وربښميني جامې اغوستل، شراب څښل او سندري رغول به حلال گڼي.²))

((ځان خوبښونه او حرث به په ټولنه کي عادي وگرځي.³))

---

¹ صحیح بخاري

² بخاري شریف

³ صحیح مسلم، ابن ماجه

((یوازي به پیژنده کسانو ته سلام اچول کيږي. ¹))

((رشوت به د ډالی بڼه غوره کږي. ²))

((خلك به د ډیر لږ څه په بدل کي خپل ایمان خرڅوي. ³))

((طلاق به یوه عادي خبره و گڼل سي. ⁴))

((جنسي بې لاری به عادي سي. ⁵))

((چي کله قیامت نږدې سي زنا کاري به په خلکو کي عادي

وگرځي. ⁶))

((نارینه به د ښځو او ښځي به د نارینوو بڼه خپله کږي. ⁷))

---

¹ رموز احادیث ، احمد خاموشخوایي

² احوال یوم القیامه ، علامه سفراني

³ احمد

⁴ احوال یوم القیامه ، علامه سفراني

⁵ بخاري

⁶ کتاب الفتان ، الحسیني

⁷ درمنصور ، علامه حلال الدين سيوطي

((خلك به په لواطت كې را گیر سي¹)).

د روغتیا د نړیوالې ادارې سره سم هر کال تر ۳۳۳ میلیونه زیات کسان د جنسي ناروغیو ښکار کېږي، په دې ناروغیو کې ایډز د ټولو په سر کې راځي، ددې ادارې د لومړني تشخیص څخه وروسته په ډاگه سوه چي شاوخوا لس میلیونه کسانو ددې ناروغۍ له امله ژوند له لاسه ورکړی.

د اخلاقي ذلت په ډنډ کې ډوبېدونکې ټولنه اوس لواطت کوونکو ته د قانوني واده کولو حق ورکوي. د نړۍ په بېلابېلو برخو کې د لواطت کوونکو (همجنس بازانو) راڅرگندېدل هغه څه دي چي تردې وړاندي تاریخ هیڅ کله داسي بې کاره بېلگه نه ده وړاندي کړې.

مور ته ددغو ټولنیزو تباهیو اړوند رسول الله ﷺ (۱۴ سوه کاله) وړاندي په خپلو احادیثو کې وړاندوینه کړې وه.

په همدغو گناهونو کې اخته د لوط قوم د الله د قهر نښه وگرځیدل او فناسوه او نن هم د مردار بحر تر اوبو لاندې د هغوی نښې د نړۍ لپاره د عبرت باعث دي او بیا هغه صحیح حدیث چي طبراني د ابوامیه عجمي څخه روایت کړی او ابن مبارک هم د هغه راوي دی وايي حضور ﷺ و فرمایل:

¹منتخب کنز الاعمال، المقتي المهندي

ژباړه: ((د قیامت د نښو څخه یوه هم د کم عمره کسانو څخه د علم لټه ده¹))

ددې حدیث شریف مطلب دا دی چې د هغه کسانو څخه به دیني مسلې پوښتل کیږي چې هغوی به پر علم واک و نه لري او علم یې پوخ نه وي، هغوی به خپله هم گمراه وي او نور به هم گمراه کړي، گیر چاپیره نظر واچوئ، ددې حدیث رښتنوالی به تاسو خپله وگورئ، او دا یې هم فرمایلي چې د احمق غوندي به په مجلس کي کښيني.

او یا هغه صحیح حدیث چې احمد او طبراني یې له حضرت ابو هریره څخه روایت کوي فرمایي:

ژباړه: ((نبي کریم ﷺ و فرمایلي چې یوه زمانه به داسي راسي چې پر امین (امانت ساتوونکو) کسانو به توروڼه پوري سي او تهمتي (تورن) کسان به امین و بلل سي، نوهغه وخت به روبیضه خبري به کوي، د حضور ﷺ څخه و پوښتل سوه چې یا رسول الله روبیضه څه شی دی؟

¹ طبراني

خواب ورکړل سو، هغه احمق کسان چي د عامو خلکو په چارو کي به بحث کوي^(۱)

د قیامت یوه بله نښه د تجارت د ډېروالي او د هغه د پراختیا په اړه یادونه ده، صحیح حدیث چي ابن عفان د حضرت ابو هریره رضی الله عنه څخه روایت کړی چي نبی کریم صلی الله علیه و آله و فرمایل: درواغ به ډیر ویل کیږي، وخت به گړندی روان او بازارونه (تجارتی مارکیټونه) به سره نږدې سي.

ژباړه: ((پرخلکو یو وخت داسي هم راتلونکی دی، چي ددې خبري پروا به نه کوي چي ایا هغه حلال مال گټي او که حرام؟^(۲))

او په یوه بل حدیث کي حضور صلی الله علیه و آله فرمایلي: ((په وروستی زمانه کي به خلک د کوتري د ججري غوندي تور رنگ (نکریزو ته ورته رنگ) لگوي، هغوی به د جنت بوی ونه گوري^(۳))).

---

¹ طبراني

² بخاري شريف، نسائي

³ ابوداود، نسائي

یوه ډیره مهمه وړاندوینه چې پکې د حضور ﷺ اشاره د موټرو خواته ده او هغه ابن حبان او حاکم رحمهما ﷺ د مستدرک خخه روایت کړی دی، د هغه په اړه نبي کریم ﷺ و فرمایل:

ژباړه: ((په اخره زمانه کې به زما د امت یو شمېر خلک د پالانو ته ورته ځین باندي سپرېږي او د مسجد په دروازه کې به کښته کېږي¹))
حضور ﷺ و فرمایل: ((قیامت تر هغو نه راځي، خو چې د زلزلو ډېرښت نه وي راغلی²))

په قدرتي افتونو کې په تباه کونکي ډول چې انسان یې تر ټولو زیات اغېزمن کړی هغه زلزلې دي، دالله جل جلاله دغه قهر په هر وخت کې په هر ځای کې پر هر سر باندي نازلیدای سي او اوسني عصر نوې ټکنالوژي هم په دې کې پاته راغلي چې انسان له دې افت خخه و ژغوري، په (۱۹۹۵ز) کال کې د جاپان تر ټولو غټ صنعتي او تجارتي ښار (ټوبې) کې زلزه د قدرت په وړاندي د انساني پرمختگ د ماتي ښه څرگنده بیلگه ده، چې هلته یوازي د شلو تانیو په ټکانونو کې د ۱۰۰ ملیارده ډالرو زیان

¹ مستدرک

² بخاري

واوښت، په تیره پېړۍ کې د زلزلو تاریخ څرگنده کړه چې د زلزلو په شدت او پېښو کې د پام وړ زیاتوالی راغلی دی، په (۲۰۰۲ زیږدیز) کال کې په ټوله نړۍ کې د زلزلو له امله ۱۷۱۱ کسانو خپل ژوند له لاسه ورکړی په (۲۰۰۳ز) کې دا شمیر ۴۳۸۱۹ ته ورسیدی، چې د تېر کال په پرتله ۲۵ برابره زیاتوالی ښیي، په دې کال کې د راغلو زلزلو شمېر په تیرو شلو کلونو کې بې ساری وو.

د قرآن کریم په (۹۹م سوره) چې د (زلزلې) په نوم دی او (۸) اته آیاتونه لري، پکې د قیامت تر ورځې مخکې د راتلونکو زلزلو ذکر راغلی.

ما لږ وړاندې د وخت د ژرتیریدو په اړه تفصیل وړاندې کړ، یوې بلې وړاندوینې ته ځیر سئ!

ژباړه: ((له حضرت انس رضی الله عنه څخه روایت دی، حضرت محمد صلی الله علیه و آله و فرمایل چې قیامت تر هغه نه راځي، څو چې زمانې یو بل ته سره نږدې نسي، کال به د میاشتي برابر سي او میاشت به د اونۍ په څیر، اونۍ به د ورځې په څیر، ورځ د ساعت په اندازه او ساعت به د یوه بڅرکي ځای و نیسي، چې د ځلیدو وروسته سمدستي مري^(۱)))

¹مشکوٰة د ترمیذي په حواله حدیث شمیره ۵۲۱

دلته دا پوښتنه راپورته کيږي، چي که په کال کي هومره ورځي وي، څومره چي په مخکنیو زمانو کي وي، د بیلگي په توگه په عيسوي کال کي ۳۶۵،۲۵ ورځي او په اسلامي کال کي ۳۵۴،۳۶ ورځي دي او مخکي هم دا شمېر دومره وو، په همدې ترتيب د مياشتو ، اونیو ، ورځو او ساعتونو هم، همدا حال دی، نو بيا کال د مياشتي سره د برابریدو څه مانا ده؟

ددې پوښتنې غیر فلسفيانه او حقیقت باندي ولاړ لنډ ځواب ښايي همدومره وي چي د وخت څخه به برکت ټول کړل سي او برکت د داسي څه نوم دی که په هر شي کي واچول سي دهغه گټي څو برابره زیاتېږي.

که دا برکت په وخت کي واچول سي نو په لږ وخت کي به د پېړيو کار تر سره سي که په مال کي واچول سي نو د زرگونو کار په څو سوه روپيو تر سره کيږي او که ژوند او عمر کي واچول سي نو انسان به په لنډ ژوند کي دومره کار وکړي چي لوی لوی ادارې يې نسي کولای.

د بیلگي په توگه حضرت امام غزالي رحمته الله علیه یوازې په ۵۵ کاله عمر کي په سلگونو موضوعاتو باندي دومره تالفات پرې ايښي چي په اوس وخت کي ۶۰ کاله عمر لرونکی کس هغه لوستلای نسي، د هغه یوازې یاقوت الصنادید ۴۰ ټوکه لري، د حضور صلی الله علیه و آله هغه دعا خو به مو په یاد وي چي وایي ای: الله! تاچي ماته څه راکړي په هغه کي برکت واچوه .

د قيامت د علامو په بيان كې حضور ﷺ و فرمايل.

((غريبان به په شمېر كې ډېر وي او غلې به يوازي اميرانو ته رسېږي،
غريبانو ته به د هغه هيڅ گټه نه رسېږي¹))

زموږ تاريخي نړۍ نن د مفلسۍ په بدترين گرداب كې ده، ۲۵ ميليونه انسانان د څښاك له پاكو اوبو بې برخي دي او ۸۲۶ ميليونه انسانان ياني په هرو شپږو كسانو كې يو نفر دا وخت د لوږي ښكار دی، په (۱۹۶۰) زيږديز كال كې د نړۍ د شتمنو هيوادونو اوسيدونكو ۲۰٪ خلكو د نړۍ د ۲۰ غريبو هيوادونو د ټول نفوس ۳۰ برابره زيات عايد لرل، خو تر (۱۹۹۵ز) كال پورې دا سلنه ۸۲ ته پورته سوه.

نن د نړۍ د ۲۲۵ شتمنو اشخاصو شتمني د ټولي نړۍ د ۴۷ سلني نفوس له شتو څخه لوړه ده.

نن د بحث لړۍ هم دلته پای ته رسېږي، په راتلونكې برخه كې به د مهدي يادونه وسي، هغه څوك دی؟ كله او چيرې را ښكاره كېږي؟ او د هغه تر راتگ وړاندي به نړۍ كومو مناظرو سره مخ كېږي؟ په راتلونكې بحث كې به ورته خبر سي.

¹ترمذي

((آیا پرته له قیامت څخه چې پر دوی به ناڅاپه راسي، د بل کوم شي انتظار لري؟ په داسي حال کي چې هم دا اوس یې ځيني نښانې راغلي دي، نو کله چې پر دوی (قیامت) راسي، ایا دوی ته به د پند منلو څه فرصت پاته سي¹؟))

دوهمه برخه

اسلام علیکم! (اې، آر، وای ډیجیټل) څخه ډاکټر شاهد مسعود د پټ حقیقت (Hidden Truth) لومړی سرلیک یانې د وخت پای (End of Time) چې د قیامت د نښو سره تړاو لري د دوهمي برخي سره راغلی دی. د لومړۍ برخي د خپریدو وروسته یو شمېر کتونکو دا پوښتني راپورته کړي چې د قیامت د نښو اړوند چې څه په قرآن کریم کي راغلي هغه لږ دي.

((د مهدي امام د ظهور، د دجال د راوتو او د حضرت عیسی علیه سلام د را کښته کیدو په اړه په قرآن کریم کي کوم خبر نسته ... ولي؟)) زه دلته دا روښانول اړین گڼم په قرآن کریم کي چې د قیامت د نښانو په اړه څه راغلي هغه پر دوه ډوله دي، لومړی ډول هغه نښانې دي چې قیامت ته ډیرې نږدې را څرگندیږي په دې کي یوازي یوه داسي نښانې ده چې په اړه

یې ویل سوي دي، چي هغه د حضور ﷺ په زمانه کي تر سره سوي ده ياني د (شق القمر) پېښه ځکه نو په (سورة قمر) کي اشاره ورته سوي ده.

ژباړه: ((او قیامت نږدې راغلی او سپوږمۍ وچاودله¹)).

پرته له دې څومره نښانې چي په قرآن کریم کي بیان سوي، هغه ټولي قیامت ته ډیري نږدې دي، د بیلگي په ډول د (یاجوج او ماجوج) راوتل او دابة الارض (د مځکي حیوان) او نور...

زلزلې، د غرونو د پنبوغوندي په هواکي پورته کیدل، د اسمان چاودل، د حشر د ورځي او د اخرت واقعات او نور ...

خو حضور ﷺ خپل اومت ته تر قیامت وړاندي دهغه ټولو کیدونکو واقعاتو یادونه کړې ده چي د راتلونکو زمانو سره تړاو لري او لکه څنگه چي ما مځکي عرض وکړ، دا نښانې درې ډوله دي، لومړی ډول هغه نښانې دي چي ښکاره سوي دي مثلاً د حجاز اور (نارالحجاز) د تاتار فتنه او نور چي ورته علامات بعیده ویل کیږي، دوهم ډول هغه نښانې دي چي ښکاره سوي دي خو پای ته نه دي رسیدلي مثلاً د وخت تیز تگ، د علم پورته

¹ سورة قمر ۱ آیات

کېدل، غربت زیاتېدل، د زلزلو ډېرښت او نور. ددې ډول علامو، پای ته رسیدو سره به د قیامت لوبي نښې را څرگندي سي.

د فرات د رود په اړه په مختلفو حدیثونو کې روایتونه موجود دي. تر قیامت وړاندي له فرات سیند څخه د زرو یو غر را وځي. فرات سیند له ترکیې څخه پیل، د شام او عراق څخه بهیډونکي د(جله سیند) سره گډیږي او (شط العرب) ورنه جوړیږي او مخ ته ځي او د خلیج سره یو ځای کیږي.

د حضرت ابو هریره رضی الله عنه څخه روایت دی:

ژباړه: ((حضور ﷺ وفرمایل چې قیامت نه راځي تر هغو چې د فرات له سیند څخه د سرو زرو غر، را ونه وځي، چې پر هغه به د خلکو په منځ کې قتل او ظلم وسي او په هرو سلو کسانو کې ۹۹ ووژل سي او له دوی څخه به هر کس دا وایي چې ښایي زه هغه کس یم چې نجات یې موندلی یاني خزاني باندي به واک تر لاسه کړم))

(صحیح مسلم ، ۳ ټوک، ۷۲۵۴ شماره حدیث)

د احادیثو په ځینو مستندو کتابونو کې دا بیان په لږ لږ توپیر سره راغلی.

علامه سیوطي رحمته الله علیه ددې حدیث په تشریح کې د فرات سیند د دریدلو بیان کړی دی.

په اصل کي دلته د جوړ سوي د اوبو بند(ايوان ډېم) د سيند د اوبو مخه ډب کړې ده. ددې بند گير چاپيره د ډيرو کښتونو او برېښنا دزياتوب څخه سره زر جوړ سوي دي. دا ډېم د يوغره غوندي ښکاري دا چي خلکو ته يې خوښي نصيب کړې، ځکه نو د هغه سيمي خلک د سرو زرو د غره سره تشبه ورکوي.

(ايوان ډېم¹) د فرات سيند پر هغه برخه په کال (۱۹۷۵ز) کي جوړ سو چي په ترکيې پوري اړه لري. داډنډ د ۳۰۰ ميليونه ډالرو په لگښت جوړ سوي. ياد ډنډ ټولني ته ۸۰۰ مليارده ډالر گټه کړې. دلته که د ترکيانو او گردانو تر منځ پښن سوي خونړي جنگونه د تاريخ له پاڼو و گورو چي د دې ډېم د را خپلولو له پاره يې کړي، نو د دې حديث د رښتنولي لپاره بسنه کوي.

د مهدي امام تر راڅرگندېدو وړاندي د يوه لکۍ لرونکي ستوري د ليدل کيدو وړاندوينه هم سوې ده حضور ﷺ و فرمايل:

((د هغه د راتگ مخکي به يو لکۍ لرونکي ستوري له ختيځ څخه راپورته سي²))

¹ ډنډ - د اوبو کاسه يا زخيره

² المتقي المهندي

دا بیان د امام جعفر صادق عليه السلام څخه هم روایت سوی، چي فرمایلي یې دي: ((د امام تر را تگ وړاندي به د صفري په میاشت کي یو لکی لرونکی ستوری و لیدل سي چي نوم به یې (الکرب الزشفا) وي)).

دا ستوری په نورو مهمو وختونو کي هم لیدل سوی او اکثراً یې په نړۍ کي غټي پېښي له ځان سره راوړي دي لکه: کله د نوح عليه السلام توپان راتلو پر مهال، هغه مهال چي حضرت ابراهیم عليه السلام د نمرود په حکم اور ته و غورځول سو، هغه وخت چي د فرعون لښکر په سیند کي غرق سوی وو او د عباسیانو د خلیفه د راتلو پر مهال .

دا ستوری معمولاً له (۷۴ څخه تر ۷۹) کلونو وروسته لیدل کيږي، وروستی ځل په کال (۱۹۸۶ز) کي لیدل سوی او بیا به په (۲۰۶۱ز) کي ولیدل سي.

امر بن شعيب رضي الله عنه څخه روایت دی چي نبي کریم صلى الله عليه وسلم و فرمایل: ((د ذالحجې په میاشت کي به قبایل په منځ کي سره و جنگيږي، حاجیان به لوټ کړل سي او د (منی) په میدان کي به جگړه وسي چي په هغه کي به یو شمیر خلک داسي ووهل سي چي دهغوی بهېدلې وینه به تر (مقام جمرا) پوري ورسپړي)).

(حدیث)

په کال ۱۹۷۹ کې د نومبر پر ۲۰ مه نېټه د ماښام پر ۵ بجې تر (۵۰ زره) زیاتو مسلمانانو د خدای د کور په طواف بوخت ول چې یوه سعودي طبعه خپل کوچنی ټوپک راواخیست او پر هغوی یې ډزي پیل کړې، چې وروسته د هغه تر زرو زیات ملگرو د مسجد الحرام مهم ځایونه ونیول او د هغه واک یې په خپل لاس کې واخیست، دا محاصره دوې اونۍ روانه وه، تر هغه وروسته پر هغوی د فرانسې څخه راغونښتل سوی گاز وکارول سو چې یاغیان یې بههوبنه کړه، خو یو یې هم بندي نه کړ او ټول یې پروخت د مرگ په خوب بیده کړه، تر دې پېښې ۷ کاله وروسته زیاته خونړۍ پېښه هغه وخت رامنځ ته سوه چې کله (۴۰۲ تنو) مظاهره کوونکو حاجیان ووژل. د سعودي عرب پوځونه او د ایران حاجیان پر سپېڅلې مخکې یو بل خپل نښانه وگرځول او په دې توگه (۱۴۰۰ کاله) وړاندي د بیان سوي حدیث وړاندوینه پوره سوه.

د شق القمر (د سپوږمۍ د چاودلو) معجزه تر هجرت ۵ کاله وړاندي وه، حضرت انس بن مالک رضی الله عنه څخه روایت دی چې د مکې خلکو د رسول الله صلی الله علیه و آله څخه غوښتنه وکړه چې هغه دي کومه معجزه وربښکاره کړي، په ځواب کې رسول الله صلی الله علیه و آله سپوږمۍ دوه ټوټې کړه داسې چې ددې دوو ټوټو ترمنځ د حرا غر لیدل کیدی.

ابن خاطر رحمۃ اللہ علیہ په خپل کتاب کي لیکلي چي د سپورمی د چاودلو دا منظر تر هندوستان پوري و لیدل سو، په لندن کي د هند دفتر په کتابتون کي زیات لرغوني ثبوتونه موجود دي چي د حوالې نمبر یې عربي ۲۹۰۷ ۱۵۲۱۱۷۳ دی. د دې تر څنگ د هندوستان دسهیل لویدیځ ساحل په مالابار نومي سیمه کي یو پخوانی خبره پر خولو گرځي چي دهغوی یو پاچا (چکرورتي فرمس) د سپورمی د چاودلو منظر په خپلو سترگو لیدلی و چي کله هغه ته معلومه سوه چي په مکه مکرمه کي د الله پیغمبر دا معجزه ښودلې نو هغه خپل تخت خپل زوی ته و سپاره او خپله دمکې پر لور روان سو، هغه هلته رسیدو سره د رسول الله صلی اللہ علیہ وسلم په لاس اسلام قبول کړ او د هغه صلی اللہ علیہ وسلم د لارښووني سره سم خپل وهیواد ته پرلار د یمن بندرگاه (زعفر) ته نږدې یې ساه ورکړه، ترڅو پېړیو دا سیمه د هندوستانی پاچا د مزار په نوم یادېده.

په اوسني پېرکي د عالمانو په اندد(شقه) مفهوم د مخکي کیندل دي. د هغه دلیل پر بنسټ چي د قرآن کریم د (سورة عبس په ۲۶م ایت) کي بیان کړی، الله تعالی فرمایي:

ژباړه: ((مور اوبه و اورولې، بیا غرونو او مخکي په ښه توگه میوې را شني کړې او انگور او ترکاری او زيتون او خرما او گني باغونه¹)).

دلته د (شقه) کلیمه ټوټې کولو لپاره نده کارول سوې، بلکه، د مخکي د کیندلو لپاره کارول سوې ده، ځکه نو د دغو عالمانو په نزد د قیامت دا ښه په کال (۱۹۶۹ز) کي هغه وخت پوره سوه چي کله انسان سپورمی ته تر سفر وروسته د جولای پر (۲۰ مه) نېټه د هغه ځای څخه ۲۱ کیلو گرامه ډبري او خاوري را غونډي کړې. د هغوی په خبره چي د نورو انبیاوو پرته رسول الله ﷺ ته پر روایتي معجزو سربېره د قرآن کریم معجزه هم وړدالی سوې وه، لیکن د شق القمر (د سپورمی ټوټه کیدلو) کیسه د احادیثو په مستند کتاب کي داسي بیان سوې لکه مخکي چي مو بیان کړه او د علماؤو پر هغه باندي بشپړ اتفاق دی.

ددې خپروني په لمړی برخه کي مي نیکی ته د رابلونکو دوو ډلو تر منځ د رسول الله ﷺ د وړاندویني د حوالې په اړه وویل چي دلته د جنگ (صفین) ذکر سوی چي د حضرت علي او حضرت معاویه رضی الله عنهما تر منځ (د صفین) په سیمه کي و سو، خو د اوسنی زمانې علماء وایي کومي جگړې ته چي نغوته (اشاره) سوې هغه د کال (۱۹۸۰ز) څخه تر (۱۹۸۸ز) کال پوري د

¹سورة عبس ۲۶ آية

(ایران) او (عراق) تر منځ هغه له افسوسه ډکه جگړه وه چې پکښې (لس لکه) مسلمانان شهیدان سوه. تر څلور لکه زیات عراقیان او درې نیم لکه ایرانیان د ژوند او مال څخه بې برخي سوه. د نړیوالو ځواکونو د دسیسو ښکار سویو مسلمانانو په بې رحمۍ سره یو پر بل تباکوونکي وسلې وکارولې او هغوی ددې حقیقت څخه بې خبره ول چې ددې لوبې په پایله کې به یو اړخ هم گټونکی نه وي. دا پېښه په اوسني پېر کې مسلمه امت ته د پېښو سویو لویو وواقعاتو څخه یوه ده.

دا نښانې چې اوس دوام لري منځنۍ نښې بلل سوي. په لویو نښو، یانې علامات کبرا کې د مهدي امام ښکاره کیدل. د دجال راوتل، د حضرت عیسیٰ عليه السلام را کښته کیدل دي چې منځنۍ فاصله یې ډېره لږ ده.

د مهدي امام په اړه دومره زیات حدیثونه را نقل سوي چې له معنوي اړخه تواتر ته رسیږي. (متواتر) هغه حدیثونو ته ویل کیږي چې صحیح وي او د هغه معتبرو راویانو څخه را نقل سوي وي چې هغوی سره په اتفاق وي. د سند له پیله تر اخره هم داسي راوي وي، د معتبرو عالمانو تر منځ دا علم قطعي (رښتینی علم) وي چې واجب او ورباندي عمل کول فرض ښودل سوي دي.

د مهدي امام په اړه د را نقل سوو متواتر حدیثونو به باب د تېر او اوسني وخت ټول عالمان پرته له

(ابن خلدون^۱) څخه سره هم‌رغې دي چې د عقیدې او باور له مخې پرې ایمان راوړل واجب دی، د حدیث راویانو ته په کتو سره یوازې پر همدې موضوع تر ۳۰ زیات کتابونه لیکل سوي دي، دلته باید دا روښانه کړو چې د مهدي امام د ښکاره کیدو عقیده په لږ بدلون سره په ټولو فرقو کې موجوده ده.

زموږ په منځ کې یوه لویه فتنه هغه لینکي او کتابونه دي چې په لوستلو سره یې خلک خپه کيږي او په زړونو کې یې وسوسې پیدا کيږي، رښتیا خبره دا ده چې دین بشپړ سوی او ټول جزئیات ورکړل سوي دي او که اوس څوالس نیم سوه کاله وروسته یو کس د یوې نوي خبرې دعوه کوي چې تر اوسه یې څوک په اړه پوهیدلي هم ندي، نو د هغه دا دعوه د هغه د، رد لپاره کافي ده، رسول الله ﷺ د (د جال) پوره ځانگړتیاوي بیان کړي دي چې په اړه به یې په راتلونکي کې و رغبړو، همدارنگه د حضرت عیسیٰ علیه السلام ځانگړتیاوي هم رسول الله ﷺ په تفصیلي ډول بیان کړي دي خو څنگه چې ما مخکې عرض وکړ، د مهدي نوم او صفات چې تر اوسه ورته نغوته (اشاره) سوي ده د هغه سره سم به (محمد بن عبدالله) د هغه نوم وي او د حضور ﷺ د نسل څخه به وي، د لوړې تندی (تندي) او

^۱ ابو زيد عبدالرحمن بن محمد ابن خلدون، زيږيدنه، ۷۲۳ هجري، تونس کې، مړينه ۸۰۸ هجري په

مصرکي (ژباړن)

منځنۍ جگي پزي لرونکی ځوان به وي، ښکاره ده چي دا صفات په ډېرو خلکو کي کيداسي، اړينه داسي يوه نښه ده چي د هغه د راڅرگندېدو پرمهال د خلکو تر منځ رايي مختلفي نه وي.

د مهدي امام رابنکاره کيدنه د(ارماگډون) د جگړې وروسته کيږي. په ځانگړي ډول د ۱۱ سپټمبر ۲۰۰۱ د پېښي وروسته د يهوديت او عيسائيت مبلغينو دا واقعه د انجيل او يهودي صحيفو د وړاندويني سره و تړله او اکثره پر عراق او افغانستان د امريکا او برتانيې پوځي عملياتو ته د بائبل د وړاندويني سره سر ورکړ. ياني (ارماگډون) يا د حق او باطن تر منځ د وروستي لويې جگړې پيل و گڼل سو، نادره خبره ده چي د (ارماگډون) د اثبات له پاره د اهل کتابو قولونه په لوړه کچه موجود دي، ليکن ډېر مسلمانان په دې نه پوهيږي چي ارماگډون ياني څه؟ او دا خطرناک لفظ په اهل کتابو کي څه مفهوم لري؟

ارماگډون^۱ د عبراني ژبي کليمه ده چي د وو مقطع د يو ځای کيدو څخه جوړه سوې ده. په عبراني ژبه کي د (ار) مطلب غر دی او (ماگډو) د

---

^۱ هر مجدون: (= ارماجدون=ارماگډون) عرب په خپله ژبه کي د (گ) توري نلري ځکه دا کليمه هر مجدون گڼي خو په پښتو او پارسو کي دا ترکيبي نوم (ارماگډون) لوستل کيږي او ويل کيږي. دا چي ددې نامه تر شاه يوه اړده فلسفه ده لږ به يې و سپړو، د مصر د الاظهر پوهنتون د اسلامي علومو استاد (امين محمد جمال الدين) په خپل ځانگړي کتاب ارماگډون(= دريم نړيوال جنگ) کي ليکلي دي: ارماگډون يوه عبراني کليمه ده چي له دوو برخو (هر) او (ميگډو) څخه جوړه ده، چي هر يې د (غره) او مگډو يې فلسطين کي د يوه سيند نوم دی. دا کليمه ساده او عام فهمه ده خو د ډير ژور مفهوم لرونکې هغه چي د مسيحي زون اندو مغرونه يې اړکړي دي، دا کليمه اوس د يوې سرې کرښي مفهوم لرونکي پېژني، چي لويديځوال يې د(خير او شر) جگړه تعبيروي.

فلسطين د يوې سيمې نوم دی البته اوس هلته کوم غر وجود نه لري. راتلونکی جنگ به په همدې ميدان کې وي چې په شمال کې د (مجيدو) څخه نيولې د جنوب خواته تر (ايدون) پوري د (۲۰۰) ميله په واټن غورېدلی دی او لويديځ پلو د منځنۍ (بحر ابيض) څخه نيولې د لويديځ خواته (۱۰۰) ميله تر (ټيلو) پوري غځيدلی دی، پوځي کار پوهان او په ځانگړي ډول پخواني ماهرين دې سيمې ته د ستراتيژيکي نقطې له نظره ارزښت ورکوي، دا سيمه په تاريخ کې تر (۲۰ ځله) زيات يانې د جاپان له (يرو شلم) څخه هم ډېره ويجاړه ليدل سوې ده، د تاريخ په پاڼو کې خوندي سوې د نړۍ تر ټولو پخوانۍ جگړه (۱۴۸۹ز) کې چې (تومس دريم^۱) د خپل لښکر سره په دې ښار منگولي ټينگي کړي وې. په هغه وخت کې هم دا ځای مهم بلل سوی و چې کله برتانوي جنرال (ايلبايي)

د بيلگي په توگه:

- ارماگدون به ډير وپروونکی او هېبتناک اتومي جنگ وي
- دا به يو ستراتيژيک او خطرناک جنگ وي
- دا به مخامخ يوه سياسي او ديني جگړه وي
- نوې او تازه صليبي جگړه به وي
- دا به (DRA GON WAR) وي
- دا به د تاريخ سخت او بې رحمه جنگ وي

همدغه ارماگدون دی (و گورۍ ارماگدون، ليکوال استاد امين الله جمال الدين، ۹۳، ۹۲ مخونه) (ژباړن)

^۱ لرغونی مصري پاچا

درې زره کاله پخوا د (توتمس دریم) د کړنلاري په خپلولو سره د (ترکانو پوځ) د بې خبرۍ په کنده کې و غورځاوه، له هغه راهیسي د (ارماگډون) د لفظ سره هر اهل کتاب اشنادی، ځکه چې دا کلیمه د هغوی د عالمانو په کتابونو او بحثونو کې په زیاته کچه موندل کېږي. د اهل کتاب څخه مو دلته موخه (یهود او نصاری) دي او موږ ته حضور ﷺ اجازه راکړې چې د دوی څخه روایت وکړو، د حضرت عبدالله ابن عمر بن العاص رضی الله عنهما څخه روایت دی چې حضور ﷺ و فرمایل:

ژباړه: ((زما له طرفه خلکوته دا خبره ورسوی که څه هم یو ایت وي د بني اسرايلو څخه یې روایت کړی په دې کې هیڅ ستونزه نسته)) صحیح بخاری

خو دا مهمه ده چې موږ باید د هغوی خبره په ډېر احتیاط واورو او یوازې هغه خبره راواخلو چې زموږ د شریعت سره بیخي مطابقت ولري، شریعت د هغه تائیدکړی وي او د شریعت خلاف خبره رد کړی. په انجیل کې راغلي:

((ټول شیطاني روحونه او د نړۍ پوځونه په (ارماگډون) کې را یوځای کېږي¹))

¹ سفر الرؤیا انجیل ۱۶، ۱۶

د امریکا ولسمشر پر (ارماگډون) د پوره باور لرلو پربنسټ خپلي تگلاري جوړولې او، د امریکا ولسمشر رونالډ ريگن د خپلي واکمنۍ پر مهال ويلي وه:

((موجوده نسل به د (ارماگډون) جنگ حتماً ويني، دا سبا هم را ښکاره کيدی سي)).

ولسمشر ريگن خپله دا وينا په داسي حال کي پای ته ورسول چي د غربي نړۍ د ولسونو پر خدای د بشپړ اعتقاد او د سويلي اتحاد پر شیطاني سلطنت باندي د هغه د يقيني فتحي وړاندوينه يې وکړه. هغه د انجيل دا جملې تکرار کړې: خدای هغو ته توان ور کړ چي کمزوري وو خوچي د عُقاب غوندي وزرونه و غوړوي او وړاندي تگ وکړي او ونه بهرېږي، د (ريگن) ددې وينا وروسته سويلي اتحاد خپل اتومي تا سيسات قوي کړه او يو خورا د خطر ډک حالت ځکه را منځ ته سو، چي که يو مازي د يرغل خبر تر سويلي اتحاده ورسېږي نو د حملې کولو امکان سته.

په امريکايي چينلونو کي غربي پروگرام وړاندي کوونکی نوموتی امريکايي عالم (جمي سواگرت) ليکلي:

((ما غوښتل چي ووايم زموږ تر منځ سوله کيدونکې ده، خو زه پر راتلونکي (ارماگډون) جگړې باندي باور لرم، بېله شکه (ارماگډون) راتلونکی دی ...

د ماگډو په دره کې به خونړی حالت را منځ ته سي، هغه ارومرو راتلونکی دی. د سولي پر هره پریکړه چې هغوی غواړي لاسلیک وکړي و دې کړي، هغه به هیڅکله پوره نسي ځکه تیاره ورځ راتلونکې ده¹)

په دې کتاب کې د (سوفیلډ) دا قول هم راغلي چې پرمخلصو عیسایانو واجب ده چې دې پینې ته ښه راغلاست ووايي، ځکه د ارماگډون (وروستي جنگ) په پیل کې به حضرت عیسیٰ عليه السلام هغوی ورپځي ته پورته کړي، په دې توگه به و ژغورل سي او دوی به ددې تکلیفونو سره هېڅ کله نه مخ کېږي چې پر مخ د مځکي به روان وي، دا خو د عیسویت خبره ده خو د یهودیت په اصطلاح (ارماگډون) دا یوه عقیده ده چې تر قیامت وړاندې ښکاره کېدونکو ډیری پینو د خبرونو پر بنسټ ولاړه ده، ددې عقیدې پر بنسټ د نړۍ له بیلابیلو برخو څخه یهودیان راځي او بیت المقدس کې ځای پر ځای کېږي. د هغوی د وینا سره سم د اسرائیلو حکومت ددې وړاندوینې برخه ده، څه موده وروسته به ټوله نړۍ د یهودیانو دښمنه سي او ډیری ځواکونه به لاسونه سره یو کړي او د یهودانو سره به جگړې وکړي، د یهودو د عقیدې له مخې (په دې جگړه کې به، خدای پاک ﷻ په خپله د یهودیانو لخوا جنگیږي او حمله راوړونکي پوځ ته به

¹ Prophecy & politics, page 37

ماته ورکوي) (نعوذ با الله)، وروسته به د مسیح نزول کيږي چې نړۍ به له عدل، انصاف او امن څخه ډکه کړي او وروسته به د نړۍ درې ستر مذهبونه یو په بل کې منحل سي او درې سره به د بیت المقدس په شاوخوا کې یوه گډ معبد جوړ کړي. تر هغه وروسته به دجال ياني (Anti-Christ) را ووځي، چې د هغه سره به شیطاني قوت موجود وي، دا د يهوديانو عقیده ده خو زموږ ياني مسلمانانو عقیده ددې جگړې د پایلو او جزئیاتو سره په ټکر کې ده. زموږ خبره دا ده چې دا جگړه به په یو والي او نړیواله کچه را منځ ته سي چې په هغه کې به مسلمانان او اهل روم ياني اروپا او امریکا سره یو ځای وي او هغوی به د یو گډ دښمن سره جنگيږي، داسې دښمن چې مور يې نه پیژنو. تر کومه ځایه چې ديهوديانو خبره ده زموږ په وړاندې دا خبره روښانه نه ده، چې په دې جگړه کې به د يهوديانو رول څه وي، خو هغوی به په دې جگړه کې خامخا ښکېليږي او د (انجيل) په حواله د هغوی به دوې برخې خلک له منځه ولاړ سي.

((تر اوو میاشتو تیریدو وروسته به مخکې له دې چې مځکه پاکه کړل سي بني اسرائيل به هغوی ښخ کړای سي))

ددې جنگ په اړه حضور ﷺ فرمایلي:

ژباړه: ((نږدې دی چې اهل روم به د امن په خاطر سوله وکړي او بیا به تاسو د هغوی سره یو ځای د یوه داسې دښمن سره وجنگیږئ چې ستاسو تر شاه به وي، تاسي به سلامت پاته سئ، د غنیمت مال به لاسته راوړئ او بیا به تاسو پر یو لوړ څړ ځای باندي را غونډ سئ، وروسته به د (روميانو) څخه یو څوک پورته سي او صلیب به پورته کړي، وبه وایي چې صلیب غالب سو، له دې وروسته به یو مسلمان پورته سي او هغه به ووژني، (روميان) به تړون مات کړي او خونړۍ جگړې به وسي. هغوی به ستاسو په وړاندي تر اتیا بیرغونو لاندي را ټول سي او تر هر بیرغ لاندي به دولس زره پوځ وي¹)).

له دې حدیث شریف څخه دا خبره څرگندیږي چې دوې جگړې کيږي لومړۍ د (ارماگډون) نړیواله جگړه چې یادونه یې وسوه او دوهمې ته (الملاحم) یا (الملحمة الکبری) ویل سوي، دا هغه جگړه ده چې تر (ارماگډون) وروسته به د مسلمانانو او (روميانو) یانې عيسایانو تر منځ هغه مهال کيږي چې هغوی سوله ماته کړي.

¹احمد، ابو داود، ابن ماجه

ډاکټر اسرار احمد:

په اخره زمانه کي به لوبي جگړې ترسره سي چي په هغو کي يوه ته (الملحمة العظمی) يا الملحمة الكبرى ويل سوي، (عظمی) د (اعظم) مونث دی او (کبری) له (اکبر) څخه اخستل سوی دی. ياني هغه به د انساني تاريخ تر ټولو عظيم ترينه جگړه وي او په دې جگړه کي به عيسايان وي چي په حديث شريف کي ورته روميان ويل سوي دي. په اصل کي د حضور ﷺ په زمانه کي د روم امپراتوری د عيسويانو ناپيندگي کوله ځکه نو اهل روم او عيسايان د يوه مانا لرونکي کليمې په توگه کارول کيږي، نو روميان به پر مسلمانانو را وڅيږي او هغوی به ۸۰ بيرغه ولري، تر هر بيرغ لاندې به ۱۲ زره کسيز پوځ وي.

پوښتنه: ياني يو لوی ايتلاف د، اتيا لکه ايتلاف ؟

ځواب: بلې هو! يو ستر ايتلاف، او هغوی به پرمسلمانانو يرغل وکړي ځکه نو مسلمانانو ته به سخت زيان ورسپري او دلته زما په اند دمسلمانانو څخه مراد عرب دي ولي چي دا جگړه به په منځني ختيځ کي پېښېږي.

پوښتنه: نو ډاکټر صاحب! یو تاثر دا وو چې په دې جنگ کې به مسلمانان د اهل روم سره یو ځای وي؟

ځواب: په دې کې دا ویل سوي چې مخکې به یو جگړه کېږي چې په هغه کې به مسلمان او رومیان یو ځای وي او یو بل ځواک (ورای قم) چې ستاسو شاته به وي د هغوی سره به جگړه کوی په دې کې به دا یو والی (Coalition¹) بریالي سي یانې مسلمانان او عیسایان.

پوښتنه: دا جنگ به د چا سره وي؟

ځواب: دا نوم نه دی ورکول سوی (ورا یقم) یانې ستاسو شاته به یو ځواک وي.

پوښتنه: مقصد له روسیې یا چین څخه دی؟

ځواب: نه، زما تعبیر ددې څخه عراق دی ځکه چې لومړی د خلیج جگړه په (۱۹۹۱ز) کې سوې وه په هغه کې عرب هیوادونه، امریکا او اروپا ټول یو ځای وو د صدام خلاف، او بری یې تر لاسه کړ.

پوښتنه: یهودیان هم پکښې ول؟

---

¹د عراق د (۱۹۹۱ز) جگړه د کویت سره وسوه، په دې جگړه کې عراق بیرته شاته سو. (ژباړه)

ځواب: يهوديان پکښې نه ول، يهوديان يې په ځانکړې ډول منع کړي ول امریکا ورته ويلي ول چې ستاسو ساتنه زمور دنده ده او تاسو آرام کښينئ، هغوی ته يې هيواد پالونکي (Patriot) توغندی ورکړي وې که چيرې کوم سکډ (يو ډول توغندی) ستاسو خواته را هم سي نو دا توغندی به يې په فضا کې له منځه يوسي او که چيرې خدای مه کړه يهود را پورته سوي وای نو له دې به د يهودو او عربو د مخالفت مسله جوړه وه. بيا به عربو خپل دريځ بدل کړی وای او د امریکا سره به يو ځای سوي نه وای، ځکه يې نو ستراتيژي همدا و ټاکل چې يهوديان بايد دباندي پاته سي، خو ددې جگړې په وروستيو کې (شوازوف) چې ددې جگړې قوماندان او مشر وو ښکاره ويلي وه، چې مور دا جگړه د اسرئيلو د ژغورني لپاره وکړه. جگړه يې د اسرئيلو لپاره وکړه خو هغوی يې پکښې شامل نه کړل. زما په اند د حديث شريف څخه مراد د خليج دا جگړه وه چې په هغه کې يهود نه، بلکه عيسايان او مسلمانان يو ځای ول، زما په اند د يوه بل ځواک څخه روس نه بلکه عراق مراد و.

له دې وروسته راغلي چې ستاسو او روميانو تر منځ به تړون مات سي هغه چې اوس يې اثار ليدل کيږي، د سعودي عرب په اړه د امریکا له لوري شکونه را پورته کيږي داسې ښکاري چې ورو ورو يوه قضيه جوړوي او هغه

قضیه ورو، ورو د پاکستان خلاف هم جوړېږي لیکن هغوی د خه مودې لپاره دا هرڅه پټوي خو پر وخت ترې کار واخستلای سي.

پوښتنه: اوس چي بله احتمالي جگړه کیږي، هغه به (ارما گډون) وي؟

ځواب: په دې اړه د قرآن کریم ترڅنگ په نورو کتابونو کي یې هم یادونه سوې ده، دا خو د بائبل ډیره لویه وړاندوینه ده د ارماگډون (Armageddon) کلیمه د هم هغه ځایه راغلي، د بايبل اخري کتاب (د جان عيسايي کتاب، د جان ښکاره کيدنه¹) حضرت يحيى عليه السلام ته يې هم جان ويل ياني د عيسى په حواريانو (د عيسى عليه السلام زده کوونکو، اصحابو) کي يو (جان) وو د هغه د مکاشفاتو په برخه کي راغلي چي يوه ډيره لويه جگړه به وسي او که چيري تاسو په قاموس کي د Armecadon کلیمه ولټوئ نو موخه دا را وځي:

(A very big war between the of good & evil before the end of
this world)

ژباړه: يوه ډيره لويه جگړه د ښه او بد تر منځ، مخکي له دې چي دا نړۍ پای ته ور سپړي.

---

¹The Book of John the Baptist, Revelation Of John

په دې اړه په حدیث شریف کې راځي چې هغه به یوازې عیسایان وي او ۸۰ بیرغونه به وي، د ۸۰ کلیمه دلته ویل سوې، د کوم هیواد یادونه نه ده پکښې راغلې او د هر بیرغ لاندې به ۱۲ زره پوځ وي او مسلمانان به ډیر زیان وويني. په یوه حدیث کې دا هم ویل سوي: که د یوه پلار (۱۰۰) زامن وي نو له هغوی به (۹۹) ووژل سي، خو تر هغه وروسته به هر څه سر چپه واوړي، خوزه نه پوهیږم چې څنگه به یو ځل بیا عرب دومره توان پیدا کړي چې د دوی تله به درنه سي، حالات به یې څنگه بدل سي، دا ټول هیوادونه چې له عربو اخستل سوي لکه عراق، ترکیه او نور دا به بیا عرب څه ډول تر لاسه کړي؟

په دې وخت کې به دجال رابنکاره سي. د خدایي دعوې به وکړي او د یهودیانو په قیادت کې به را مخته سي.

(په احمد او ابو داود کې ام سلمه رضی الله عنها څخه روایت راغلی، حضور صلی الله علیه و آله وفرمایل: «چې د یو خلیفه د مرگ په وخت کې به په قوم کې مخالفت را منځ ته سي، یو سړی به په منډه د مدینې څخه مکې ته ولاړ سي، تر هغه وروسته به د مکې څخه یو څو نفره راسي او هغه به په زوره را وباسي د (رکن) او (مقام ابراهیم) په منځ کې به د هغه په لاس بیعت وکړي»)

مسلم شریف د ام سلمه رضی اللہ عنہا څخه روایت کوي چې حضور صلی اللہ علیہ وسلم و فرمایيل: پنا اخستونکی به په بیت الله شریفه کي پنا واخلي د هغه لورته به یو لښکر واستول سي. دا وخت به هغه هلته وي چې یاد لښکر به په مخکه کي غرق سي، ياني مهدي صاحب به پرکعبه طواف کوي چې خلگ به د هغه پر لاس بیعت وکړي او وبه یې پیژني، هغه همدا مهدي دی، د (رکن) او (مقام ابراهیم) په منځ کي به خلک د هغه سره بیعت وکړي د چاسره چې نه زور سته، نه خلک او نه هم ساز او سامان، هغه به په کعبه شریفه کي پنا واخلي، د هغه په وړاندي د جگړې لپاره به د مسلمانانو یو لښکر مکې ته روان سي لیکن مدینې څخه لږ لیري په (ذای الخلیفه) نومي ځای کي به هغه لښکر په مخکه کي غرق سي او یو دوه نفره چې د هغوی له ډلي ژغورل کیږي هغوی به نورو خلگو ته ددې پیښي خبر ورکړي، ياني د مهدي صاحب د څرگندیدو ښکاره دلیل دا دی چې دده سره د جگړې لپاره را روان پوځ به په لاره کي له منځه ولاړ سي. د دې هر څه لیدو سره به خلگ د ټولویو او ډلو په شکل د هغه پر لاس بیعت وکړي او پر هر چا به دهغه سره بیعت واجب وي. دلته باید دا روښانه کړم چې د دې خبري څرگندول ستونزمن دي چې مهدي صاحب به له کومي خوا را څرگند سي، حافظ ابن کثیر په خپل کتاب (افتن و الملاحم) کي په ټینګه ويلي چې مهدي امام صاحب به له مشرق څخه را څرگند سي. په داسي حال کي چې (امام قرطبي) په خپل کتاب (التذکره القرطبي) کي وايي دمهدي

امام ظهور به له مغرب څخه وي، د تېر روایت له مخکې چې ومي ويل چې د خليفه تر مرگ وروسته به اختلاف را منځ ته سي د مدينې يو شخص به په منډه مکې ته ولاړې سي او همدا به مهدي وي. د خدای پاک ﷺ خاص حکمت هم په دې کې دی چې د هغه د را څرگندیدو ځای پټ و ساتل سي چې د دښمنانو څخه خوندي پاته سي.

پوښتنه: ډاکټر صاحب! حضرت مهدي امام صاحب څوک دی، هغه مجدد دی که ولي، نبوت خو ختم سوی، هغه څوک دی؟

ځواب: زموږ سره د حضرت مهدي امام په اړه دوې نظريې موجودي دي، يوه د اهل تشيع رایه ده چې د حضرت علي رضي الله عنه په نسل کې په معصومو امامانو¹ کې حضرت علي بن حسين رضي الله عنه بيا امام زين العابدين رضي الله عنه بيا امام باقر او په وروستۍ کې حسن عسکري او د هغه د زوی نوم مهدي و هغه يې له دې ويري چې بنو عباس به يې ووژني پټ يې کړ چې تر ۲۰۰ کلونو پوري پټ پاته سو او خلگو به د هغه سره لیده کاته هم کول او گټه به يې ورڅخه پورته کول. دې ته (غبوت صغرا) يعني هغه په جزوي توگه له سترگو پټ و، ځينو کسانو به ورسره ليدل او د هغه څخه به يې لار ښووني

¹ايمه معصوم (معصوم امامان) د اهل تشيع د خپلي عقيدې هغه امامانو ته وايي چې له حضرت

علي (رض) څخه راپيل او وروستۍ به يې مهدي وي

تر لاسه کولې، تر هغه وروسته (غږوبت کبری) یانې هغه په بشپړ ډول له سترگو پنا سو البته هغه به قیامت ته نږدېې را څرگند سي هم هغه به مهدي امام وي. هغه به دولسم امام وي چي اوس هم ژوندی دی خو له سترگو پټ دی هغه امام به را څرگند سي، اوس دهغه امام د راتگ انتظار کيږي.

د اهل سنت په نظر هغه به د مجددینو له جملې څخه وي د مجددینو لړۍ هغه ده چي په حدیث شریف کي حضور ﷺ فرمایلي: (الله تعالی ﷻ ددې امت د هري سليزي (پيړۍ) پرسر یو داسي شخص راولي چي ورځ تازه کړي) یانې د سلو کلونو په اوږدو کي که پر دیني تعلیماتو کوم گرد او غبار پریوځي، رواجونه و گرځي، کوم بدعات را منځ ته سي، نو هغه ليري کوي او د اسلام اصلي څېره روښانه کوي. د امت د مجددینو وروستی مجدد به بشپړ مجدد (مجدد کامل) وي، زیاتره مجددینو یوازي علمي خدمتونه تر سره کړي مثلاً چي د یو ناني فلسفې غلبه مجدد ماته کړه، چي کله دنیا پرستي غالبه سوه نو (شیخ عبدالقادر جیلاني رحمته الله علیه) د الله پاک لاره وښودله، په یو وخت کي د تصوف لار ډېره غلطه معرفي سوې وه، نو) مجدد الف ثاني رحمته الله علیه) د اسلام چاري قوي کړې، په همدې ډول چي کله خلکو د قرآن کریم څخه فاصله و نیول نو (شاه ولي الله دهلوي رحمته الله علیه) لخوا ددې فاصلې د ورکولو لپاره - Back to the Quran یانې (قرآن ته ستنېدنه) حرکت پیل سو، اکثر و مجددینو په علمي برخه کي کار کړی دی.

پوښتنه: دا مجدد سل کاله وروسته راځي؟

ځواب: تقریباً په سلو کلونو کې یو، خو تر دې زیات هم کیدای سي.

پوښتنه: هغوی به خپله دعوه کول؟

ځواب: ځینو یې خپل ځانونه ښودلي دي، لکه مجدد الف ثاني، شا ولي الله هم داسې ويلي: ((ما احساس کړه چې الله تعالی ﷺ کله د کوم خیر اراده کوي، نو ما د هغه ذریعه جوړوي)) لیکن اکثر و بیا ځان نه دی څرگند کړی، خو خلگو د هغوی خدمت او کارونو ته په کتو هغوی ته د مجدد خطاب کړی دی.

پوښتنه: کوم اختلاف را منځ ته نسو؟

ځواب: یا

پوښتنه: خلگو به دا مجددین منل؟

ځواب: هو، اوس د مجدد کامل خواته را گرځو، دی به یوازې د علم اصلاح نده، بلکه د الله تعالی ﷺ دین به داسې قایم کړي، لکه څنگه چې محمد ﷺ د خپل پاک ژوند په دوران کې قایم کړی و، دا به حضرت مهدي امام وي.

پوښتنه: لکه څنگه چې رسول الله ﷺ د مهدي امام نبناني او صفات روښانه کړي دي ممکنه وه چې د حضور ﷺ يو حديث د هغه د را څرگندیدو ځای هم په گوته کړی وای؟

ځواب: د هغه خروج به په عربو کي وسي او هغه به په عربو کي يو اسلامي حکومت قايم کړي يو حديث ډير مهم او په زړه پوري دی حضرت ام سلمه رضي الله عنها چې د رسول الله ﷺ بي بي ده فرمايي حضور ﷺ وفرمايل: د خليفه پر مرگ به خپلمنځي کورنۍ جگړې پيل سي دا وخت به يو شخص د مدينې څخه مکې ته منډه کړي او هلته به پټ سي غالباً دا به ددې لپاره وي چې خلک هغه طرف ته وگوري. په دې وخت کي دغه شخص ته په کار دي چې را وړاندي سي او يو مهم رول و لوبولي ياني داسي يو کس چې د هغه څخه دا تمه وي چې بايد ډگر ته را ووځي او د خلکو لارښوونه وکړي او هغه به د دوی څخه ځان وژغوري او مکه کي به ځان پټ کړي. خلگ به هغه را پيدا کړي او پر لاس به يې بيعت وکړي، خو هغه به نه غواړي چې پر لاس يې بيعت وسي او بيا به د هغه لپاره د الله تعالی ﷻ له طرف څخه نبناني هم ښکاره سي او بيا به هغه په عربو کي يو قوي حکومت حاکم کړي. د يوه ختيځي هيواد پوځونه به د هغه د حکومت د ټينگولو لپاره روان سي. د عربي هيوادونو په ختيځ کي درې هيوادونه راځي، ايران، افغانستان او پاکستان نو زما په اند انشا الله ډير ليري نډه چې پاکستان او

افغانستان به سره گډ او یو هیواد سي او له دې ځایه به هغه اسلامي حکومت پیل سي او له دې ځایه به پوځونه روانیږي چي د مهدي امام مرسته وکړي.

آغا سید علی موسوي:

زموږ او د ډيرو اهل سنتو وروڼو هم دا رایه ده چي رسول الله ﷺ فرمایلي زما وروسته به ۱۲ خلیفه گان وي او دا ټول به د قریشو څخه وي. ځینو روایتونو خو ویلي: پیغمبر ﷺ و فرمایلي چي لومړی خلیفه علي او اخري مهدي دی، د شیعه وو عقیده ده، چي هغه پیدا سوی دی او نبایي په ۲۰۵۵ میلادي کال کي را ښکاره سي. د هغه پلار امام حسین عسکري دی، چي زموږ ۱۱ م امام دی او امام تر ننه ژوندی دی، خو د اهل سنت بیا دا عقیده ده چي هغه پیدا کیږي او څه نښي یې هم ښکاره سوي، تر ښو وروسته مهدي امام را ښکاره کیږي، د دجال څرگندیدل، د سفیاني راوتل او داسي نوري ډېري نښانې دي چي زیاتره یې ښکاره سوي دي.

امام به په مکه معظمه کي د مقام ابراهیم سره را څرگند سي، هغه به د خپل ظهور اعلان وکړي دا به د الله تعالی ﷻ له طرفه وي موږ به یې خپله نه جوړو، د اهل تشیع نظریه هم دې ته ورته ده چي امامت او خلافت د الله ﷻ له لوري دي، تر ټولو مهمه خبره هغه معجزه ده چي د هغه په لیدو

سره به هيڅ چاره نه وي چي د امام په وړاندي دي سر کښته نسي. د مهدي امام تر ټولو يوه لويه نښه داده چي کله هغه را ښکاره سي نو حضرت عيسى عليه السلام به هم را ښکاره سي، عيسى عليه السلام به هم له اسمانه را کښته سي او د مهدي امام تر شا به لمونځ وکړي خو د اسلام نوم به پر خپل ځای پاته وي.

بے مملکت هند میں اک طرفه تماشا

اسلام بے پابند مسلمان بے ازاد

ملا کو جو بے هند میں سجدے کی اجازت

نادان یہ سمجتا بے کہ اسلام بے ازاد

ژباړه: د هندوستان په هیواد کې یو اړخیزه ننداره ده. پر اسلام محدودیتونه

وضع دی خو مسلمان ازاد دی، ملا ته چې په هندوستان کې د سجدې

اجازه سته، ناپوه داسې گڼي چې اسلام ازاد دی.

اسلام یوازې د څورکعته لمنځونو، د مسجدونو جوړولو او د روژې د

میاشتي د روژې نیولو نوم ندی، بلکه اسلام د (عدل یو نظام دی)، اوس

وخت کې د قرآن کریم درس ویل کیږي، خو عمل ورباندې کم دی، که

چیرې تاسو د کتابونو مطالعه وکړئ نو په باور سره به احساس کړی چې

هغه نښانې شاوخوا ۸۰۱۷۰ سلنه پوره سوي دي.

د امام د ظهور یوه نښه داده چې نږدې به لیري او لیري به نږدې سي، اوس و گورئ، مور دلته ناست یو زموږ رغ د نړۍ تر کومو کومو ځایو رسیري او څوک څوک یې اوري، او نږدې لیري دي، نن پلار له زوی څخه دومره لیري دی چې زوی پیژني هم نه او زوی د پلار په اړه معلومات نلري، دا هم یوه علامه ده.

یوه بله نښه هم سته چې اوسپنه به، پر اوسپنه و چلیږي دا اورگادی (ریل گاډۍ) چې ټایر یې هم د اوسپني دی او سرک یې هم.

له حضرت ابو اسحاق رضی الله عنه څخه روایت دی چې حضرت علي رضی الله عنه خپل زوی حسن رضی الله عنه ته کتل او ویې فرمایل: زما دا زوی سردار دی، څنگه چې رسول الله صلی الله علیه و آله فرمایلي وو: نږدې ده چې دده له پښت څخه به یو شخص پیدا سي چې ستاسو د نبي نوم به یې وي په اخلاقو او خویونو کي به د نبي په څیر وي خو په څېره او صورت کي به (ورته) نه وي، وروسته له دې حضرت علي رضی الله عنه د هغه شخص د عدل او انصاف واقعه بیان کړه.

د امام مهدي ظهور به په یوه داسي وخت کي وسي چې د مسلمانانو یو خلیفه به وفات سي او د هغه پر ځای د خلیفه د ټاکلو پر سر به شخړي راپور ته سي او په خلگو کي به اختلاف پیدا سي ددې جزئیات ام المومنین ام سلمه رضی الله عنها داسي بیانوي:

حضور ﷺ و فرمایل: ((د خلیفه تر مرگ وروسته به په خلگو کي اختلاف را منځ ته سي په دې وخت کي به یو کس له مدینې ووځي او مکې مکرمې ته به وتبښتي، اهل مکه به هغه د خلافت لپاره غوره کړي تر دې وخته به هغه دې معاملې ته چمتو نه وي، بیا به خلگ د (حجر اسود) او (مقام ابراهیم) په منځ کي د هغه پر لاس بیعت وکړي، بیا به د بنمن یو لښکر د هغه د مقابلي لپاره له شام څخه ور ولیږي هغه لښکر به د (بیضا) په مقام کي په مځکه ننوځي. خلک چي دا و گوري نو د (شام ابدال) او (دعراقیانو) ټولې به د هغه پر لاس بیعت وکړي. بیا به د قریشو یو شخص چي د (بنو کلب) له ریښې څخه به وي راپورته سي او د هغه خواته به یو لښکر ولیږي، مهدي امام او د هغه پوځ به ورباندي بریالي سي او د غنیمت مال پر خلگو ووېشي او په دې سره به د نبی ﷺ سنت پرځای کړي، بیا به اسلام خپل لمن پر مځکه و غوروي یاني د مځکي پر ټوله کره به اسلام خپور سي، هغه (مهدي امام) به تر ۷ کالو پوري ژوندی وي او بیا به وفات سي او مسلمانان به د هغه د جنازې لمونځ ادا کړي.))

(ابوداود) فرمایي: چي ځینو راویانو د (ابوهشام) په حواله ویلي چي امام به (۹ کاله) ژوندی وي، ځینو ولي چي هغه به (۷ کاله) ژوندی وي په دې حدیث کي د کفارو د لښکر په مځکه کي د غرقیدو یادونه سوې ده. که لږ

نوره هم دا خبره روښانه سي په نورو حديثونو كي حضور ﷺ تر قيامت مخكي درې ځله په مځكه كي د ډوبيدو يادونه كړې ده، يو په ختيځ كي، بل په لويديځ كي او يو هم په عربو كي، په دې حديث كي د عربو پېښي ته اشاره سوې ده.

په هر حال دې ټولو تفصيلاتو ته په كتو سره په لنډ ډول ويلاى سو، چي د مهدي امام تر ظهور مخكي به مسلمانان ډير د افسوس او بېوزلۍ حالت ولري او د ټولي نړۍ مسلمانان به د يو لارښود په لټه كي وي، په مدينه منوره كي د يو خليفه تر مرگ وروسته به مهدي امام له دې بېري مكې ته روان سي چي خلك يې خليفه ونه ټاكي، په مكه مكرمه كي به يې خلك په (حديث كي د بيان سوو نښانو له مخي) و پيژني د (حجر اسود) او (مقام ابراهيم) په منځ كي به خلك د هغه پر لاس بيعت وكړي. هغه به د اسلامي پاچاهۍ د قوي كولو لپاره ټول قوتونه را ټول كړي. د ځينو روايتونو څخه څرگندېږي چي شام او مصر به د عيسايانو لاس ته ولوېږي او په مدينه منوره كي د مسلمانانو د حكومت د قيام او د هغوى د يووالي په خبره به عيسايان او غير مسلمانان خواشيني سي او هغوى به خپل قوتونه په لويديځ كي سره يو ځاى كړي. دوى به شام د خپلي پوځي اډې په توگه و كاروي او د يو لوى لښكر سره به پر مكې معظمې د حملې لپاره د مكې او مدينې په منځ كي يو ځاى را غونډ سي، دځينو روايتونو له مخي دا ځاى

به يو (غر) وي، د نورو هیوادونو څخه به مسلمان پوځونه د مهدي امام سره د لیدلو په موخه روان سي. له دې ډلې به يو پوځ له (سمرقند¹) هم روان سي، غیر مسلمان پوځونه به هڅه وکړي چې د مسلمانانو پوځونه مهدي امام ته ونه رسیږي او په لاره کې یې له منځه یوسي، خو د الله ﷻ په فضل به په لاره کې یوه زلزله راسي او د کفارو لښکر به په مځکه ننوځي.

دې پېښو ته چې هر ډول ترتیب ورکول سي، یقیني نه بکله ضمني دي، یقیني خبره یوازې دا ده چې د مهدي امام د پېژندلو په لومړیو کې به د هغه خلاف له مدینې، مکې ته روان یو لښکر د زلزلې له امله په مځکه کې ډوب سي.

تر قیامت وړاندي ښکاره کیدونکي نښانې او وړاندوینې په ټولو اسماني کتابونو کې راغلي دي د یهودیانو په موجوده کتابونو کې، د عیسایانو په مروجو انجیلونو(د بایبل نسخې) کې، په سپېڅلي قرآن کریم او د حضور ﷺ په حدیثونو او د ختیځ د مذهبونو مثلاً د (بودایزم) په ځینو قولونو کې هم د قیامت د نښانو ذکر موجود دی، دا مهال چې نړۍ په

¹سمرقند: سمندقند د ازبکستان اړوند دی او تر ۱۹۳۰ پوري د ازبکستان پلازمېنه وه. سمرقند د لرغوني زمانې له مهمو ښارونو څخه وو، چې لیکلې تاریخ یې ۳ تر ۴ زره کاله مخکې تر میلاد ته رسیږي. او دا ښار یو وخت مقدوني سکندر، عربانو او چنګیزیانو لخوا وران کړل سو. و گورئ (شهرهای جهان ۴۶۷) (ژباړن).

خومره بېړه انقلابي بدلونونه راولي ددې تر شا د ټولي نړۍ خلگ د خپلي خپلي عقیدې له مخي د يوه داسي شخصیت د ظهور په تمه دي چي د دې نړۍ اوسیدونکي پر يوې کلیمې را غونډ کړي او دلته د امن، ارام او انصاف يو حکومت را منځ ته کړي.

نن خپلي خبري دلته پای ته رسوو، په راتلونکې برخه کي به موږ په دې خبري وکړو چي مهدي امام به په نړۍ کي له کومو پېښو سره مخ کيږي، د (حضرت عیسیٰ عليه السلام) د راستنیدو او د دجال د راوتلو په اړه هم خبري لرو.

دریمه برخه

نن په نړۍ کې د مسلمانانو شمېر شاوخوا یو نیم زر میلونه ته رسېږي، ۵۶ اسلامي هیوادونه د طبعي زیرمو له اړخه ځانگړي دي. دلته نه د فردي توان کمی سته او نه هم د وسایلو، نو بیا ولي مسلمانان په نړۍ کې خوار او ذلیل کیږي، دا داسې یوه پوښتنه ده چې نن سبا زموږ او ستاسو په ذهنونو کې ډیره راگرځي.

حضور ﷺ له نن څخه ۱۴ سوه کاله وړاندې ددې پوښتنې ځواب په یوه داسې حدیث شریف کې ورکړی دی، که هغه ﷺ د راتلونکي زمانې په اړه نور هیڅ وړاندوینه هم نه وای کړې، نو یوازې دا حدیث د رسول الله ﷺ د حق او رښتنولي د شاهدي لپاره کافي و.

له حضرت ثوبان رضی الله عنه څخه روایت دی:

رسول الله ﷺ و فرمایل: ((ژر دی چې پر تاسو به د نړۍ قومونه را وخیږي... او داسې به یو بل ته بلنه ورکوي لکه کاسې (ډوډۍ) ته چې یې رابولي یوه صحابي و پوښتل یا رسول الله ایا موږ به په دې زمانه کې ډېر لږ یو؟ هغه ﷺ و فرمایل یا، بلکه موږ او تاسو به په هغه زمانه کې ډیر زیات یو خو تاسو به د سیلاب راخستي خس او خاشاک

په خبر یاست او الله تعالیٰ ﷻ به ستاسو د دښمن له سینو څخه ستاسو رعب او ددبده وباسي او الله تعالیٰ ﷻ به ستاسو په زړونو کي (وهن) واچوي، یو صحابي و پوښتل یا رسول الله ﷺ دا وهن څه شی دي؟ ، هغه ﷺ وفرمایل د دنیا سره مینه او له مرگ څخه نه ډار^(۱)

ددې حدیث په رڼا کي د ننۍ نړۍ جاج واخلي، چیري چي یوسل او دېرش ملیارده مسلمانان د نړۍ د غوره هیوادونو، افرادو او وسایلو سره سره څنگه د کفارو لپاره یوه خوندوره غذا گرځیدلې او څنگه ددې غوړي گولې د خوراک لپاره کفار یو بل ته بلنه ورکوي، تر افغانستان او عراق وروسته په سترخوان باندي ایښودل سوي، د نورو مسلمانو هیوادونو غذا ته د دوی سترگي اوښتي دي او د حدیث عین مطابق نن مسلمانان د سیلاب د اوبو پر سر د بی شمېره خاشو او وانبو په څېر بهیري او د ډېر شمېر لرلو سره سره په دوی کي هیڅ توان نسته او د سیلاب اوبه چیري چي غواړي هلته یې غورځوي. د کوم (مسلمه امت) له هیبت او ددبې څخه چي به غرونه لکه غوړي نرمیدل، نن د کفري نړۍ پلان جوړوونکي چي کله د دې امت

¹ سنن ابوداؤد، دریم جلد

یادونه کوي د هغوی رویه داسي وي لکه هغوی چي د مچانو او غوماشو(مياشو) په اړه رغیږي.

په تېره برخه کي د مهدي امام د وروستي مجدد کیدو په اړه خبره وسوه چي د الله تعالی ﷺ له طرفه دا ترتیب راغلی پاته سوی چي کله په مسلمانانو کي پروپاگند او مخالفت له حده زیات سي او په دین کي ناوړه عقیدې او عملونه څرگند سي، نو د مسلمانانو د لارښووني لپاره الله تعالی ﷺ خپل یو بنده په هره سلیزه (پیړۍ) کي د مجدد په څېر را لیږي او د مهدي امام ظهور به هم په داسي یوه حالت کي کیږي چي کله مسلمانان د غیر مسلمانانو د ظلم او تیري څخه په عذاب سي او د نجات موندلو په هڅه کي ناکراره وي، دا هم یادونه سوې وه چي د (ارماگدون) تر جگړې وروسته چي په هغه کي به مسلمانان او اهل روم یاني امریکایي اروپایي عیسایان سره یو ځای کیږي او د یو نا څرگند دښمن په وړاندي به جنگیږي له دې وروسته د دوی دواړو تر منځ تړون ماتیري، بیا به اهل روم په ۹ میاشتو کي تر ۸۰ بیرغونو لاندې زموږ په وړاندي یو لښکر را غونډ کړي، دې پوځ کي به تر هر بیرغ لاندې ۱۲ زره سرتیري راغونډ وي او همدا د مهدي امام د ښکاره کیدو وخت دی.

په دې وخت کي به یو خلیفه وفات سي او مهدي امام به له مدینې څخه مکې ته ولاړ سي، او چي پر مکه د طواف په ترڅ کي و پژندل سي، نو پر

لاس به یې بیعت وسي او د هغه خواته راتلونکی یو لښکر به د زلزلي له امله تباه سي، څنگه چې دا لښکر په مځکه کي ډوب سي نو د مهدي امام اواز به خپره سي او نوم به یې لوړ سي، له ختيځ او لويديځ څخه به د بیعت کوونکو ډلي راسي او په لاس ورکولو سره به وعده وکړي ((بری يا شهادت))، وروسته به مهدي امام د خپلو ملگرو سره یو ځای دا خونړي جنگونه را پیل کړي چې په اړه یې صحیح حدیث مور ته داسي خبر راکوي.

ژباړه: ((له حضرت نافع بن عتبۀ رضی الله عنه څخه روایت دی چې رسول الله ﷺ و فرمایل: تاسو به پر عربي جزیره باندي ور وخیژئ، الله ﷻ تاسو ته بری در کوي))

(صحیح مسلم)

د لومړي لښکر تر غرقیدو وروسته به دمهدي امام سره د جنگ لپاره دوهم لښکر دهمدي عربي جزیرې د مسلمانانو ښکار و گرځي، د یوه روایت له مخي (سفیني) نومی یو شخص به ددي لښکر مشرتوب کوي او هغه به ددي لپاره د پیروانو (بنو کلب) څخه مرسته و غواړي ددي شخص په اړه یو حدیث داسي تفصیل ورکوي:

ژباړه: ((له حضرت ابو هريره رضي الله عنه څخه روايت دی چې رسول الله صلى الله عليه وسلم و فرمايل يو شخص به له دمشق¹ څخه را پيدا سي چې (سفياني) به ورته ويل کيږي، د هغه پلويان به ډېری له (بنو کلب) سره تړلي وي))

(حدیث)

دلته بايد دا روښانه کړم چې (بنو کلب) د شام او عراق په منځ کي خپور يو وسيع او غوړېدلی تاريخي عربي ټبر دی، د رسول الله صلى الله عليه وسلم صحابي (حضرت زيد بن حارث رضي الله عنه) هم له همدې ټبر سره تړاو لاره.

د (سفياني) دا لښکر به د مهدي امام له لاسه ماته وخوري، دې کس ته ځکه (سفياني) ويل کيږي چې دی به د (ابو سفيان) له کورنۍ څخه وي، د مهدي امام دوهم مقابل به په صحيح مسلم کي د (نافع ابن عتبه رضي الله عنه) د روايت سوي حديث سره سم فارس ياني ايران وي او تر هغه وروسته به مهدي امام پر روم بريد وکړي د اهل روم ددې جگړې په اړه مو ويلي و چې دا به ډېره خونړۍ جگړه وي په دې کي به په مقابل اړخ کي (۸۰) بيرغونه وي او تر هر بيرغ لاندي به (۱۲۰۰۰) پوځ راغونډ وي، ددې جگړې تفصيل په صحيح مسلم کي داسي بيان سوی:

---

¹ دمشق د اوسنۍ سوريې، پخواني شام پلازمېنه ده. چې په ۶۳۰ ز د مسلمانانو د لښکرکښۍ په نتيجه کي فتح سوه، په ۱۱۵۷-ز ۵۵۷ هجري، د جوستينيان د امپراتورۍ په وخت کي نيم ښار د يوې وچاروونکي زلزلې له امله وران سو(ژباړن)

ژباړه: ((حضرت ابو هريره رضي الله عنه څخه روايت دی، چې رسول الله ﷺ وفرمايل: تر هغو به قيامت نه راځي چې د روميانو لښکر (اعماق) يا (دابق) ته ونه رسېږي د هغوی د مقابلې لپاره به له مدينې نه يو لښکر را ووځي چې د هغې زمانې له غوره خلگو نه به جوړ وي، چې کله هغوی صفونه جوړوي نو روميان به هغوی ته ووايي چې تاسو زموږ او ددې خلگو تر منځ چې زموږ څخه يې بنديان جوړ کړي دي مه خنډ کيږئ، موږ پرېږدئ چې له هغوی سره و جنگيږو، هغوی به ځواب ورکړي چې يا! په الله ﷻ قسم چې موږ به خپل وروڼه يوازې نه پرې ږدو، په دې ترڅ کې به جگړه پيل سي، د مسلمانانو يوه برخه به و تنبتي او د هغوی توبه به هيڅکله نه قبلېږي، يوه برخه به ووژل سي چې د الله ﷻ په نزد به غوره شهيدان وي او يوه برخه به بريا ترلاسه کړي¹)).

ددې حديث سره سم د اهل روم او زموږ تر منځ دا لويه جگړه به په (شام) کې (دمشق) ته نږدې د (اعماق) يا (دابق) په سيمه کې را منځ ته سي د ځينو په خبره (اعماق) مدينې ته نږدې يو ځای دی او (دابق) به د مدينې منورې د بازار نوم وي په يوه روايت کې رسول الله ﷺ فرمايلي:

¹ صحيح مسلم

((ددې لويي جگړې ياني په (الملحمة الكبرى) کي به د مسلمانانو پندډغالی(کمپ) په يوه داسي مخکه کي کي وي چي هغې ته به غوطه ويل کيږي، هلته د دمشق په نوم يو ښار دی، هغه به هغه مهال د مسلمانانو لپاره غوره تم ځای وي¹))

يو بل حقیقت چي له مخکني بيان سوي حديث څخه جوتېږي دا دی، چي اهل روم به له مسلمانانو غواړي چي مور له هغه خلگو سره جنگ ته پرېږدئ چي مور يې زنداني کړي يو ددې لپاره دا دليل دی چي د (ارماگډون) تر جگړې وروسته به زيات شمېر عيسايان د مسلمانانو په صفونو کي شامل سوي وي او هغوی به د مهدي امام په ملاتړ جنگېږي، ځکه نو اهل روم داسي گمان کوي چي دا د دوی هغه کسان دي چي زنداني سوي دي.

په دې جنگ کي د يوې برخي مسلمانانو تېښتي او يوې برخي د شهادت سرېږه به الله ﷻ تعالی د مهدي امام مرسته وکړي، د مهدي امام څلورم

---

¹ احمد ابوداؤد

جنگ به په (قسطنطنیه)¹ یا (استانبول) کې وي چې په ترکیه کې موقعیت لري. امام مسلم له حضرت ابوهریره رضی الله عنه څخه روایت کوي چې رسول الله ﷺ وفرمایل:

((تاسو د هغه ښار اړوند څه اوریدلي؟ چې د هغه یوه برخه په وچه او بله برخه یې په سمندر کې ده، هغوی وویل: هو، یا رسول الله ﷺ، هغه ﷺ وفرمایل: تر هغو قیامت نه راځي خو د اسحاق له اولاد څخه ۷۰ زره پوځیان پر هغه ځای وړ و نه خيژي²)).

د (بنو اسحاق) څخه مراد (اهل روم) دي، د عیسی بن اسحاق بن ابراهیم له نسله دی، بني اسرائیل یانې د (يعقوب بن اسحاق) د اکا د اولاد څخه دی، په دې حدیث کې د (اهل روم) یادونه سوې چې د (ارماگډون) تر پېښې وروسته به د مسلمانانو غلامان گرځیدلي وي، د مسلمانانو په لاس د قسطنطنیې د بریالیتوب وروسته به دجال را ښکاره سي.

رسول الله ﷺ و فرمایل:

¹ د ترکیې استانبول ته اشاره ده، استانبول د تاریخ په اوږدو کې په، بوزانتیون، کونستان، تی، نوپل، قسطنطنیه او اسلامو نومونو یاد سوی خو په (۱۹۳۳ز) کې په رسمي توګه استانبول و نومول سو. (ژباړن)

² مسلم

((د بیت المقدس ابادي د يثرب بربادي ده، د يثرب تر بربادي وروسته به ملحمه ياني خونړۍ جگړه وسي، تر (ملحمې وروسته به قسطنطنيه فتح سي او له هغه وروسته به دجال را ښکاره سي¹)).

په اوسني وخت کي ذکر سوي وړاندويني په څه ډول پوره سوي ښکاري يا څنگه ښکاره کيدای سي، په دې اړه د نورو خبرو کولو مخکي دا ويل غوره گڼم چې زياتره خلگ په قرآن او حديث کي يادي سوي پېښي او وړاندويني ته په کتو دا دليل وړاندي کوي (په اوسني وخت کي چي نړۍ دومره پرمختگ کړی دی او تر داسي ځايه رسيدلې چي د ماتي (شکست) هيڅ امکان يې نسته نو دا هرڅه څنگه ممکن دي، څوک به دا لوړځواک، وسله، پوځ، طاقت او غرور مات کړي؟)

الله تعالی ﷻ فرمايي: ژباړه: ((او له هغوی څخه مو پخوا ډېر شمېر قومونه چي په قوت کي له دوی څخه ډېر زيات ول، تباه کړه هغوی ډير هيوادونه لوټلي وو ايا هغوی کوم پنا ځای و موندلی سو؟²)).

¹ مسند احمد

² سورة ((ق)) ۳۶م آية

په دې ایت کې الله تعالی ﷻ د تباہ سوو قومونو د دوو خاصیتونو ځانگړی ذکر کړی، لومړی دا چې هغوی ډیر قوي قومونه ول یانې هغوی یو قوي پوځي او نظامي چوکاټ تیار کړی وو او د خپل توان پر بنسټ یې د مځکي پر یوې لويې برخي واك درلود، او بل دا چې هغوی د معماری په ځانگړي فن سره لوی لوی ښارونه اباد کړي ول.

دلته دا حکم د غور وړ دی، چې دا دوه خصلتونه د نننۍ زمانې سره هم تړاو پیدا کوي چې د سائنس او ټکنالوژي په مرسته یې د تهذیب نړیوال مرکزي ریاستي نظام او لوی لوی ښارونه جوړ کړي، خو دا یې هېر کړي چې هر څه د ستر واکمن لخوا ممکن دي، قرآن کریم دا حقیقت روښانه کوي چې د الله تعالی ﷻ څخه انکار کوونکي قومونه د هغوی خپلو جوړ سویو سترو او قوي تهذیبونو ونه سوه ژغورلای، یانې د الله تعالی ﷻ د انکار او سرکښي څخه د جوړ تهذیب پایله به هم د پخوانیو قوتونو څخه بېله نه وي.

ډاکټر اسرار احمد:

سپېڅلي قرآن ته په کتو د الله تعالی ﷻ دا قانون همداسي پاته سوی، کوم قوم ته چي پېغمبران استول سوي، د بلني او تبليغ په مرسته يې حق ورته روښانه کړی، له دې وروسته که بيا هم د هغه قوم ډېری خلکو هغه رسول رد کړی، نو هلاک سوی دی، دا ډول بيلگي په قرآن مجيد کي شپږ ځله راغلي دي. د نوح ﷺ قوم، د هود ﷺ قوم (چي عاد ورته وايي)، د صالح ﷺ قوم (چي ثمود ورته وايي)، د سدوم او عاموره کليو ته حضرت لوط ﷺ لېږل سوی و، له دې جملې څخه د شعيب ﷺ قوم ياني د بدين قوم او حضرت موسی ﷺ و فرعون ته واستول سو او فرعون د خپل لښکر سره يو ځای غرق سو، ددې قانون له مخي چي کله يهوديانو ته حضرت عیسیٰ ﷺ د رسول په ډول وليږل سو نو هغوی رد کړ، هغوی د هغه عذاب مستحق و گرځول سوه چي پر ټولو کافر قومونو راغلی دی. دا د الله تعالی ﷻ حکمت دی چي دا معامله يې و ځنډول، حضرت عیسیٰ ﷺ يې اسمان ته پورته کړ او هغوی ته گواکي مهلت ورکړل سو، چي هغوی په دې نړۍ کي نور هم و اوسي، تر هغه وروسته چي کله حضور ﷺ په نبوت مبعوث سو، نو قرآن کریم کفارو ته دا يادونه وکړه، وگورئ اوس هم ستاسو لپاره ښه وخت دی تاسو عیسیٰ ﷺ رد کړ اوس پر

محمد ﷺ باندي ایمان راوړئ، اوس هم ستاسو رب پر تاسو رحم کونکی دی، خو که تاسو هم هغه شان د کفر لار غوره کړه نو تاسو ته به هم سزا در کړل سي.

خو هغوی حضور ﷺ هم رد کړ، دوی خو له ډېر پخوا څخه د هغه عذاب مستحق سوي دي چي هغه ته استئصال (له بیخه استونکی) وایي خو الله تعالی ﷻ هغه نور هم و ځنډوی، تر هغه چي حضرت مسیح ﷺ خپله راسي، څنگه چي د نوح ﷺ د سترگو په وړاندي د هغه قوم غرق سو تر دې اندازې چي د هغه خپل زوی هم پکښي شامل و، د حضرت صالح ﷺ او د حضرت هود ﷺ په وړاندي د هغوی پر قومونو عذاب راغلی و، د حضرت موسیٰ ﷺ او بني اسرايلو په وړاندي فرعون او د هغه لښکر غرق سو. ددې اعتبار له مخي د حضرت مسیح ﷺ په لاسونو د دوی لپاره وروستی سزا راتلونکي ده .

پوښتنه: د حضرت عیسیٰ ﷺ او حضرت مهدي امام د ژوندلړۍ څنگه ده؟

ځواب: مهدي امام به اوه کال ژوند وکړي او وروسته به وفات سي، د هغه حکومت به پر عربي نړۍ واکمن وي، له دې وروسته به د حضرت

میسح عليه السلام په وړاندي یوه بله جگړه پرته وي او هغه به د یاجوج او ماجوج په وړاندي جنگ وي .

دا چي په راتلونکې برخه کي د پېښو او حالاتو په اصلي مطلب ښه وپوهېږو اړینه ده چي دلته د قرآن کریم لخوا بیان سوي د تېري زمانې د هغه سترو منکرينو، په هغوی کي پالل سوو مذهبونو او ځواکونواړوندچاري هم لږ روښانه کړو، حضرت لوط عليه السلام د حضرت ابراهيم عليه السلام هم زمان وو، هغه عليه السلام ابراهيم عليه السلام زمانې ته نږدې خلکو لپاره د نبي په توگه وليدل سو، د قرآن عظیم الشان د بیان سره سم هغه خلکو غیر فطري عملونه يا نبي (لواطت) کاوه چي هغه مهال په نړۍ کي چاته نه وو معلوم په قرآن کریم کي الله تعالی جل جلاله فرمايي:

ژباړه: ((او لوط (ياد کړه) کله چي يې خپل قوم ته وويل: تاسي داسي بد او سپک کارونه کوئ چي د نړۍ هيڅ بل قوم په هغه کي له تاسو څخه وړاندي والی ندی کړی، آیا تاسو په رښتيا سره نارینه وو ته (د لواطت لپاره) نږدې کيرئ او لاري وهی؟ او په خپلو ناستو کي ناوړه کارونه کوئ؟ خو د هغه د قوم ځواب پرته له دې بل نه و چي ويې ويل: که ته رښتونی يې نو پر مور د الله جل جلاله عذاب راوله¹)).

¹سور ت العنکبوت - ۲۸، ۲۹

کله چې حضرت لوط عليه السلام خپل د قوم دا ډول عملونه ولیدل نو د الله تعالی جل جلاله څخه یې غوښتنه وکړه:

((ایا الله جل جلاله ددې مفسدو خلگو په وړاندې زما مرسته وکړه¹)).

تر دې وروسته الله تعالی جل جلاله د انسان په څېره کې فرښتې را ولیږلې

((او چې کله زما استول سوي فرښتې لوط ته ورغلې، نو هغه خواشني سو او زړه تنگی سو او ویې ویل نن ورځ ډیره سخته ده²)).

ژباړه: ((لوط وویل تاسو خو د لوړې خلک ښکاری، هغوی وویل بلکه مور تاسو ته هغه شی (الهي عذاب) راوړی چې په اړه یې دې خلگو شک درلود، او مور تاسو ته حتمي پریکړه راوړې او بې شکه چې مور رښتني یو، نو تاسو د خپلي کورني سره ووځئ او تاسو د هغوی شاته روان سئ او ستاسو څخه دي هیڅوک شاته نه گوري او د کوم ځای چې درته ویل سوي هلته ولاړسئ، او مور هغه ته خپله پریکړه ولیږل د سهار کیدو سره به ددې نافرمانه خلگو ریښې و ایستل سي³)).

¹سورة عنکبوت ۳۰

²سورة هود: ۷۷

³الحجر ۶۲-۶۶

په دې ترڅ کې قوم ته معلومه سوه چې حضرت لوط ته ځینې میلمانه راغلي، هغوی د هغه د کور شاوخوا را و گرځیدل، لوط د خپلو میلمنو د عزت او ابرو په اړه په فکر کې سو او خپل قوم ته یې وویل:

ژباړه: ((لوط وویل دا خلک زما میلمانه دي، د هغوی په وړاندې په دا ډول خبرو کولو ما مه رسوا کوئ، له الله ﷻ څخه و وېرېږئ او ما مه بې ابرو کوئ¹)).

قوم ځواب ورکړ: آیا مور (ته) د ټولې نړۍ د خلکو د ملاتړ څخه نه یې منع کړی؟ حضرت لوط عليه السلام و فرمایل:

ژباړه: ((ای کاش چې ما ستاسو د مقابلې وس لرلای او یا په یوه مستحکم ځای کې مې پنا اخستې وای²)).

د سهار کېدو سره قوم د هغه عذاب له کبله درې وړې سو، په دې اړه قرآن کریم داسې فرمایي:

---

¹ الحجر ٦٩، ٦٨

² سورة هود ٨٠

ژباړه: ((نو د لمر څرک سره سم هغوی یوې زوروري چاودني و نیول، نو مور هغه سیمه نسکوره کړه، او د پخو خټو د تیرو باران مو پرې و اوراوه، بېشکه په دې پېښه کې د څیرکو خلکو لپاره ستري نښې دي او دغه (ښارونه د خلگو د تگ راتگ) په سمه لار کې پراته دي بې شکه چې په دې کې د مومنانو لپاره یوه نښانه ده او د الایکي¹ اوسیدونکي ظالمان ول²)).

((او رښتیا داده چې ستا رب ارو مرو همدا ځواکمن، لوروونکی دی، د گڼ ځنگل خاوندانو رسولان درواغجن و گڼل³)).

د جرمني د مشهور لرغون پوه (ورنر کیلر) په خبره د سدیم دره د سدوم او ظهورا درو په گډون ددې سیمې ژور چاپیریال د مځکي تل ته ننه ایستل

---

¹ تفسیر کابلي: د ځنگل اوسیدونکي یعنی دشعیب 4 قوم چې مدین په ښار کې اوسیدل اوهغوی ته دنږ دې د ونوځنگل (بن) ؤ اوممکن دی چې ځنې خلک به هلته هم اوسیدل ځنې وایي چې اصحاب الایکة (اصحاب المدین) دوه جلاقومونه دي چې حضرت شعیب 4 دواړومبعوث شوي وددوی گناه شرک بت پرستي ډاږه ماري اوپه تول اوپیمانې کې فریب او دوکه کول وو ددوی مفصله قصه د (هود) اودالاعراف په سورتونوکې تیره شویده هلته دي ولوستله شي.

² الحجر ۷۳، ۷۸

³ الشعراء ۱۷۵، ۱۷۶

سوي دي. د هغوی تباهي د يوې لويې زلزلې په ترڅ کي را منځ ته سوې، ددې زلزلې سره چاودني، بربښنا، طبعي گاز او اورونه هم مله وو.

د حضرت لوط سمندر چي (چټل سمندر) هم ورته ويل کيږي د زلزلو په هغه تر ټولو خطرناک ځای کي موجود دی، د مردار سمندر پای د مځکي د سطحې ژورو ته رسېږي دا دره په شمال کي د (طبریه) سمندرگي څخه په سويل کي پرتې درې (ارابه) پوري غوړيدلې ده او په قرآن شريف کي ويل سوي چي مور پر هغوی د پخې سوي خټي کاني د هري خوا و اورول، ددې څخه غالباً دا مطلب اخلو چي پر هغوی اور ورينه چاودنه سوې او له هغې چي کوم کاني يا خټي را وتلې هغه په پاخه سوي حالت کي و، ددې ستري کندي لاندې چي کوم اور غورځوونکي توکي موجود و د هغوی څخه بې شمېره مواد را ووتل، (لبنان) ته نژدې د (اردن) په پورتنۍ دره کي اوس هم د ختم سوي اور غورځوونې د (موادو) لوړې او ژورې موجودې دي او پر (چونه) گچ لرونکو سيمو باندې د لاوې او نورو موادو ورغ معلومېږي.

د لوط دا سمندرگي د (روم سمندرگي) له تل څخه څلور سوه متره ژور دی او د روم سمندرگي ژور والي ۴۰۰ سوه متره دی، نو ويلاى سو چي ددې ځای لاندې برخه د روم د سمندرگي له سطحې اته سوه متره کښته ده، د لوط په سمندرگي کي يوه بله ښکاره ځانگېرنه د اوبو زيات (تريوالی)

دی چې له امله یې په دې اوبو کې د کبانو او نورو لپاره د ژوند امکان له منځه تللی، ځکه نو دې ځای ته د مردار سمندر (Dead sea) په نامه ویل کیږي، څېړني بنیې چې د لوط د قوم د تباہ کولو دا زلزله د ۱۹۰ کیلومتره مخکې د چاودنې په صورت کې را منځ ته سوه چې په ترڅ کې یې د خور سمندر پای را څرگند سو . دا بېلوالی (درز) د صور غره سره نږدې تېرېږي د عربي صحرا او خلیج عقبې پورې رسېدو وروسته له سور سمندر (احمر سمندر) نه تیرېږي او افریقا ته په رسیدو سره پای مومي.

پر دې انځور باندې د (نیشنل جیوگرافک چینل) تبصره داسې ده.

((د سدوم بې اوبو او بې بوټو وړانه سیمه د مردار سمندر پر لور پورته ده، د (سدوم او ظهورا) ویجاړ سوي ښارونه هیچا ندې لیدلې، خو هغه د خپلو کابو سره ها خوا په (سدیم) دره کې موجود دي، ښایي د یوې سمندري زلزلې په نتیجه کې هغه ښار د مردار سمندر د سیلاب قرباني سوي وي)).

د روم د سلطنت (پومپایی) ښار هم د دا ډول ناوړه کارونو ښکار سوي دی، د هغوی انجام هم د لوط عليه السلام د قوم په څېر سو، او د هغوی تباهي هم د یو اور غورځوونکي څپې په ترڅ کې را منځ ته سوې ده، له دوه زره کلنۍ چوپتیا سره سره ورته ډاروونکي غرونه ویل کیږي، ځکه چې دوه زره کاله مخکې له دې ځایه راوتلي لاوې او اور ددې ځای ښار په خپلو لمبو کې را

گير کړ، دا تباهي دومره بېړنۍ او سخته وه چې د هغې ورځي ټول ژوند يې له ځانه سره يووړ او نن هم هغه اثار په دې بڼه موجود دي لکه دوه زره کاله پخوا چې وو، داسې بڼکاري لکه وخت چې تم سوی وي.

(پومپايي) ښار د نړۍ له مخي په دې ډول ليري کول هيڅکله بې موخي نسي کيدای، تاريخ نښي چې دا ښار هم د گناهونو او بدکاريو ځاله وه، د اور غورځوونکي په شکل د الهي عذاب يو مهم اړخ داهم دی چې د اور د زور او ريدولو سره هم څوک په تېښته بريالی نسو، گواکي په خپلو مستيو کي دومره ډوب وو، چې هغوی ددې شي خيال هم ونه کړ، يوه کورنۍ چې ډوډۍ يې خوړل په همدې شکل کاني سوه، د کيندنو په پايله کي لاس ته راغلي څېرې اکثره بلکل روغي او سمې دي او د هغوی پر څېرو ويره او خواشني بڼکاري.

ژباړه: ((او د دغه ښار له ډيري ليري گونډې نه يو سړی په منډه راغی، و يې ويل: ای قومۀ! د (دغو) استازو (خبره) و منی¹)).

((او کله چې زمور (د عذاب) حکم راغی، شعيب او د هغه کسان مو چې د هغه سره يې ايمان راوړی و له خپلي خوا څخه د پېرزويني په و

سیله و ژغورل او ظالمان سخت رغ و نیول نو دوی سهار مهال په خپلو کورونو کې پر گونډو مړه پراته وو.¹

د سبا قوم د سویلي عربو په څلورو لویو تهذیبونو کې شمېرل کېږي، ددې خلکو زمانه د میلاده یو زر کاله وړاندې نه تر ۵۵۰ زیږدیز کاله پورې رسېږي، په تاریخ کې دا یو مهذب قوم بلل سوی، ددې خلکو د معمارۍ ښکاره ثبوت د (معارب) په نوم د اوبو بند دی، تر یوې اوږدې مودې پورې د هغوی د پایښت لامل د هغوی ځواکمن پوځ و، د هغوی د پوځ مشر هغه خبري چې له خپلي ملکې سره یې د خبرو اترو په ترڅ کې کړي په قرآن کریم کې داسې بیان سوي دي:

((هغو وویل: موږ تکړه او جنگیالي خلک یو نوره پرېکړه ستا په لاس کې ده ته په خپله و گوره چې څه پرېکړه کوې²)).

د هغوی پلازمېنه (دارالحکومت) (اجنابه) سیند ته ډېر نږدې و، سویلي یمن کې موجود د (ملک سبا) تاریخي شالید ته په کتو د (حضرت سلیمان عليه السلام) او (ملکه سبا) د لیدني جزئیات هم مخي ته راځي، د

¹سورت هود ۹۴ آیات

²سورة النمل ۳۳

(گهنډرات) د مطالعې له مخې تر میلاد زر کاله پخوا دلته د یوې ملکې د اوسیدو او شمال لوري ته د هغې د سفر کولو ځینې شواهد لاس ته راځي، په هغو سورتونو او ایاتونو کې چې د ملکه سبا ذکر راغلی د سلیمان عليه السلام یادونه هم سوې او د حضرت سلیمان د ستري پاچاهۍ او ماڼۍ یادونه هم سوې ده، ددې سره سم د هغه سره د خپل زمان تر ټولو پرمختللي ټکنالوژي هم موجوده وه. د هغه د سلطنت د ماڼۍ اغیز پر ملکې سبا ته داسې نغوته (اشاره) سوې ده:

ژباړه: ((هغې ته وویل سوه چې شاهي حرم ته ولاړه سه، بیا چې هغې فرش ته وکتل داسې یې و گڼل چې ژوري اوبه دي، نو خپلې خپلۍ یې و کښلې، و یې ویل دا خو یوه ماڼۍ ده چې د بنیښو څخه جوړه ده، ویې ویل ای زما ربه ما پر خپل نفس ظلم وکړ زه د الله جل جلاله په وړاندي چې د ټولو کایناتو پالونکی دی د سلیمان عليه السلام سره یو ځای مسلمانم یم¹)).

په یهودي لیکنو کې د حضرت سلیمان محل ته (سلیماني معبد) ویل سوي دي، نن ددې محل یا معبد یوازې د لویدیځي څنډي دیوال روغ پاته دی.

¹القران

د ملکې سبا د سیمې حالات داسې و چې د ښار اوسیدونکو ته د الله تعالی ﷻ د رزق د خورولو او د هغه د اطاعت کولو امر سوی و خو هغوی داسې ونه سوه کړای، او هغه لار یې و نیول چې خوشحالی یې په محرومی اوښته، هغوی داسې گنل چې ټوله ابادي او خوشحالی د هغوی د خپل فن او هنر پایله ده، د شکر کولو پر ځای یې سرکښي وکړه او د قرآن کریم د وینا له مخې له الله پاک ﷻ څخه لیري سول، د کومې خوښۍ چې یې دعوه کوله هغه ورڅخه واخستل سوه او (۱^{عرم سیلاب}) د هغوی د ژوند ټولې اسانتیاوي له ځانه سره یووړې، قرآن کریم د سبا قوم ته ورکړل سوی عذاب (عرم سیلاب) بللی قرآنکریم دا ټکي د سبا قوم د تباهي په اړه فرمایلي دي:

ژباړه ((نو چې کله دوی (له حق څخه) مخ واړاوه، پر هغوی مو د (عرم) سیلاب را خوشي کړ او د دوی د دوو باغونو پر ځای مو ورته د ترخو کرغېړنو میوو د غزو وني او لږ تر لږه د (بېرو) دوه باغونه ورکړل^۲))

^۱(عرم) د اوبو ډنډ یا کاسې ته ویل کیږي، د ارم د سیلاب څخه موخه هغه سیلاب دی چې د ډنډ (بند) د ماتېدو په

صورت کې راځي

^۲سبا سورة ايات ۱۷-۱۵

په عرم سیلاب کي د راغلي (عرم) کلیمې په اړه مولانا مودودي په خپل تفسیر کي لیکلي دي:

((دا کلیمه د سویلي عربو د ژبي د (عرمین) له کلیمې څخه اخستل سوې چي مانا یې ډنډه یا بند دی، په یمن کي د کیندنو په ترڅ کي په را څرگندو سویو اثارو کي دا کلیمه په دې مانا سره ډیره کارېدونکې برېښي¹)).

د عرم سیلاب د ختمېدو وروسته هغه ټوله سیمه په بېدیا واوښته، د زراعتي مخکو د له منځه تللو سره د سبا قوم له خپلو صادراتو څخه لاس په سر سو او هغه خلک چي د الله تعالی ﷻ د دین د قبلولو څخه یې انکار وکړ او پر خپله گمراهي پاته سوه بالاخیره د خدای پاک ﷻ عذاب و نیول، له دې تباهی وروسته د سبا قوم سره و پاشل سو، شمالي عرب، مکې او شام ته په هجرت کولو د هغوی ټول کورونه ویجاړ سوه.

لرغونی مصري تهذیب او په هغه وخت کي ودانه دره (دجله و فرات) ښاري مرکزونه د نړۍ تر ټولو لرغوني تهذیبونه او مهذب مرکزونه گنل کیږي، د

¹مولانا مودودي

هغوی تکیه د نیل¹ پر سیند وه، او د باران په اړه د فکر کولو پرته یې خپلي مځکي د نیل په سیند خړوبولي.

(رمسس دوم²) د مصر د تاریخ تر ټولو اوږده واکمنۍ لرونکی حاکم و، د ډېرو مؤرخینو په اند دا د بني اسرائيلو د ماشومانو وژونکی او د حضرت موسی عليه السلام په وړاندي جگړه کوونکی فرعون و، حضرت موسی عليه السلام ته دا ستر ماموریت وسپارل سو چې د مصر خلک حق ته راوبلي، بني اسرائيل و ژغوري او ورته سمه لار و نښي، د فرعون لپاره دا امر د زغم وړ نه و، هغه موسی عليه السلام چې د هغه په کور کي را لوی سوی او د هغه ممکنه ځای ناستی دي هم وي او دهغه سره دي په دې ډول مخامخ سي، فرعون وویل: ((اې موسی! آیا ما ستاپالنه نه ده کړې؟ او تا د خپل ژوند یو شو کاله زموږ سره تیر کړي او تا خپل هغه کار وکړ چې کړی دي و او بېشکه ته یو غټ ناشکره څوک یې)).

حضرت موسی عليه السلام په یوه برخه کي سیند دوې برخي کړ په دې اړه کوم څرگند نظر نه دی موجود د ځینو شواهدو پر بنسټ دا پېښه د روم سمندر³

¹ د مصر نیل سیند

² رامسس دوهم یا رامسس کبیر، نښايي دا د الله سرکښ او د خدایي دعوه کوونکی فرعون وي

³ Mediterranean Sea

په خنډو کې پېښه سوې ده، د اکثره محققینو په اند د بني اسرائیلو د اخراج دا پېښه د روم سمندر پر غاړو پروت احمر سمندر، یانې Red Sea په ساحلي سیمو کې را منځته سوې ده.

(ډیوډ بن ګوریون) له نظریو سره سم دا پېښه د رمسس دوم د واکمنۍ په دور کې د (کاردیبش) تر ماتې وروسته را منځ ته سوه، په (لرغونې عهد مانه) نومي کتاب کې راغلي چې دا پېښه د درې په شمالي برخه کې د (بن دور او بال دیبون) په سیمه کې پېښه سوې، دې ټکي ته په کتو سره Red sea (سورسمندر) په اصل کې Sea of Reeds یانې د نباتاتو سمندر دی ځکه نو ډیری وختونه ددې د Red Sea سره د یو شان والي له کبله ورڅخه د احمر سمندر مطلب اخستل کېږي مگر د Sea of Reeds څخه مطلب د روم د بحر مصري ساحلونه دي.

چې کله حضرت موسیٰ عليه السلام له مصر څخه د بني اسرائيلو سره یو ځای روان سو، نو د فرعون لپاره دا د زغم وړ نه وه چې بني اسرائيل دي دده د اجازې پرته له حضرت موسیٰ عليه السلام سره ولاړ سي، هغه د خپل لښکر سره د دوی په تعقیب پسې سو، کله چې حضرت موسیٰ عليه السلام او بني اسرائيل د سیند غاړې ته ورسیدل نږدې و فرعون او لښکر یې هغوی و نیسي، په دې وخت کې الله تعالیٰ جل جلاله حضرت موسیٰ عليه السلام ته وحی ولیږلې چې پخپله لکه د سیند اوبه ووهه، له دې سره سیند پر دوو برخو ووېشل سو.

((او مور بني اسرائيل له سينده وارول، بيا فرعون او د هغه لښکر په ډيري سرکښي او ظالمانه انداز سره هغوی تعقيب کړه¹)).

کله چې دا ستره واقعه را منځ ته سوه فرعون بايد فکر کړی وای چې دا معجزه د يو عام انسان د وس خبره نه ده او په دې کي د الله تعالی ﷻ د ستر قدرت نښه ده او سيند هغه خلکو ته لار ورکوي چې هغه يې د هلاکولو په موخه راوتلی.

د فرعون او د لښکر فهم او عقل همداسي پاته سو، هغوی په بني اسرائيلو پسې سمندر ته ورکښته سول، فرعون چې ډوبېدی نو و يې ويل: ما پر هغه الله ﷻ ايمان راوړی چې بني اسرائيل ورباندي ايمان لري او د هغه پرته کوم معبود نسته او زه به په فرمان مننونکو کي شامل سم، الله پاک ﷻ په وروستيو شېبو کي د هغه ايمان رد کړ.

((اوس (د ايمان دعوه) او تر دې وړاندي دي نافرماني کول او (ته) تل په فاسدو کارونو کي اوسيدلی يې بس نن مور ستا (جسد) ژغورو تر

¹ سورة يونس ۹۰ آية

خو د وروسته راتلونکو امتونو لپاره یوه نښه وگرځي او بې شکه چي اکثره خلك زموږ نښانيو ته نه متوجه كيږي¹)).

په قرآن کریم کي د تباه او برباد سوي يوه بل قوم، (عاد) يادونه هم سوي چي (حضرت هود عليه السلام) ورلېږل سوي و، د شرك د پرېښودلو او د يوه الله جل جلاله د عبادت او اطاعت د درس په ځواب کي هغه قوم پر (هود) باندي د کم عقلی، درواغو او د خپل پلار او نيکه د ور ښودل سوو تگلارو څخه د انکار او سر غړوونکي توروڼه و لگول، په قرآن کریم کي د حضرت هود حق ته د بلني او د هغه قوم د رد بيان داسي راغلي:

ژباړه: ((او د عاد قوم خواته موږ د هغه ورور هود و لېږه، هغه وويل چي اي زما قومه! تاسو يوازي د الله تعالی جل جلاله عبادت وکړئ، دهغه پرته ستاسو بل هيڅ معبود نسته، دا پر خداي پاک جل جلاله باندي تاسي درواغ ترئ، اي زما قومه زه پر دې ستاسو څخه کومه بدله نه غواړم، زما اجر خو د هغه پر زمه دی چا چي زه پيدا کړی يم، نو آيا تاسي نه پوهيږئ

او (د) عاد (قوم) ته مو د دوی ورور هود (ولېږه)، هغه وويل: ای زما قومه! د الله جل جلاله عبادت وکړئ (ځکه چي) ستاسي لپاره پرته له هغه

¹سورة يونس ۹۲-۹۱

څخه بل هیڅ د عبادت وړ نسته (او د الله ﷺ سره په شریک نیولو) تاسي پر الله ﷺ درواغ تړونکي یاست، ای زما قومه! پردې کار زه له تاسي څخه بدله نه غواړم، زما بدله خو پر هغه چاده چې زه یې پیدا کړی یم، آیا تاسي نه پوهیږئ؟، او ای زما قومه! له خپل رب څخه بڅښنه و غواړئ بیا هغه ته ور وگرځئ (توبه و کړئ) خو له اسمانه پر تاسي شېبې، شېبې باران را کښته کړي او ستاسي پر زور (نور) ځواک هم زیات کړي او د گنهکارانو په څېر مخ مه اړوئ.

هنوی وویل: ای هوده! تامور ته کوم ښکاره دلیل نه دی راوړی او مور ستا د خبري پر بنسټ د خپلو معبودانو پر بنسټ وونکي نه یو او نه (هم) پر تا ایمان راوړونکي یو.

مور خو دا انگیرو چې پر تا زموږ له معبودانو څخه د کوم یو گزار لگیدلی دی (هود) وویل: زه الله ﷺ شاهد نیسم او تاسي شاهدان و اوسئ چې زه په رښتیا سره د هغه څه نه چې تاسي یې (دالله سره) شریکوئ، بېزاره یم.

د هغه (الله ﷺ) څخه پرته، نور تاسي ټول ماته چلونه جوړ کړئ او بیا ماته یو بڅری مهلت هم مه راکوئ،

بپشکه چي ما پر الله ﷻ توکل کړی چي زما او ستا رب دی هیڅ داسي خوځنده نسته چي الله ﷻ ورباندي تسلط ونلري بې شکه چي زما رب پر نېغه لار دی.

که تاسي مخ واړوئ نو بې شکه ما هغه پېغام تاسو ته رسولی چي له هغه سره تاسو ته را لیږل سوی یم او زما رب به له تاسو پرته یو قوم ستاسي ځای ناستی و گرځوي او تاسي هغه ته هیڅ تاوان نسئ رسولای په رښتیا چي زما رب د هر څه ساتونکی دی.

او کله چي زموږ (د عذاب) حکم راغی (هود) او هغه کسان مو چي د هغه سره یې ایمان راوړی وو، په خپله پېرزوینه و ژغورل او دوی مو د سخت عذاب نه و ژغورل.

او دا د (عاد) قوم و چي د خپل رب آیاتونه یې درواغ و گڼل او دهغه له رسولانو څخه یې سر غړونه و کړه او د هر سرکښ او کینه کښ پیروي یې وکړه.

او پر دوی په دې او هغې دنیا کښې لعنت و لیرل سو، واورئ !
بېشکه عاديان په خپل رب کافران سول، د الله ﷻ له لورینې څخه
دي هغه عاد لیري وي چي د هود قوم و¹)

د (عاد) قوم پېښه بل ځای په (الشعرا سورة) کي هم راغلې، هلته د عاد
قوم یو څو ځانگړني بيان سوي، د بېلگي په ډول هغوی به پر لوړو ځایونو
خپلي نښي ودانولې او د اوسیدو لپاره به یې ښکلي او اعلی ډول ځایونه
جوړول.

حضرت هود ﷺ عاد قوم ته د الله تعالی ﷻ د عذاب څخه د بېرولو په ترڅ
کي ويلي ول:

((ایا تاسو پر لوړو مخکو بې کاره نښانې جوړوئ؟ او تاسو پر ودانیو
ډیر زحمت گالی چي ښایي تاسو به تل ژوندي پاته سئ؟²))

د ۱۹۹۰ کال په لومړیو کي د نړۍ په نژدې ټولو ورځپاڼو کي دا خبر خپور
سو چي د عربو هېر سوی ښاري سمندر (خرگند و موندل سو، ډیری خلگو
داسي فکر کاوه چي په قرآن کي د (عاد) قوم یادونه یا خو د یوه داستان

¹ سورة هود - ۵۰، ۶۰

² سورة الشعراء ۱۲۰-۱۲۸

سره اړه لري او يا هغه ځای په نښه کول نا ممکن دي، هغوی ټول ددې موندني په خبر سره حيران پاته سوه، په قرآن کریم کي ذکر سوي ښار لرغون پوه (نکولس فليپ) و موندی، په ۱۹۳۲ کي د انگریز څېړونکي (تهامس) لخوا د لیکل سوي کتاب (Arabian Palace) لوستلو سره (فليپ) په دې باور سوی و چي د هغه وړک ښار وجود اوس هم سته او ددې سيمي د سفر پر مهال صحرايانو دا لرغونې لار ليدلې ده او ويلي دي چي دا لار د هغه لرغوني هېر سوي کور خواته ځي. فليپ د ښار د موندلو لپاره له دوو لارو کار واخيست، لومړی خو هغه د کوچيانو وړ ښودل سوي لار په نښه کړه او بيا يې د امريکايي فضايي ادارې (ناسا) څخه و غوښتل چي ددې سيمي عکسونه ورته واخلي، په دې ترڅ کي هغه ته د کلفورنيا په هنکينگټون (Hankington) کتابتون کي د ۲۰۰ ميلادي کال د يوناني جغرافيه پوه (بطلیموس) لخوا جوړه سوي نقشه په لاس ورغله چي په دې سيمه کي موجود. د لرغوني ښار ودانۍ او هغه لور ته تلونکي ټولي لاري پکي په گوته سوي وې، په دې وخت کي (فليپ) ته د ناسا لخوا اخستل سوي عکسونه هم و سپارل سوه، نوموړي د عکسونو او پخوانۍ نقشي تر مقایسوي څېړني وروسته دې پايلي ته ورسیدی چي دا هم هغه لاري دي چي د (ستيلايټ) څخه په اخستل سوو عکسونو کي ښکاري، وروسته کندي پيل سوي او تر ريگو لاندي يو ښار را څرکند سو او ورسره دا حقيقت روښانه سو چي دا هغه د (عار) او (ارم) د لوړو څلو ښار دی چي په

قرآن کریم کي يې یادونه سوې، ځکه هلته هغه منارونه موجود و چي ذکر يې په قرآن کي راغلي دی:

((آيا تاسو ونه ليدل چي ستاسي پروردگار د عاد له قوم سره څه وکړه؟ چي د جگو جگو څلو لرونکی ارم ورته ويل کيده چي په نړۍ کي يې هيڅ مثال نه و¹))

قرآن حکيم د عاد قوم د تباهي سبب وپروونکی باد بللی:

((عاديانو هم حق درواغ و گڼی، نو څنگه و زموږ کړنه او زموږ وپرونه؟ بېشکه موږ په پرله پسې شومو ورځو کي سوږ توند باد پر دوی راوالوزاوه، خلگ به يې ايستل تابه ويل چي دوی له بېخه استل سوي د خرماوو ډډي دي²)).

((او پاته سوو عاد قوم هغه په يو خورا توند، تيز او سخت باد سره تبا کړل سو چي د الله ﷻ په امر پر هغوی اته شپې او اوه ورځي په

¹ الفجر ۶-۸

² القمر ۱۸-۲۰

دوامدار شکل و چلیدی، بیا چې هغوی ته په دې حالت کې و کتل
سوه نو داسې غورځیدلي وو لکه د خرما بې مغزه تنې^(۱)).

(برین دویې) په خپل کتاب سوترن عربیه (Southern Arabia) کې
لیکلي دي چې د داډول توپانونو لومړۍ نښانې د گرد او دوږو یو څو فټه
لوړه وریځ وي چې ورسره تیز او تند بادونه هم چلیږي:

ژباړه: ((بیا چې هغوی ولیدل یوه وریځ له مخامخ لوري د دوی سیمې
ته را روانه ده و یې ویل دا یوه توره وریځ ده چې پر مور به ښه
وورېږي، خو هغه عذاب وو چې تاسو ورته تلوار کوی یو تیز باد دی
چې پکې دردناک عذاب موجود دی^(۲))).

د قرآن کریم د بیان سره سم اته ورځي او اوه شپې چلیدونکي ریڼو بادونو
دا ښار په تنونو ریڼو کې پټ کړ او خلک ژوندي ښخ سول، ددې خلکو په
ریڼو کې د ښخیدو خبره په سورة (احقاف) کې بیان سوې ده، احقاف د
(حقف) جمع ده چې د ریڼو غونډۍ ته ویل کیږي، هغه وخت چې دا ښار
تر ۱۲ متره ریڼو لاندې سو د خپلو اوسیدونکو سره په ریڼو کې ورک سو،
هلته یوه بیدیا وغورځېده او د هغوی هیڅ ښه پاته نه سوه.

^۱ الحاقه ۶-۷

^۲ سورة الاحقاف ۲۴

ژباړه: ((آيا دوی پر دې خبره غور ونه کړ الله ﷻ چې څه پيدا کړي، تر هغوی په توان او اقتدار کي اعلى دى¹)).

د تېر څخه په عبرت اخیستلو حال او راتلونکي ته بیرته ستنېږو، د نن په خپرونه کي پر دې ږغیدو چې مهدي امام به قسطنطنیه (= استانبول) تر واک لاندي راوړي او تر هغه وروسته به دجال را څرگند سي، دجال یو څوک، یو سیستم او یوه فلسفه ده چې په راتلونکي څپرکي کي به ورباندي بحث وکړو.

---

¹سورة فصلت. ۱۵

څلورمه برخه

رسول الله ﷺ چې د خپل امت د هدايت او لار ښوونې لپاره په څومره تفصيل او ارزښت سره د قيامت د نږدې والي حالات بيان كړي دي د هغه په رڼا كې بېله شكه، بېله بېرې او دوه زره توبه دا ويلای سو چې مور دا مهال د قيامت د راتلو په هغه زمانه كې روان يوچي د دجال او مهدي امام تر څرگنديدو مخكې زمانه ده، په دې اړوند چې رسول الله ﷺ كومي وړاندويني كړي له هغوی ډيره برخه يې زموږ له سترگو تېره سوې ده، دا نښي رسول الله ﷺ د زمانې په ترتيب سره ندي بيان كړي په ښكاره ډول په دې پېښو كې د زمانو ترتيب كه ناممكن ندى ستونزمن، خو خامخا دى، كه په باور سره ددې پېښو د زمانو ترتيب كيدای سي، نو لمړى دا چې د (رسول الله ﷺ د بعثت) څخه بيا د دجال تر څرگندېدو پوري پېښي، دوهم

د دجال د را ښکاره کېدو څخه بیا د حضرت عیسیٰ عليه السلام تر وفات پوري پېښي او دریم د حضرت عیسیٰ عليه السلام د وفات څخه د قیامت تر راتگ پوري پېښي.

د دجال څرگندیدل د قیامت د لسو لویو علامو څخه یوه ده، دا زمانه د اخیرت فتنه ده او ددې د سختی اندازه له دې ښکاري، رسول الله صلى الله عليه وسلم چې د هر لمانځه وروسته د کومو څلورو شیانو څخه د پناه غوښتلو سپارښتنه کړې په هغو کې یوه د(دجال فتنه) ده،

له حضرت ابوهریره رضي الله عنه څخه روایت دی چې:

((رسول الله صلى الله عليه وسلم و فرمایل: باید په څلورو خبرو د الله صلى الله عليه وسلم څخه پناه وغوښتل سي او و یې ویل: ای الله صلى الله عليه وسلم زه د جهنم د عذاب، د قبر د عذاب، د مرگ او ژوند له ازمايښت او د مسیح د دجال له فتنې څخه ستا فنا غواړم)). ابن ماجه

د دجال فتنه یو شمېر خلک ځکه نه مني چې یادونه یې په قرآن کې نده راغلې په داسې حال کې چې د یو شمېر خلکو په خبره په دې آیات کې د دجال ذکر سته :

ژباړه: ((په کومه ورځ چې ستاسو د رب یو شمېر نښانې څرگندي سي، په دې ورځ به هیڅ نفس ته په هیڅ حال کې هیڅ گټه نه وي.))

د نورو په خبره د دجال په اړه درې بېلابېلي انګېرني موجودي دي، یوه دا چې دجال به یوشخص وي، د یو شمېرخلکو په خبره چې دا به یو نړیوال ټولنیز او سیاسي نظام وي په داسې حال کې چې په یو بل نظر کې دا یو نالیدلی او بې مرګه قوت ګڼل سوی، په دې لړۍ کې د صحیح حدیثونودقیقه مطالعه دا روښانه کوي چې د یوه شخص په بڼه د دجال تر څرګندیدو مخکې به یو داسې نظام قایم سوی وي چې پلویان به یې د هغه پیروي کوي او په هغوی کې به زیات شمېر مسلمانان هم وي، کوم پوهان چې دجال یو شخص نه بلکه یو نظام ګڼي په دې باور دي چې د هغه د یوې سترګې لرل په حقیقت کې د نړۍ د یوه ځواک (سوپر طاقت) واکمني ده، د هر قانون د انفاذ او د هري تګلاري خپرولو لپاره د هغه یونظر بسنه کوي.

په وروستیو کلونو کې دا ډول بې شمېره هیوادونو خپل منځي اختلافات پای ته و رسول د افغانستان او عراق په وړاندي سره یو سول جاپان او جرمني څنګه په یوه خوله خپل پوځونه نورو هیوادونو ته د جګړې لپاره و لیرل. ددې څخه دا جوتېري چې ددې نظام په حکومت کې ادارې، ملي شرکتونه، د رسنیو ستري ستري ادارې او ورځپاڼي ټول شامل دي، دا هم

نبوي ارشاد دی چې دجال به پر خپلو دښمنانو اور اوروي او خپلو پلویانو ته به خوراکونه چمتو کوي، مور په اوسنیو جگړو کې دا هرڅه هم په خپلو سترگو ولیدل، مور د وجود پاشونکو بمونو ترڅنګ د خوراک کڅوړې هم ولیدې چې راکښته کیدې.

په تېره یوه پېړۍ کې د نړۍ پر مخ ستر بدلونونه راغلي، د خپلوی په مزو کلک تړل سوی کورنی سیستم تار په تار سو او انسان ورځ په ورځ د یواځې والي لور ته روان دی.

په دې نظام کې د ژوند بوختیاوي، د انسان آرام، سکون، د ذکر وخت، د عبادت وختونه، د خوشحالیو ساعتونه، یو دبل سره په خپل کور کې اوسیدل، ملګرو او دوستانو سره یو ځای تیریدوونکی وخت یوازې یو خوب او خیال پاته سو (یوازې د کار کولو وختونه زیات سوه) د یو بل سره تر لیدلو کتلو اوس زیات وخت پر تلویزیون کتلو تیرېږي، دا تصور په ځانګړې ډول په نوي نسل کې عام کیږي چې بنایي ټولنه تل همداسې اوسېدلې ده، انسان تر پخوا ډیر کار کولو ته اړ دی د ښځو د ازادۍ د تحریک په مرسته ښځې هم د یوه ځواکمن کورني نظام څخه لیرې د شتمنیو د لاسته راوړلو په یوه ډګر کې پرېښودل سوې.

دا نظام او تر ټولو ستر ځواک د ور ننوتو لار لري، خو د وتلو هیڅ لار یې نسته، اوس انسان هر هغه شی غواړی چې مخکي یې ورته هیڅ اړتیا نه لرله او ډیرو ته خو یې اوس هم نه لري هغه چې نور یې لاس ته راوړي دی یې هم هیله لري، که د هغه په جیب کې پیسې نه وي، نو په جیب کې یې کریدیت کارت اچوي او نوي نړۍ ته ور ننه ایستل کېږي بیا نو کار او کار، څوک چې ددې کار او ددې نظام په گرداب کې نه را گیريږي، نو هغوی ته د جرم بهانه لټول کېږي، په یو نه یو ډول یې د داسي یوه مجرم په نوم بدناموي چې په دې نظام کې د خورا سختو قوانینو لرونکی وي د جرمونو څخه د خلاصون په موخه افسران په محاکمو کې د موجوده نظام د چلولو او د پیسو د لاسته راوړلو په خاطر درنې مالیې (ټیکس) ټاکي، په داسي حال کې چې ډېره نړۍ په همداسي یوه دایره کې ژوند تیروي، نو ژوند دومره ستونزمن سوی چې د خدای ﷻ د یادولو لپاره هم وخت نه پیدا کېږي، هره محکمه له بلي سره تړلې ده، هره اداره له یوې بلي ادارې سره تړاو لري، هر سړی کله؟ چیري؟ څنگه اوسېږي؟ څه کوي؟ څوک ورته څي راضي؟ هر څه ثبتېږي، بس د جولای تانسته ده چې له هري خوا سړی را نیسي او همدا هغه نظام دی چې خپله رسول الله ﷺ ورڅخه د پنا دعا غوښتي وه.

دا نظام مخي ته راتلونکي هر څنډ د یوه پخواني، زاړه او د جاهلیت د زمانې یو یادگار گڼي او په ډیره چټکۍ سره یې له مخي لیري کوي.

که نن مور له خپلو ماشومانو څخه د څو کالو مخکې ژوند، کورنیو، خوشحالیو، غمونو، کار او بوختیا، دود او کلتور، منځني اړیکي او یا موضوع په اړه څه و پوښتو نو هغوی به داسې وځاندي لکه دا چې کومه افسانه یا د جهالت یادونه وي، یوازې په څو کلونو کې یوه نوي نظام مور په خپل غیر کې واخستو.

دا ډراماتيک بدلونونه په ټولنه کې څه ډول راځي؟ د نړۍ د یوه لیري وروسته پاته سیمې د یوه کلي بېلگه درسره شریکوم، ناڅاپه یو غټ متحد شرکت د طبعي زېرمو په لټه هغه سیمې ته مخه کوي. په لږ وخت کې د لږو پیسو په بدل کې ددې ادارې سره کار کوونکي مزدوران د پیسو په ارزښت پوهیږي. ورسره هغه ټولنه چې په دې سیمه کې د فابریکو تر راتگ او د کوم کان تر کندنې مخکې موجوده وه منحل کیږي، دا هرڅه په دې سیمه کې د پرمختگ او خوشحالی په نوم تر سره کیږي او دلته د نوي تمدن او تهذیب په نوم د انسان اقتدار پای ته رسیږي، ټوله نړۍ د اسلامي هیوادونو په گډون نن ددې نظام تر اغیز لاندې ده، دې ته د بې مرگه نالیدلې ځواک پیاوړې نمونه ویلای سو.

په دې نظام کې کمپیوټر، (نوي او خورا پیچلې ټکنالوژۍ) دا ممکنه کړې چې دا ټوله نظام دي د یوه مرکز څخه د یوه شخص لخوا اداره سي.

دا حالت د نړۍ په ټولنيز نظام کي هم موجود دی چيري چي د بانکونو، سوداگريزو ادارو، صرافانو او د مالياتي ارگانونو د غوړيدلي جال تارونه يو له بله سره يو ځای کيدو وروسته يوه مرکز ته تلونکي ليدل کيږي، له هغه ځانه يوه اشاره د ټولي نړۍ ټولنيز نظام په خپل موتي کي راوستلای سي، اسعار کښته پورته کولای سي، بانکونو شمېر ډيرولاي سي، ادارې بندي او عام خلک له لوړي مړه کيدای سي، درمل توليدوونکي ادارې کولای سي هره شېبه د موجوده نظام لخوا جوړ سوي واپرس څخه د نړۍ ډير وگړي و ژغوري.

انسان نن ورځ تر خپل توان ، صلاحيت، ذهن او خواری ور ها خوا د موجوده نظام او هيوادونو په کاغذي اسنادو پسي مري، چي کله هم بې ارزښته کيدای سي او لرونکی به يې له پښو و غورځيږي .

که تېر سل کلونه له نظره تير کړئ او بيا نبوي حديث کي د د جال دې ځانگېږني ته ځير سئ چي هغه به دومره تيز تگ کوي لکه اورپخ چي هوا د ځانه سره ځغلوې، کوم څوک چي د هغه په کفر او گمراهۍ کي ورزياتيږي په هم هغه کچه د هغه پلويان ډيريږي، مخالف رغ پورته کوونکي څه ډول له بنديزونو او پوځي يرغلونو سره مخ کيږي.

د خبري د لا روښانتيا لپاره د رسول الله ﷺ ارشاد مبارک و گورئ، ژباړه:

((چي کله دجال د يوې داسي قبيلې څخه تيريږي چي هغوی يې

درواغجن و گڼي نو د هغوی ټول څرېدونکي څاروي به مړه کيږي او چي کله دجال پر يوه داسي قبيله راسي چي هغوی يې تصديق وکړي نو دجال پر هغوی باندي د اسمان څخه د باران اوريدو او د مځکي څخه د نباتاتو د راشنه کيدو حکم ورکوي، ددې نظام وروسته به (شخص) دجال را څرگنديږي او دا نظام به د هغه ښه راغلاست و وايي او د هغه د توان يوه برخه به و گرځي.))

ډاکټر اسرار حمد:

په يوه حديث کي دې ته نغوته (اشاره) سوې، په اصل کي د د جال د شخصيت په اړه پوره شک موجود دی، (ابن صياد) د مدينې دننه د يهودو يو زوی وو د هغه په اړه هم شک موجود وو چي کيدای سي دا دجال وي ځکه هغه د غيب خبرونه ويل او په خوب کي به يې ليدل کولای سوه د هغه په دننه کي دا ځانگړني موجودي وې، حضرت عمر رضي الله عنه وويل تاسو ماته اجازه راکړئ چي د هغه سر غوڅ کړم هغوی وويل: نه! که دا دجال وي نو ته هغه نسې مړ کولای که چيري نه وي نو ناحقه خون ولي کوي؟

يو مسلمان سوی عيسايي خپله يوه کيسه داسي کوي چي زه د سمندر په سفر وتلی وم، يو توپان راغی او د سمندر څپو موږ را گير کړو، موږ يوې

جزیرې ته پنا یو وره، هغه جزیره اباده ښکاریده، مور یو نادر حیوان و لیدی د هغه پر وجود خورا ډیر وېښتان وه هیڅ نه ښکاریده چې د هغه سر کوم او لکۍ کومه ده، هغه ماته وویل چې یوه کلیساده او په هغه ځای کې درته څوک منتظر دی، ورسه، هغه چې هلته ځي گوري چې یو دبو ته ورته کس دی چې په لویو لویو ځنځیرونو تړل سوی دی، هغه وویل چې زه دجال یم دا مهال زنداني یم او رانه و یې پوښتل چې په پلاني ځای کې اوبه سته؟ پلانی خرماوي پیدا کیږي کنه؟ دا ډول مور ته نه ښکاري چې دجال په نړۍ کې موجود دی کنه مور ته مالومه ده چې دجال حتماً راځي چې انساني څېره به لري هغه به په یوه سترگه ږوند وي او د هغه طاقت به دومره زیات وي چې مځکي ته ووايي: را وباسه خزاني نو هلته به شنه کښتونه را زرغونه سي د مځکي څخه به خزاني راوځي او د هغه رفتار به دومره تیز وي چې یوازي په څو ورځو کې به پر ټوله نړۍ را و څرخي او د ټولې نړۍ خزاني به په خپل واک کې واخلي، هغه یوازي هغه چاته رزق ورکوي چې د هغه پلوي کوي او مني چې په رښتیا دا خدای دی، هغه به د مسلمانانو سره سخت چلند کوونکی وي خو ددې شخص په اړه لا څرگنده نده چې څېره به یې څه ډول وي او کله به را څرگند سي نور نو مور له حدیثو څخه پوهیدای سو چې دجال به څنگه وي، کله به راسي، څنگه به راسي او د هغه نښي به څه وي.

اغا سید علي موسوي:

زما نظريه هم داده چي داسي يو حالت به وي چي د استعمار سوي نړۍ ستر ستر شيان به هغه په خپل واك كې واخلي او مسلمانانو ته به زيان ورسوي، لكه نن چي مور په لوی لاس اړ كړل سوي يو، هر څه زموږ سره سته خو بيا هم مور نورو ته اړ يو او د هغوی خواته مو سترگي نيولي دي، مور تيل، غنم، سمندر، ميوې، غرونه مقصد هر څه لرو نو بيا ولي مور اړ يو او هغوی ولي مور ته خپلي سترگي را نښي؟ دا هر څه د قيامت نښانې دي، كه تاسو په غور دا ټول كتابونه ولولئ نو يوه يوه نښانې به مو مخي ته راسي، دجال هم راغلی او په مسلمانانو كې بې اتفاقي هم موجوده ده.

سوال: ستاسو په فكر دجال راغلی؟

ځواب: تقريباً راغلی دی حالات داسي ښكاري د مهدي امام راڅرگنديدل ډير نږدې دي، نن سبا څه روان دي، سپړی په امن كې خوب نسي كولاى، په خلاص زړه څوك گرځيدای نسي، يو اسلامي هيواد راوښيه چي هلته

امن وي. په اوس وخت کې په ټولو اسلامي هیوادنو کې فسادونه او جنگونه روان دي.

د دجال اړوند چې په احادیثو کې بیلابیل کوم روایتونه راغلي د هغوی د مطالعې څخه په ټوله کې دا نتیجه اخلو چې دجال د مسلمانانو د آزمایشت لپاره را لیږل کېږي چې ددې فتنې په مرسته به نړۍ پر دوو برخو ووېشل سي، قوي ایمان لرونکي او مشرکین، منځنۍ برخه منافقین چې په دواړو کښتو کې به سپرېږي نور به څوک نسي پاته.

دلته اصحابوته د حضور ﷺ لخوا ورکړل سوی فرمان هم په ذهن کې ولری:

((له حضرت عمران بن حصین رضی الله عنه څخه روایت دی چې رسول الله ﷺ و فرمایل: څوک چې د دجال د راتگ خبر واوري نو هغه باید ورڅخه لیري سي، په خدای جل جلاله قسم که څوک دجال ته نږدې ورغی ځان به مومن گڼي، خو بیا به هم د هغه پیروي ومني، ځکه هغه ته چې کوم څه ورکړل سوي د هغه له امله په شک کې لویږي^(۱))).

رسول الله ﷺ چې د دجال ذکر کاوه نو پر اصحابو یوه وېره غوړیدلې وه، د ځینو صحابه و په وینا مور داسې احساسول چې هغه نږدې په یوه ځنگل کې موجود دی.

¹ مشکوة د حدیث شمېر ۵۲۵۲ د ابوب داود په حواله

خورا ډیر عیسایان هم په دې نظر دي چې دجال یا انتي چرست¹ د (مسیح خلاف) راتلونکی دی،

((په نړدو کي به په نړۍ کي د شیطانانو عبادت وسي²)).

د عیسایانو له وینا وو یوه دا هم ده چې هغه به یو ناخپه نه را څرگندېږي بلکه په غیر مستقیم ډول به خپل ځواکونه را ټولوي او تر هغو به هیڅ گام پورته نه کړي تر کله چې د نړۍ حالات د هغه د راوتلو په حق کي نه وي برابر، د هغوی لومړنۍ موخه د منځني ختیځ په خپل واک کي راوستل دي وروسته به اسیایي هیوادونه تر خپل کنټرول لاندې راولي.

یهودیان هم یوه داسې الهامي پاچاته په تمه دي چې په نړیواله کچه به د دوی ملاتړ کوي. عیسایان هغه شخص ته د مسیح دښمن (Anti-Christ) وایي چې د خدایي په دعوو کولو سره به په نړۍ کي تباهي راپیل کړي او مور مسلمانان د هغه پر څرگندیدو ایمان لرو او دجال ورته وایو، یاني عیسایان او مسلمانان په دې خبره یوه خوله دي چې دجال خامخا راځي،

¹ Anti-Christ

تر خبري غځولو وړاندي هڅه کولو چې د اسرائیلو او یو شمېر نورو په بنسټیزو تاریخي حقایقو وپوهېږو او وروسته راتلونکو پېښو باندې پوهیدل اسانه کيږي، اوس به د مسلمانانو، عیسایانو او یهودیانو تر منځ په راتلونکي کي د پېښیدونکو جگړو او د شته کړکېچ شالید ته کتنه وکړو.

د حضرت یعقوب عليه السلام نوم بني اسرائیل وو او د قرآن کریم د بیان سره سم بني اسرائیل د حضرت یعقوب عليه السلام اولاده ده، د عهد نامه عتیق په حواله د حضرت ابراهیم عليه السلام دوه زامن وه اسماعیل عليه السلام او اسحاق عليه السلام او د اسحاق عليه السلام دوه زامن وه عیسی عليه السلام او یعقوب عليه السلام او د هغه نوم چې یعقوب وو د هغه ۱۲ زامن وه چې تر ټولو د مشر نوم یې (یهودا) وو او وروستی یې (بین یامین) نومیدي، په دې توگه په کومو سیمو کي چې د یهودا نسل اوسیدي د نورو سیمو د تبا کېدو سره یوازې هغوی و ژغورل سوه ځکه نو هغوی ته یهودیان وویل سوه پالکتونکو او نجومیانو چې په دې نسل کي د خپلو خیالاتو او عقیدې پر بنسټ کومه اډانه (چوکاټ) جوړ کړی وو او تر میلاد ۵ سوه کاله وړاندي چمتو کړل سوی وو هغه ته یهودیت وایي، ځکه نو قرآن کریم په اکثره ځایونو کي د ((الذین هادو)) په ویلو مخاطب کړي ولي چې په هغوی کي هغه غیر اسرائیل خلك هم موجود وه چې یهودیت یې منلی وو په داسي حال کي چې قرآن کریم بني اسرائیل په همدې نامه بللي، اسرائیلو په کلونو کلونو د فرعونیانو تر لاس لاندې د ذلت او رسوايي ژوند تیر کړ ځکه نو الله ﷻ پر هغوی رحم وکړ او حضرت

موسیٰ عليه السلام يې په دوی کې پیغمبر پیدا کړ، په (سینا) غره کې پر حضرت موسیٰ عليه السلام د (تورات) بې شمېره حکمونه نازل سوه او په هغوی کې یو حکم دا هم وو چې بني اسرائیل د ځان سره فلسطین ته بوزه او هغه ځای فتح کړئ هغه ستاسو مراث دی، بني اسرائیلو چې دا حکم واورید نته (انکار) یې وکړ او ویې ویل: مور هلته هیڅ کله نه څو تر څو هغوی هلته موجود وي، ته او ستا رب دواړه ولاړ سی د هغوی سره و جنگیږی مور دلته پاتیږو، ځکه نو اسرائیل د سزا په توگه (۴۰ کاله) په صحراوو کې پاته سول، چې کله دا سزا پوره سوه نو حضرت موسیٰ عليه السلام د بني اسرائیلو سره د (هواب) سیمې ته داخل سو، (موسیٰ عليه السلام) هلته وفات سو او بیا د حضرت (یوشع عليه السلام) په مشرۍ اسرائیل فلسطین ته داخل سول، د قبیلوي تعصب پر بنسټ پر ۱۲ برخو ووېشل سول او په (فلسطین) کې دوی له پخوا څخه موجود او نه اصلاح کیدونکو قومونو په عقیدو کې ورگډ سول او مشرکین سول.

وروسته بني اسرائیلو ته د حضرت موسیٰ عليه السلام وصیت په یاد سو او هغوی خپل گډه واکمني جوړه کړه چې په هغوی کې درې مشران تیر سول، (حضرت طالوت عليه السلام)، (حضرت داود عليه السلام) او (حضرت سلیمان عليه السلام)؛ طالوت عليه السلام دولس خورې ورې قبیلې سره یو کړې او خپل زوی (داود) یې ور مشر کړ، په دې ډول حضرت داود عليه السلام گیر چاپېره ځیني سیمې فتح کړې او تر خپل واک لاندې یې راوستلې او بیا یې په (یروشلم) کې د بیت

المقدس بنسټ کنبښنود او د سيکنې د تابوت د ژغورلو لپاره يې د يوې ودانۍ چاري پيل کړې، د سيکنې د تابوت په اړه د قرآن کریم بيان داسي دی چي د هغه نبي هغه ته دا هم وويل چي د خدای ﷻ له طرفه د هغه د پاچا کيدو يوه نښاني داده چي هغه صندوق به بيرته ستاسو لاس ته و لويږي، په هغه کي ستاسو د رب لخوا ستاسو لپاره د زړه د سکون سامان موجود دی، په هغه کي د موسی او د هارون د کورنۍ لخوا پرېښودل سوي برکتونه دي چي دا وخت يې فرښتې ساتي، خرگنده نه ده چي په دې صندوق کي څه دي، د انجيل په حواله په هغه کي د (حضرت يوسف علیہ السلام) جامه مبارکه ده او د بايبل د روايت سره سم په هغه کي هډوکي او جامي دي چي (حضرت موسی علیہ السلام) د مصر څخه له ځانه سره راوړي ول.

د قصص الانبياء په حواله په دې صندوق کي د تورات اصلي بڼه د ډبري دوې تختې چي (حضرت موسی علیہ السلام) ته په (سینا غره) کي ورکړل سوي وې او په هغه کي د (حضرت موسی علیہ السلام) او (هارون علیہ السلام) عصاء (لکړه)، جامې او د من او سلوا لوبښي هم خوندي دي، څو راتلونکي نسلونه د الله تعالی ﷻ دا احسان په ياد ولري چي په صحراوو کي د ژوند پر مهال الله ﷻ دوی ته ورکړي ول.

د (حضرت داود علیہ السلام) ټينگه غوښتنه وه چي ددې صندوق لپاره يو بېل کور جوړ کړي چي دا صندوق هلته خوندي پاته سي خو د (اسرايياتو)¹ سره سم هغه ته ويل سوي وو چي د هغه د زوی په وخت کي دا ودانۍ جوړيدای سي، (حضرت داود علیہ السلام) د خپل زوی په وخت کي په پرله پسې ډول هڅه

¹ اسراييلات هغه کيسو او خبرو ته ويل کيږي چي د اسلام په نوم خپاره سوي وو خو اسلامي منبع ونلري.

وکره چي بلاخره د (حضرت سلیمان عليه السلام) په دور کي يې کار بشپړ سو او دې ته سلیماني معبد وويل سو، تر (حضرت سلیمان عليه السلام) وروسته بني اسرائيل بيا په خپل منځ کي و جنگیده په ليري شمالي فلسطين کي د اسرائيلو واکمني حاکمه سوه او په سهيلي فلسطين کي د يهودو، اوس نو د دواړو واکمنيو تر څنگ سخته سيالي او خونړي کشمکشونه پيل سوه.

بلاخره تر ميلاد اوه سوه کاله وړاندي د اسرائيلو واکمني پای ته ورسېده خو (۵۸۷) کاله تر ميلاد وړاندي بابل پاچا د يهودو د سلطنت وروستی خښته و کښه او سلیمان معبد يې داسي وران کړ چي يو ديوال يې هم ولاړ پاته نسو، (سکينه تابوت) هغه وخت داسي غيب سو چي تر اوسه يې چا درک نه دی معلوم کړی او اسرائيل يې له هغه ځايه دباندې و شړل، (۷۰ کاله) وروسته ايراني فاتح پارسوا (قصر بابل) و نيوی او بيا يې اسرائيلو ته د راتگ اجازه ورکړه، له بيرته راتگ وروسته هغوی سلیماني هيکل (مجسمه) هم له سره و رغول خو د يهوديانو ديني او اخلاقي حالت ورو ورو خرابيدی اخر داسي حد ته ورسیده چي هغه مهال چي د (حضرت يحيى عليه السلام) سر يې قلم کړ نو بيا ددې قوم د يو کس رغ هم وانه وريدل سو، بيا په هغوی کي د (حضرت عيسى عليه السلام) سره يو لړ معجزې هم راغلي، لومړی د هغه زيريدنه او بيا (په ځانگو کي خبري کول) دا معجزې د اسرائيلو لپاره پر خداي ﷻ د ايمان راوړلو سخت ازماينست وو، پرته له پلاره د هغه د زيريدني ذکر په قرآن کریم کي په دې ډول راغلی دی:

ژباړه: ((د مريم زوی او د هغه مور مور يوه نښاني و گرځول او هغوی

مو داسي يوه ځای ته ورسول چې د اطمینان ځای وو^(۱).

کله چې هغه د خپل ماشوم سره قوم ته ستنه سوه نو ټول په سخته حیرانتیا کې و لويده دا کیفیت د قرآن کریم په یو بل ځای کې داسي فرمایل سوی:

ژباړه: ((بيا چې هغه ماشوم په غیر کې خپل قوم ته ستنه سوه ، نو خلگو و پوښتل اې مریم! دا شی دي له کومه را وړ؟ د هارون خوري نه خو ستا پلار بد سپری وو او نه هم ستا مور کومه بدکاره بنځه وه^(۲)). په دې ترڅ کې حضرت مریم د خپل ماشوم خواته اشاره وکړه ماشوم پر خبرو راغی، ویې ویل:

ژباړه: ((زه د الله بنده یم هغه ماته کتاب راکړی او نبي یې گرځولی یم او برکت یې راباندي کړی او د لمانځه او ذکوة حکم یې راته کړی تر څو چې ژوندی یم د مور د حق ادا کوونکي یې و گرځولم او زه یې قهرجن او بد نصیبه نه یم پیدا کړی، سلام دي وي پرما چې کله پیدا سوم او چې کله مرم او چې کله ژوندی پورته کړل سم^(۳))).

دا هغه معجزې وې چې د (حضرت عیسیٰ عليه السلام) په ماشومتوب کې اسرائیلو ته وړاندي سوې، الله ﷻ هغوی ته د مسلسل بدکاریو په بدل کې د عبرتناکي سزا مخکې پر هغوی ټول دلیلونه بشپړول غواړي.

¹ سورة مومنون ۵۰ آية

² مریم سورت ۲۸ ایت

³ مریم سورة ۳۰-۳۰

یهودیان په هغه مهال د یوه داسې واکمن د راتگ په تمه وو چې هغوی له ذلت او بې واکۍ څخه ژغوري او په نړۍ کې یوه پاچاهي واکمنه کړي. په دې ترڅ کې د لرغوني اریانا سره د یو شان والي د اغیز د ډېریدو له امله چې په هغوی کې کوم بنسټیز بدلونونه لیدل سوي وو له هغو یو دا هم وو چې د نیکیو خالق یزدان¹ او د بدو خالق (اهریمن)² تر منځ ازلي جنگ دی او وروستی فتح به د یزدان وي او هغه به د خپلي فتح د اعلان لپاره مخکې ته یو استازی را ولیږي چې د هغه د ظهور په وخت کې ستوري را لوېږي، قحطي او نور مصیبتونه به را نازلېږي او وروسته به ټول شیان ختم سي، ددې اریایي عقیدې لاندې یهودیانو هم خپله غوښتنه پوره ولیدل، خدای به یوه مسیحا را نازل کړي، پاچاهي به دهغه وي، د هغه له راتگ سره به د (حضرت داود علیه السلام) پاچاهي له سره جوړه سي او داسیمه به یې پلازمینه وي، د پاچا څخه مقصد اسماني پاچا او د (یروشلم) څخه مراد د الماسو او جواهریو یو داسې اسماني ښار وو چې په ویالو کې یې د ژوند اوبه بهیږي، په دوی کې پرهیزگاره خلگ د یهودو له ښاره ووتل او په غارونو ننوتل، د هغوی باور وو چې حضرت مسیح به خپله حضرت داود وي چې دوی به د یونانیانو له منگولو ژغوري، مړه سوي یهودیان به را ژوندي کړي او په گډه به یو پاچاهي جوړه کړي، کله به چې په هغوی کې یو ځوان همته

¹ یزدان، یزید، اویستایي کلیمه ده چې په لرغوني اریایي کې د خدای په معنی کارېده.

² اهریمن اویستایي کلیمه ده چې لرغوني پښتو بڼه یې (میرڅمن) ده چې د دښمن او شرخوښونکي په مانا ده.

څوک پیدا سو، ژر به یې د هغه نښو سره پرتله کاوه چی د مسیح سره به یې تړاو درلود.

په دې حال کې یو ښکلی ځوان چې په سترگو کې یې حیرانوونکې ځلا وه، پر اوږو یې زلفي غوړیدلي وي په (سليمانی) معبد ننوت یهودان هلته ناست ول او سکې یې شرنګولې، د حرم په دننه کې خلکو بازار غوړولی وو د عبادت پر ځای په راکړه ورکړه بوخت ول، هغه لږ په قهر سو د ټول بازار پام یې ځان ته کړ او یوه اغیزناکه وینا یې وکړه.

ځینو چې د هغه خبرې واوریدې نو چغې یې کړې د (داود) زوی راغلی مور ده ته انتظار وو، د هغه زلمي په لاس یو شمېر ناروغانو شفا تر لاسه کړه، د جزام (پیس) عذاب ورته لیري سو، رندو لید وموند، دا د خدای تعالی پیغمبر (حضرت عیسیٰ عليه السلام وو)، یهودیانو خو داخوب لیدی چې د هغه له راتګ سره به د نړۍ پاچاهي د دوی وي، د هغوی څخه به څوک پوښتونکی نه وي خو هغوی چې د (عیسیٰ عليه السلام) خبرې واوریدې تکان یې و خوړ او د هغه د نبوت د انکار سره یې وویل چې عیسی د جلیل اوسیدونکی دی او د جلیل څخه هیڅ نبي نسي کیدای، حضرت عیسی پر یهودي علماوو د نیوکې په ډول وویل:

((ای ریاکارو! افسوس دی پرتاسو، د هغه قبرونو په څېر یاست چې په سپینو ډبرو پوښل سوي وي، چې باندني ډیر ښکلي ښکاري مگر دننه د شوړیدلو هډوکو او هر ډول مردارۍ څخه ډک دي، په دې ډول په ښکاره تاسو نیک ښکاري او په باطن کې د مکاری، ریاکاری او بې دینۍ څخه ډک یاست، په تاسو کې چې هرڅوک خپل هرڅه پرې نږدې هغه زما شاگرد نه دی.))

د يهودي عالمانو لپاره د هغه دا خبري د جنگ اعلان وو، هغوی په خپل منځ کي مشوره وکړه چي څنگه دا رغ بند کړي، يو پلان يې جوړ کړ او د هغه سره سم يې پټ پوليس په نورو شکلونو (حضرت عیسی) ته و لېږل، هغوی ورته و يې ويل:

((ای استاذه! مور پوهیږو چي ته رښتني يې او په رښتني توگه د خدای په لار کي زده کړه ورکوي او د هیچا پروا هم نه کوي، مور ته ووايه چي آیا قیصر ته جزیه (ججه) ورکول جایز دي؟))

(عیسی) د هغوی په مکاری پوه سو، ورته و يې ويل:

((پردغه سیکې د چا عکس او نوم دی؟ هغوی ځواب ورکړ: د قیصر، عیسی وويل څه چي د قیصر دي هغه قیصر ته ورکړئ او څه چي د الله ﷻ دي هغه الله ته ورکړئ.))

له دې وروسته هغوی د (عیسی) یوه پیروي ته رشوت ورکړ او هغه يې دې کار ته چمتو کړ چي عیسی په داسي یوه موقع کي و نیسي چي د خلکو خطر نه وي، بیا هغوی ټول را غونډ سوه او هغه يې د روم حاکم ته وروست او قیصر ته يې وويل:

((دا سړی مور تیرباسي او وایي چي قیصر ته ججه مه ورکوی او خپل ځان په حقه پاچا گڼي))

هغوی پر (عیسی ﷺ) باندي نور تورونه هم و لگول اخر د هغوی تورونه اغیزمن ثابت سوه، د روم واکمن حضرت (عیسی ﷺ) د یوه ساتونکي په لاس غره ته و لېږی او یهودیانو هم عیسی ﷺ د تگ په حال کي و لیدی، (حواري) خپله اعتراف کوي چي له نیول کیدو وروسته هغه پر سجده پرې

ووت او ټوله شپه یې دعا وي کولې ((ما ددې خلکو خڅه و ژغوره)) دا د جلیل القدر معصوم پیغمبر دعا وه لکه د حضرت ابراهیم، حضرت یعقوب او حضرت یوسف علیهم السلام دعاوي چې الله تعالی جل جلاله قبولي کړې په دې توگه د عیسی علیه السلام دعا هم قبوله سوه، په دې اړه د قرآنکریم دا آیت شاهدي ورکوي؛

ژباړه:

((او د دوی د دې خبري (له کبله) چې مور بې له شکه د الله رسول د مریم زوی عیسی وژلی دی، په داسي حال کي چې هغوي هغه نه وو وژلی او نه یې هم په دار خړولی دی، بلکه پر دوی (دغه پېښه) هم شکله (یوشاني) سوې وه، او بې شکه هغه کسان چې د هغه په اړه یې اختلاف کړی دی د هغه په اړوند شکمن دي چې په دې اړه د گومان له پیروۍ پرته نور هیڅ کوم علم نلري او په رښتیا چې دوی عیسی نه وو وژلی¹)).

زموږ د عقیدې له مخي هغه الله تعالی جل جلاله ژوندی اسمانونو ته پورته کړ، د هغه د مصلوبولو (پر صلیب باندي خړولو) په اړه خپله عیسایانو کي لسگونه قولونه موجود دي، د بیلگي په ډول: ځیني وايي پر صلیب مسیح نه بلکه د هغه همخیره خړول سوی دی او مسیح هلته ولاړ وو د هغوی پر بې عقلۍ یې خندل، د ځینو په وینا پر صلیب عیسی خو خړول سوی وو خو د هغه وفات د صلیب خڅه تر را کښته کولو وروسته را منځ ته سو او یو شمېر بیا وايي چې هغه پر صلیب وفات سو او بیا ژوندی سو او بیا یې شاوخوا لس

¹سورة النساء ۱۵۷

خُله له خپلو پلویانو سره خبرې وکړې، خوځ وایې پر صلیب د مسیح انساني جسم مړ سو او تر ښخولو وروسته چې په هغه کې کوم روح ژوندی وو هغه اسمانونو ته پورته کړل سو، ځینې بیا په دې نظر دي چې تر مرگ وروسته مسیح د وجود سره ژوندی سو او لوړ پورته سو، دلته زما موخه د عیسایانو ذلیل کول او درواغجن کول نه بلکه یوازې د بېلابېلو اړخونو بیان دی او په دې پوهیدل دي چې یهودو چې د (حضرت عیسیٰ علیه السلام) سره کوم چلند وکړ دا دهغه دکوم جرم سزا وه.

د صلیب د پېښې پر مهال د (حضرت عیسیٰ علیه السلام) عمر ۳۳ کاله وو او دا پېښه د جمعي په ورځ رامنځ ته سوه چې هغه ته عیسایان Goog Friday (ښه جمعه) وایې ځکه په دې ورځ هغه د آدم لپاره کفاره و گرځیدې، تر هغه وروسته د (ایسټر خوشحالي) راځي ځکه د عیسایانو د عقیدې له مخې په دې ورځ حضرت عیسیٰ علیه السلام دوهم ځل ژوندی سو او د خپلو شاگردانو سره یې و لیدل، یهودان وایې که چیرې (عیسیٰ علیه السلام) رښتیا مسیح وي نو هغه څنگه پر صلیب را و ځړول سو.

تر حضرت عیسیٰ وروسته عیسائیت توان پیدا کړ او (۶۴ زیږدیز) کال کې یهودیانو د رومیانو په وړاندې په ښکاره بغاوت وکړ وروسته رومي سلطنت ټینګه مقابله وکړه او هغه بغاوت یې درې وړې کړې، په دې قتل عام کې یو نیم لک کسان ووژل سول، په زرګونو و نیول سول او د ځنګلي ځناورو په وړاندې و غورځول سول، (بیت المقدس) ته اور واچول سو او سلیماني معبد داسې خاوري کړل سو چې هیڅ عیسایي و نه توانیدې په ګوته کړي

چي هغه چرته جوړ وو، له فلسطين څخه يهوديان ايستل سوي وو او هلته رومي (هرقل) واکمن حکومت کاوه، دا هغه وخت وو چي په عربو کي د حضرت نبي کریم ﷺ پيدا يښت سوی وو، د حضرت عمر فاروق رضي الله عنه تر زمانې دا ښار د عيسايي حکومت مرکز وو، په دې وخت کي سره پاشل سوي عيسايان ځای ځای په کورونو جوړولو بوخت سول، هغوی سيمه ايزو عربو ((بوديانو)) او قريشو ته د خپلي دې خپلوی يادونه کوله چي د (حضرت ابراهيم) د اولادونو تر منځ وه، يو ځل بيا يې ورياده کړه چي يهوديان د حضرت ابراهيم او (حضرت ساره) د زوی حضرت اسحاق اولادونه دي په داسي حال کي چي (قريش) د حضرت ابراهيم او حضرت هاجرې اولادونه دي، يهوديانو د حضرت اسماعيل مور حضرت هاجرې په اړه دا کيسه په خپل الهامي کتاب تورات کي داخله کړې چي هغه د ابراهيم ميرمن (نه) بلکه يوه بدکاره وه چي هغه د خپلي ميرمني (ساره) په وينا په وچ ريگستان کي وغورځول، عيسايانو د يروشلم د نيولو پر مهال تر کلونو پوري خپل ځخلي (کثافات) د يهوديانو په کنډوالو کي غورځول او دا حالت د حضرت عمر فاروق لخوا د (يروشلیم) تر نيولو روان وو اسقف اعظم (د عيسايانو ستر عالم) په زړورتوب سره د لاطيني سپاهيانو په مرسته د يروشلم دفاع وکړه خو په (۶۳۸ زېږديز) کال کي عيسايان اړسول چي وسله و غورځوي، اسقف اعظم د حضرت عمر رضي الله عنه پرته بل چاته د ښار د کيليانو د سپارلو څخه انکار کړی وو، حضرت عمر رضي الله عنه چي ښار ته داخل سو د خپل عادت سره سم يې چي په څومره امن او پرته له ويني تويوني د ښار واگي په لاس کي واخستې د هغه مثال په تاريخ کي نه موندل کيږي.

له کله چي عيسايانو وسله و غورځول نو هيڅ چيري هم وینه توی نه سوه

او نه هم کوم مذهبي ځای و سوځول سو او نه هم څوک بې کوره سو، حضرت عمر رضی اللہ عنہ د ژوندون د ځای د کتلو غوښتنه وکړه، اسقف اعظم هغه سیده هغه ځای ته ورساوه چي د حضرت عیسیٰ علیه السلام د مرگ او نوي ژوند د نظریې سره سم جوړ سوی وو، د یادگار دا ستره او عالیشانه مانی چي د اسلام خلیفه ولیده نو خوښ نه سو ځکه اسلام پر صلیب د حضرت عیسیٰ مرگ غلط گڼلی وو.

حضرت عمر رضی اللہ عنہ هلته ولاړ وو چي د لمانځه وخت سو، خلیفه ته وویل سوه چي آیا هغه غواړي همدلته لمونځ اداکړي؟ خو حضرت عمر رضی اللہ عنہ د هغه ودانی څخه د باندي ووت لمونځ یې اداکړ او ویې ویل: که زه په مسیحي ودانی کي لمونځ ادا کړم نو مسلمانان به ورباندي قبضه وکړي او پردې بنسټ به ورڅخه مسجد جوړ کړي چي دلته د اسلام خلیفه لمونځ ادا کړی دی، حضرت عمر رضی اللہ عنہ فرمان صادر کړ چي دلته به کوم مسجد نه جوړیږي؛ تر هغه وروسته حضرت عمر رضی اللہ عنہ د سلیماني معبد څخه کتنه وکړه، هغه هلته په دې ډیر حیران سو چي حضرت سلیمان علیه السلام ته منسوب عیسایان دا سپېڅلی ځای د خځلو او کثافاتو لپاره کاروي، هغه په خپلو لاسونو د هغه ځای کثافات په خپل ځولی کي واچول او د ښار تر دیوال یې واړول د هغه ملگرو هم همداسي وکړل.

حضرت عمر رضی اللہ عنہ د یهودي علم (اسرائیلیاتو) ماهر کعب ور و غوښت او د طبري په حواله د هغه په وړاندي یې د قرآن شریف (۱۷م او ۱۸م سورتونه) تلاوت کړه چي په هغه کي د حضرت داود، حضرت سلیمان او د سلیماني معبد پېښي ذکر سوي دي، بیا یې کعب ته وویل چي د هغه

بهترین مقام ځای ورته و نښې چې هلته مسلمانان عبادت وکړي، کعب د غره په شمالي برخه کې یو ځای په گوته کې خو هلته چې به مسلمانانو د عبادت په وخت قبلې ته مخ اړوي، نو مخي ته به یې د یهودو یو شمېر مقدس ځایونه هم راتلل، حضرت عمر د کعب دا وړاندیز رد کړ او د (هیرودیس) د شاهي ماڼۍ یو ځای یې په گوته کې او هلته یې د لرگیو یو ساده ودانۍ جوړه کړه چې په هغه کې به د عبادت پر مهال د مسلمانانو مخ یوازې مکې طرف ته وو چې هغه (مسجد قبا) دی.

دقبة الصغرى (د عذاب ډبره) د جوړولو حکم اموي خليفه عبدالملك بن مروان په (۶۸ هجري) کال کې ور کړ دا شپږ اړخيزه ودانۍ په (۷۲ هجري) کال کې بشپړه سوه، ددې لپاره خليفه د مصر د ۷ کلونو ماليات ځانگړې کړه، ددې ودانۍ او گنبدې پرېکړه داسې وسوه چې د هغه ډبرې گير چاپيره به جوړېږي چې په اړه یې گڼ روایتونه موجود دي، د هغو څخه یو دا هم دی چې د حضرت ادم عليه السلام څخه دوه زره کاله پنخوا فرشتو پر دې ځای طواف کړی وو، دوهم روایت دا دی چې د حضرت نوح عليه السلام کښتۍ له طوفانه وروسته پر دې ځای را کښته سوې ده، دا هم ویل کېږي چې د قیامت په ورځ به (اسرافیل عليه السلام) پر دې ډبره درېږي او صور شپېلۍ به (پوه) کوي، دا روایت هم موجود دی چې د حضرت داود عليه السلام په زمانه کې یهودانو خپل قرباني دلته راوړل او یوې اسماني شغلې به هغه سوځل او په ایرو به یې بدلول چې دا به دهغوی د قربانۍ د قبول یوه نښه بلل کېده، د روایت سره سم د معراج په شپه حضور ﷺ پر دې ځای براق ته پورته سو او اسمانونو ته ولاړی او حضور ﷺ ددې ډبرې اړخ ته د انبیاوو امامت هم وکړ. د مسجد (اقصی) ودانۍ ددې گنبد لرونکې ودانۍ څخه لږ اړخ ته د حرم

په سهيلي برخه کي پرته ده، دا روښانه کول ځکه مهم دي چي ډيري خلک دا ښکلی گنبد لرونکی (قبه صغری) مسجد اقصی گڼي، په دې مسجد کي یو لمونځ د (۲۵ زره لمخونو) برابر دی، دا د مخکي پرمخ دوهم مسجد دی چي تر کعبې شریفې (۴۰ کاله) وروسته جوړ سوی دی، دا تر ټولو مخکي حضرت ادم عليه السلام جوړ کړ وروسته حضرت ابراهیم عليه السلام په هم هغه ډول له سره جوړ کړ لکه څنگه چي هغه د حضرت اسماعیل عليه السلام په مرسته کعبه له سره جوړه کړه، لکه وړاندي چي مي وويل بيا حضرت داود عليه السلام د دې مسجد د ودانولو چاري پيل کړې او حضرت سلیمان عليه السلام بشپړ کړ او هم دې ته په تاريخ کي سلیماني معبد ويل کيږي، بيا د رومي پاچا بخت نصر په حکم تر تباهي وروسته دا هغه مسجد دی چي حضرت عمر رضي الله عنه دوهم ځل ودان کړ، د پخوانيو پاتي شونو نه يو ديوال پاته دی چي (گرېه) ورته ويل کيږي او دا د يهوديانو مقدس ترين عبادتځای دی، هغوی د سلیماني معبد پر تباهي او دخپل عظمت پر بايللو دلته اوبښکي تويوي.

په تېرو (۲۰۰) کلونو کي د يروشلم ښارونه د ډول ډول غورځو پرځو سره مخامخ وو خو بيا هم د هغه ځای ودانۍ په ډير ښکلی ډول جوړي سوې، د درې گونو مذهبونو خلک دلته راتله او دا ښار په ملي کچه د ټولو د پام وړ وو خو يو ځل بيا تاريخ حالات و گرځول او په نړۍ کي عيسايان ددې ښار د لاسته راوړلو په هڅه کي سوه، د اروپا عيسايي واکمنۍ سره يو ځای سوې، له ۱۰۹۶ څخه تر ۱۲۹۲ پوري ياني څه باندې دوه سوه کاله يې د منځني ختيځ پر مسلمانانو پرله پسې حملې وکړې چي هدف يې د

مسلمانانو د لاسوڅخه د سپېڅلو ځایونو اخستل وو.

په دې جنگونو کې برخه اخستونکي عيسايان د (پاپ اربن ثاني) په هغه غوښتنه وړ مخکې سوه چې د صلیب په نوم کړې وه، بیا نو ددې جگړو په مهمو کې هم صلیب د جنگ د علم په توگه و کارول سو په دې توگه دې ته صلیبي جنگونه (Crusades) ویل کېږي.

دا جنگونه چې کله په یوولسمه پېړۍ کې وسوه هغه وخت منځنی بحر چې د اوبو پر دوو برخو ویشل سوی وو په لویدیځه څنډه کې یې لاطیني تهذیب او پر مذهبي بنسټونو ولاړ عیسویت وو په داسې حال کې چې پر ختیځه څنډه یې یوناني تهذیب موجود وو چې د هغوی د استازیتوب ویاړ (یوناني) کلیسا او د ختیځ (رومي) سلطنت ته په برخه وو، د اسلام په وړاندي دواړه اړخه سره هم‌رغې او یو صف سول.

دې جگړو گڼ لاملونه درلوده چې په هغو کې خپله د مسلمانانو په منځ کې نازک حالت هم موجود وو، په بغداد کې واکمن ترکانو د مصر د فاطمیانو څخه واک واخیست لومړی فاطمیانو او بیا دوی ټولو خپل فریادارو پاته و، بیا نو اروپایي ځای ناستي وو چې خپل وطن کې یې هیڅ زړه را کښون پاته نسو.

په اروپا کې د ځایونو د نیونې د نظام د زیاتیدو له امله د پاپ روحاني اقتدار له سخت خطر سره مخ وو، په داسې حال کې د عربي عیسائیت د دبدبې د ساتلو لپاره اړینه وه چې په پرله پسې ډول ددې ناکراره ځواکونو مخه واورول سي، په (۱۰۹۴ز) کې د (کلیر ماونټ) په تاریخي غونډه کې د مسلمانانو په وړاندي د مقدس جنگ اعلان و سو او ټولو ورته لیک ووايه، (پاپ) اعلان وکړ چې سپېڅلې مځکه و نیسئ او ور باندي واکمن سئ، دا

سیمه ستاسو ده او له دې سره دا کافران یانې (مسلمانان) هیڅ تړاو نه لري، د تورات په حواله دلته به د شیدو او شاتو ویالې و بهیږي، په (۱۰۹۵ز) کې لومړۍ صلیبي حمله وسوه، هغوی په یوه پسي بله کلا قبضه کول او هلته به یې خپل یو ریاست جوړاوه، په دې توگه څلور آزاد اسراییلي ریاستونه بیت المقدس، انطاکیه، طرابلس او الرء را منځ ته سوه او په (۱۰۹۹ز) کې هغوی بیت المقدس ته ننوتل.

درې ورځي صلیبي حمله کوونکو په منظم ډول ټول وژنه (قتل عام) وکړ، نږدې ۳۰ زره مسلمانان یې له تبغه تېر کړل، ۱۰ زره مسلمانان چې د مسجد اقصی پر چت (بام) یې پنا اخستې وه هم ووژل سول.

ددې ستر ظلم عیني شاهد رایمونډ (Raymond) لیکي چې صلیبي جهاد یو خوشالونکې عقده وه، د ټولو ستونزو او مشکلاتو خلاف همدې بریا خلك په دې باور کړه چې په دې کار کې د خدای رضا شامله ده، تر دې مهاله مسلمانان نسبتاً بې طرفه گڼل کیدل خو تر صلیبي جنگونو وروسته هغوی د کرکي وړ او خدای نه مننونکي مخلوق او د وژلو وړ وگڼل سوه.

څرنکه چې له مصر څخه د اسراییلو وتل د خدای پرېکړه وه په همدې ترتیب صلیبي جنگونه هم د خدای تعالی یو انصاف و گڼل سو، هغوی د (گاډ فرې) په نوم یو زلمی خپل مشر و ټاکی، هغه مسجد اقصی خپل سرکاري تکیه خانه و گرځول او قبته الصغری په کلیسا واوښته، نوم ورباندې (خدایي معبد) کښیښودل سو، د قبته الصغری پر دیوالونو کښل سویو قرآني ایاتونو باندې د (انجیل) د متن پانې و لگېدې.

صلیبي پوځونه په چټکۍ مخته ولاړل شام او مصر به یې هم لاندي کړي

وای خو (عماد الدین زنگي) او د هغه زوی (نور الدین زنگي) د صلیبپانو په وړاندې گیر سوه، په الرء کې د عیسایانو ریاست عمادالدین زنگي پای ته ورساوه چې وروسته په (۱۱۴۷ز) کې د جرمني پاچا او د فرانس پاچا (لوئی هفتم) دوهم صلیبي جنگ پیل کړ دا حمله په بشپړه ډول ناکامه سوه، تر دوه کاله هلوځلو او خواريو وروسته په (۱۱۴۹ز) کې دواړه پاچاهان سرټیټي شاته وگرځېدل.

دریم صلیبي جگړه د (سلطان صلاح الدین ایوبي) د په زړه پوري فتوحاتو په نتیجه کې ترسره سوه، سلطان په کال (۱۱۷۱ز) کې له مصره فاطمي خلافت ختم کړ او هلته یې د عباسي خلیفه په نوم د خطبه ویلو امر وکړ او د (نور الدین زنگي) د وفات وروسته په اسلامي ځواکونو کې یې یو والي د را پیدا کولو هڅه پیل کړه، صلاح الدین ایوبي په شام او فلسطین کې د عیسایانو ټول ریاستونه له منځه یووړه او بلاخره د خپل مټ په زور پر یروشلم ور ورختی، هغه د زیتون د غره څخه لاندې ښار ته وکتل د حرم بې حرمتي او پر (قبتة الصغری) باندې لگیدلي صلیب نښان په لیدو یې جزبه را و پاریدل، خپلو قومندانانو ته یې وینا وکړه او ورپه یاد یې کړه چې دا د انبیاوو او نبي د معراج ښار دی.

(۱۲ اکتوبر ۱۱۸۲ز) چې د رسول الله ﷺ د معراج د ورځې سره برابره وه سلطان صلاح الدین ایوبي یروشلم ته داخل سو، یو عیسایي هم ونه وژل سو او د زندانیانو په زاریو د سلطان زړه داسې نرم سو چې د ټولو د خوشي کولو حکم یې ورکړ، په لویدیځ کې عیسایان پر دې سخت خواشني سول، سلطان چې له عیسایانو سره کوم چلند وکړ هغه پر یروشلم د صلیبانو د قبضې پر مهال سوي چلند سره ډیر زیات توپیر درلود، او بیا دا

خبري خپرې سوې چې صلاح الدين اخلاقاً عيسايي دی. سلطان د مسجد اقصی سپېڅلتيا له سره تازه کړه له هغه ځايه يې د عيسايانو تشنابونه او نور ناپاکه شيان ليري کړل، له ديوالونو يې عکسونه ايسته کړل او کيندل سوي قرآني اياتونه يې تازه کړه، د حرم مخکې او ستنې يې د گلاب په اوبو ومنځلې، د صليبي جنگ پرمهال چې کوم يهوديان شړل سوي ول صلاح الدين ايوبي هغوی هم بيرته ښار ته را وستل.

د بيت المقدس د لاسه ورکولو وروسته په اروپايي عيسايانو کې د قهر او غضب يو څپه را پورته سوه او دريمه صليبي جگړه را منځ ته سوه، په هغه کې د جرمني پاچا (فريدرک بار بروسه)، د انگلستان پاچا (رچرډ شيردل) او د فرانسې پاچا (فلپ اگستيس) شامل ول، له دې ډلې د جرمني پاچا د کوچنۍ اسيا په سيندکې غرق سو، د فرانسې پاچا د رچرډ سره د مخالفت له امله دوه کاله وروسته بيرته و گرځېدی او رچرډ شيردل له سلطان صلاح الدين ايوبي سره د سولې په تړون بريالی سو.

د سولې دې تړون ته په تاريخ کې (صلح نامه رمله) وايي چې په پايله کې يې له (اکا) څخه تر (زعفر) پورې سيمي عيسايانو ته ورسيدې او هغوی ته د بيت المقدس د زيارت کولو اجازه هم ورکړل سوه، په کال (۱۱۹۳ ز) کې د (Typhoid) يا لويي تبې له امله د صلاح الدين ايوبي تر وفات دوه کاله وروسته د روم د (پاپ) په بلنه جرمني پاچا (هنري هشتم) څلورمه صليبي حمله وکړه، تر (اکا) رسيدونکې وو چې پاچا مړ سو او په دې ډول دا بريد هم ناکامه سو.

د پنځم برید بلنه د روم پاپانو او قسطنطینې په گډه ورکړه چې په هغه کې صلیبانو ته د مصر په د(میات) ښار کې عبرتناکه ماته ورکړل سوه، بیا په (۱۲۲۸ز) کې شپږمه صلیبي حمله دجرمني پاچا (دوهم فردرک) تر مشرۍ لاندې وسوه چې په پایله کې یې بیت المقدس بیا د عیسایانو لاس ته ولويدی، پر (قبتہ الصغری) باندې یې د شرابو بوتلان کښېښودل او د خوشالی جشن یې ولمانځی، خو په (۱۲۴۴ز) کې مسلمانانو بیا له بیت المقدس څخه عیسایان و ایستل، ترک سلطان ښاغلي (سلطان زاهد مملوک) په انطاکیه کې د عیسایانو ریاست پای ته ورساوه چې ورسره د عیسایانو ملا ماته سوه په داسې حال کې چې د (پاپ) په غوښتنه د فرانسي پاچا نهم لويي د صلیبي مشرتوب پرېکړه وکړه، دا د صلیبانو وروستی لوی برید گڼل کېږي، په دې وخت کې په صلیبي لښکرو کې یوه تباہ کوونکې (وبا) خپره سوه چې نهم لويي¹ هم په هغه کې له منځه ولاړ.

له زاهد نه وروسته الملك المنصور پر تخت کښیناست په څلورو کې یې درې د عیسایانو ریاستونه ختم کړه او څلورم یې د هغه زوی په کال (۱۲۹۱ز) کې له منځه یووړ او همداسې د (اکا) د کلا دفتحي سره د صلیبي جگړو دا وپروونکې لړۍ پای ته ورسیده چې پاپ (اربن ثاني) را پیل کړې وه.

تاریخ شاهد دی چې په دې جنگونو کې اروپایي عیسایانو تل برید کوونکی رول لوبولی په داسې حال کې چې مسلمان سلاطینو تل دفاعي دریغ

¹ د فرانسې د لويي واکمنانو لړۍ تر شپاړسم لويي پوري ورسېده چې بالآخره (۱۷۷۹ز) د فرانسې په انقلاب سره

شپاړسم لويي اعدام سو. (ژباړن)

خپل کړی وو او هغوی تل د عیسایانو د یرغل او متحدو قوتونو په وړاندې
مجبور سوي چې و جنگیږي، ددې صلیبي جگړو د مشرۍ ویاړ فرانسه ته
په برخه دی ځکه لومړی ږغ د هغه ځایه راپورته سوی وو، د صلیبي جگړو
په پایله کې د ځواک توازن هم گډ وډ سو او د اروپا د ځواک مرکز فرانسه و
ټاکل سوه، ددې صلیبي جگړو پر مهال اسلام په ټولیزه توگه مخ پر زوال
روان وو، شام، فلسطین او مصر څخه پرته نورو اسلامي هیوادونو په ډیره
لږه کچه ددې حالتونو احساس وکړ، دا خبره یوه معجزه گنل کیږي او
پوځي کار پوهان دې خبرې ته حیران دي چې د ټول عیسایي نړۍ د
متحد لښکر د سیلاب مخي ته څنگه د مصر او شام غوندي کوچني
هیوادونه ټینگ سوه، په عسکري مخامختیا کې تر سختې ناکامۍ وروسته
د کلیساڅښتنان مسلمانانو ته د فکري ماتې ورکولو په هڅه کې گړندي
سوه چې نن هم روانه ده.

یو یهودي وايي:

((مسلمانان باید دې ته چمتو سي چې په خپلو لاسونو مسجد وران کړي،
که موږ خپله دا کار وکړو نو ښه به نه وي که څه هم موږ ددې کار اختیار
لرو، ډیر به ښه وایي چې د عراق څخه ویشتل سوې یوه توغندی پر مسجد
اقصی لگیدلې وای او زموږ کار جوړ سوی وای، خو موږ قصداً مسجد نه
ورانوو ځکه په دې سره زموږ مسیح نه را ښکاره کیږي او هغه وخت لیري
هم نه دی)).

یهودیان په دې عقیده دي تر څو چې مسجد اقصی شهید نسي او پر ځای
یې د دریم ځل لپاره سلیماني معبد (ونه) درېږي د هغوی هغه ژغورونکی

نه را ستنیږي چي په نړۍ کي به د دوی تللی عظمت بیرته لاسته راوړي، د هغوی د باور له مخي دا کس د معبد د لویدیځ دیوال له تړل سوي دروازي څخه راوځي. یهودیان له پېړیو را هیسي خپل مړي د هم هغه دروازي مخي ته ښخوي، هغوی عقیده لري چي د دوی د پاچا تر راتگ وروسته دا ټول مړي را ژوندي کیږي هغه ته سجده کوي او هغه به ټوله نړۍ تر واک لاندې راولي.

هغوی دې پاچا ته مسیح وایي او زموږ د عقیدې له مخي د یهودیانو دا لارښود به (دجال) وي، هغه به هغه مهال راڅرگند سي چي مهدي امام په (قسطنطنیه) کي په جهاد بوخت وي.

پنځم څپرکی

د نړۍ د درې لویو مذهبونو پیروان یانې عیسایان ، یهودیان او مسلمانان د یوه داسې ستر لارښود راتگ ته انتظار باسي چې تر قیامت وړاندي به د یوې ستري خونړۍ جگړې مشري کوي او درې واړه مذهبونه دې شخص ته (مسیح یا مسایا) وایي: یهودیان د هغه راتگ په اړه باور لري چې یو څوک به د مځکي پر گره الهی نظام واکمن کړي، د هغه نسب به د (حضرت داود علیه السلام) کورنۍ ته کیږي او د هغه د پاڅون سره به نور قومونه له منځه ولاړ سي، یهودیان عقیده لري چې هغه به د نړۍ ټول هیوادونه د اسرائیلو تر واک لاندې راوولي، هغوی نن د فلسطین په سیمه کې راغونډ او د اسرائیلو په سیمه کې یې خپل حکومت ټینگ کړی او د هغه مسیح لار څاري چې نړۍ ته تر راتگ وروسته به په یروشلم کې خپله پلازمېنه (دارالحکومت) جوړ کړي.

لکه وړاندي چې وویل سوه عیسایان دې شخص ته (Anti Christ) او مور

ورته د جال وایو.

خو زموږ او عیسایانو عقیده داده هغه څوک چې په راتگ سره به د یوې لویې وروستۍ جگړې په مرسته حق او باطل سره بېل کړي هغه حضرت (عیسیٰ علیه السلام) دی او دا جگړه به د عیسایانو په خبره (Anti Christ) او زموږ په وینا د جال سره وي چې یهودیان ورته خپل مسیح وایي.

د یو یهودي لارښودوینا ده:

((یهودی پاچا د جال به د حضرت داود له کورنۍ څخه وي، هغه ته مسیح ځکه ویل کېږي چې د حضرت داود عليه السلام له کورنۍ سره تړاو یې حتمي دی)).

((د جال تر راتگه موږ خپلواکي نسو تر لاسه کولای، موږ ټول یهودان اسرائیل راغلي یو، موږ به سلیماني معبد جوړوو او هلته به د دجان انتظار کوو)).

((موږ د زرگونو کلونو راهیسي مسیح (د جال) ته منتظر یو د هغه تر راتگ وروسته به پر موږ هیڅ فشار نه وي¹)).

له بله پلوه مسلمانان او عیسایان (عیسیٰ عليه السلام) اصلي مسیح گڼي او یهود دغه لارښود ته

(AntiChrist) یانې د جال وایي نو بیا عیسایان د مسلمانانو پر ځای له یهودانو سره ولي هم‌رغې دي او ولي د هغوی د ریاست ملاتړ کوي؟ په ځانگړي ډول چې هغوی په دې هم پوهیږي چې مسیح عليه السلام هغه د جال وژني، ددې لامل دا دی چې د عیسایانو د عقیدې له مخې مسیح عليه السلام به

¹ Rabbi Manis Freidman

تر دوهم ځل راتگ مخکي هغه عيسايان چي عيسى عليه السلام (نغوذ بالله) د خدای زوی گڼي د دجال څخه د ژغورلو په موخه اسمان ته وربولي او پاته خلك به د هغه سره د مقابلې لپاره پر مځکه پاته سي، عيسايان دا عقیده هم لري چي د جال به د حضرت عيسى په لاس ووژل سي وروسته به عام يهوديان هم عيسويت قبول کړي، په داسي حال کي به هغه يهوديانو ته اسانه وي چي په اسرئيلو کي سره راغونډ سي او اسرئيلي رياست ټينگ کړي.

دا وخت عيسائيت د نړۍ تر ټولو لوی مذهب دی او د نړۍ د (۶ميليارد) نفوسو له منځه څه باندې (۲ ميليارد) يې عيسايان دي، دلته بايد يادونه وکړم چي په ډيرو ځايونو کي قرآن کریم، نبوي احاديث او څلورگوني انجلونه په يوه نظر دي؛ د بيلگي په ډول: حضرت عيسى عليه السلام پرته له پلاره په معجزانه توگه و زيږيدی داچي مور مريم يې له اسرئيلو سره تړاو درلود نو حضرت عيسى عليه السلام هم په دې لړۍ کي راځي او دا چي الله تعالی جل جلاله هغه اسمان ته پورته کړ او قيامت ته نږدې به د دوهم ځل لپاره مځکي ته راستون سي، په دې ټکو کي قرآنکریم، حديث او څلورگوني انجلونه خو په يوه خوله دي لکن د سينت پال لخوا جوړي سوي لاري او د کړنو پر بنسټ ولاړ موجوده عيسائيت نه يوازي له هغه سره بېلوالی لري بلکه ضد يې هم دی، د بيلگي په ډول د اصلي عيسائيت خبره دا ده چي حضرت مسيح عليه السلام کوم نوی شريعت نه راوړي بلکه د حضرت موسی عليه السلام د تگلاري د نوي کولو، خپرولو او د بني اسرئيلو د اخلاقي او روحاني اصلاح لپاره را ليرل سوی وو گواکي هغه د کوم نوي دين يا مذهب، ملت او امت بنسټگر

نه وو، د وخت د نوم وتي اثر The Hundred (سل غوره) لیکوال Michael Heart (مایکل هارټ) وايي:

((حضرت مسیح ﷺ چی کله په نړۍ کي موجود وو د هغه او د هغه د ملگرو شمېر د یهودو تر یوې فرقې زیات نه وو¹)).

باید وویل سي چي د اوسني عیسویت بنسټگر حضرت مسیح نه بلکه سینټ پال² دی چي هغوی د موسی شریعت د عیسایانو لپاره منسوخ و گرځاوه، او بیا د حضرت مسیح دعوت د بني اسرائیلو لپاره وو او هغه ویلي وو زه یوازې د اسرائیلو له کهوله وړک سوو ټولېو په لتون پسي راغلی یم او هغه خپل شاگردان هم په کلکه منع کړي وو چي خپل تبلیغ دي له اسرائیلو نه باسي (سینټ پال) دا خبره هم رد کړې وه، همدا لامل وو چي

¹ ډاکټر مائیکل هارټ - 100

² ژباړن: سینټ پال چي په اصل کي یهودي وو تر عیسی علیه سلام وروسته دوهم مهم شخص دی. اوس په عیسویت کي یوازې د عیسی علیه سلام نوم پاته سوي خو په عملي ډول په ټولیزه توگه دا مذهب د سینټ پال پر محور را څرخي.

د عیسی علیه سلام له پېروانو سره هغه هیڅ تړاو نه لاره بلکه تر عیسی علیه سلام وروسته ۱۴ کالو پوري سینټ پال د عیسی علیه سلام مخالف وو د هغه سره د دښمنۍ په عقده کي یې د هغه پر پلویانو ظلمونه کول چي ځیني یې شهیدان کړي هم دي. پال د ځان په اړه وايي: ((یو وخت زه د حضرت عیسی خلاف، بد ژبی، ظالم او تیري خوښوونکی کس وم)) ۱۴ کاله وروسته هغه وویل چي عیسی یې په خوب کي لیدلی سر له ننه دهغه پیرو دی ظلم او تیری به نور نه کوي په دې ډول خبرو هغه و توانیدی د عیسایانو په زړونو کي ځای جوړ کړي. له ۶۱ تر ۶۸ میلادي کلونو په منځ کي، د یو نامعلوم علت له مخي د سینټ پال سر پرې کړل سو.

د لومړۍ پېړۍ د عيسايي څلويښتمې لسيزې پر مهال د (عيسى عليه السلام) د مننونکو تر منځ ټينگ او سخت بحثونه وسوه او بری د (سينټ پال) او د هغوی د ملگرو په برخه سو په داسې حال کې چې د (عيسى عليه السلام) شخصيت، تورات او د نورو پخوانيو کتابونو يادونه دا هرڅه په (بايبل) کې موجود ول او په پيل کې عيسائيت يقيناً د ابراهيمي مذهب يوه کړۍ وه خو ۳۰۰ کاله وروسته دا مذهب په يوه بېل مذهب بدل سو.

د عيسايانو او يهودانو اړيکې په درو دورو باندې ويشل کېږي، لومړۍ هغه يې درې پېړۍ په بر کې نيسي، په دې وخت کې د هغوی پر (برکي) شمېر د يهوديانو او بت پرستو روميانو لخوا ظلم کېدې، دوهمه دوره چې کله د روميانو سلطنت عيسائيت قبول کړ نو پر يهودانو د ژوند شېبې تنگې سوې او هغوی د عيسايانو د سخت ترين ظلم ښکار وگرځيدل ځکه هغوی د عيسايانو په اند د حضرت عيسى عليه السلام قاتلان ول، دا دوره شاوخوا يو زر کاله روانه وه خو وروسته داسې يو حالت را منځ ته سو چې دا دواړې ډلې سره جوړې سوې چې تر شا يې د يهوديانو د سياست او هوښيارۍ شهکار پروت وو.

اتمه پېړۍ کې يهوديانو د عيسايانو په وړاندې د (هسپانيې) په فتح کې د مسلمانانو مرسته وکړه او هم دغه مځکه د عيسويت د ټوټې کولو لپاره و کارول سوه او کله چې هلته د مذهبي اصلاح تر خوځښتونو وروسته د پاپ نه د واک اخيستلو او احتجاجي خوځښتونو په پايله کې د (پاپايت) بنسټ کمزوری سو نو هغوی په مختليفو ملکونو کې د (سودي) نظام اجازه تر لاسه کړه چې تر دې وړاندې په اروپايي عيسويت کې حرام او منع

گرځيدلی وو.

پر اروپايي عيسايانو د يهوديت د سخت پرتم ښکاره ثبوت يو څو کاله وړاندي د روم د پاپانو هغه حکم نامه ده چې پکښې د (۲۰۰۰ کاله) پخوانۍ عقيدې برعکس يهوديان د حضرت عيسى عليه السلام د قتل څخه بري سوي دي.

د څو نوموتو يهودانو اندونه:

((په يهودي تاريخ کي داسي هيڅ ټراو د کوم بل قوم سره نسته لکه د اسرئيلو او امريکا تر منځ چې موجود دی.))
(رې چاېي گرېن)

((امريکا دا وخت گوري چې د نوري نړۍ سره يې اړيکي پرې کيږي خو د اسرئيلو سره د هغوی خپلوي ټينگه ده.))
(Rabbi Manis Freidman) رابي مينيس فريدمن

((زموږ له امريکا سره راسه درسه سته خو موږ هلته موجود نه يو، دا زموږ د قوم پرمختگ دی چې موږ بيرون هم پر کوم هيواد اغيز شيندلای سو.))
(Rabbi Manis Freidman) رابي مينيس فريدمن

((اسرائيل تل امريکاته اړ پاته سوي، د امريکا پرته د هغوی مرسته روس هم کړې، فرانسې او (چيک سلواکيا) هم له هغوی مرسته نه ده سپمولې، دا خبره په زړه پوري ده د کومو هيوادونو سره چې زموږ اړيکي خرابي سوي د

هغوی پایله څه راوتلې؟ داسې نه ده چې زموږ مرسته کول یوازې پر امریکا ده بلکه د امریکا سره راسه درسه پر موږ ده او موږ د خپل روحانیت په مرسته د امریکا ساتنه کوو دا دوه اړخیزې اړیکې دي او زموږ د دواړو گټې)).

(Rabbi Manis Freidman) رابي مینیس فریدمن

څنگه چې مي وړاندي عرض وکړ چې د تړون پر بنسټ د يهوديانو د مشر د راتگ لپاره د هغوی مخکه په فلسطين ورگډېدل او د اوسني مسجد اقصی پر ځای د دریم ځل لپاره سلیماني معبد جوړیدل اړین دي، يهوديان چې غواړي د خپل مسیح د راتگ لپاره کوم شرایط پوره کړي هغه نن ورځ تر دوی وړاندي د پوره کیدو په حال کې دي، د (۱۹۴۸ز) په جولایي کې د اسرائیلو د ریاست د قیام پر مهال یروشلیم د اسرائیلو او اردن تر منځ پر دوو برخو ووېشل سو، لویدیځ یروشلیم د اسرائیلوته او د ختیځ یروشلیم او د لویدیځو څنډو ریاست اردن ته و سپارل سو، د دواړو برخو په منځ کې (۱۵۰) ودانۍ او ویجاړو کوڅو یوه نا اباده سیمه وه، په (۱۹۶۷ز) کې د شپږو ورځو جگړې په پایله کې یروشلیم د اسرائیلو په ولکه کې راغی.

هغه وخت يهوديان د خپل مقصد د لاسته راوړلو لپاره تر داسې اندازې بې تابه سوه چې په (۱۹۷۹ز) د پنځه ټنه وزن لرونکي ډبري موندلو ادعا یې وکړه چې د سلیماني معبد د بنسټ لپاره کارېږي، تر هغه وروسته سخت دریځه يهودانو د هغه ډبرو لټه پیل کړه چې د سلیماني معبد لپاره ۶ بیلونه دانې په کار وې اود نوموتې خبرې رسنۍ (اې، ایف، پي) د

۱۹۹۷ز) د اگست د خپاره سوي راپور سره سم په امریکا کې يهودي کارپوهانو د سلیماني معبد نقشه چمتو کړې او د هغه یوه کاپي اسرائیلو ته استوي.

يهود د (سکینې) د تابوت لټه هم کوي چې په اړه یې مخکې تفصیلات وړاندي سوه، په هغه کې د حضرت موسیٰ عليه السلام، او حضرت هارون عليه السلام څخه پاته سوي سپېڅلي توکي موجود دي، د سکینې تابوت ته په انگریزي کې (ARC of Covenants) ویل سوي او که تاسو د نوم وتي يهودي فلم جوړوونکي (ستېون سپېل برگ د انډیانا جونز سیریز) فلمونه کتلي وي نو پوه سوي به یاست چې Raiders of lost Arc (راپډرز اف لاسټ اربټ) کې همدا تابوت دی، په دوهم فلم کې Temple of Doom څخه مراد سلیماني معبد دی او په دریم هغه کې Last Crusade پیژندنه پر هم هغه يهودي روایت باندې بنا ده.

موخه دا چې يهود د مسجد اقصیٰ شهادت او د هغه پر ځای د سلیماني معبد د تعمیرولو لپاره پوره چمتو دي خو د تعمیر د کار د پیلولو لپاره پاک امر ته منتظر دي او هغه امر یوې سرې غواټه اشاره ده چې هغه به دوی حلالي او سوځوي به یې او په ایرو به یې د اسرائیلو اولس پاک کړي چې د هغه سره به معبدته هیڅوک ناپاک نه داخلېږي.

ددې سرې غوا د پیدا کیدو څو ځلي خبر ورکړل سوی، ویل سوي چې دا غوا به د خپل پیدا یښت څخه درې کاله وروسته د سلیماني معبد لپاره و کارول سي، په دې ډول د لرغونو اثارو د موندني په نیت د مسجد اقصي او (قبة الصغرى) لاندي پراخ او ستر تونلونه کیندل سوي دا کار د څو لسيزو راهیسي په منظم ډول روان دی د دې نتیجه یې دا ده چې دا دواړي

وداني اوس پر کيندل سوي بنيادونو ولاړي دي او لږ حرکت به هغوی د مځکي سره يو ځای کړي.

د اسرائیلو د حکومت وينا ده چي د تونل د کندنې مقصد د سلیماني معبد پاتي سونو موندل وو.

په دې اړه زه په لنډو جملو کي د (ناستراډیمس) یادونه هم اړینه ګڼم چي وړاندویني یې د ډیري مودې راهیسي په ځانګړي ډول په لویدیځ کي په ډیر غور سره لوستل کيږي د (ناستراډیمس) په شمېر لیکنې زما له نظره هم تیري سوي او زه غواړم د قرآن او سنت په رڼا کي د هغه پر وړاندوینو رڼا واچوم.

(مایکل ډي ناستراډیم) یاني د (ناستراډیم) سیمي مایکل په کال (۱۵۰۳ز) کي د دسمبر پر (۱۴مه) د فرانسې په یوه یهودي کورنۍ کي و زیږید چي د کاتولیکانو سره یې تړاو درلود هغه لومړنۍ زدکړي په خپل کور کي له خپلو مشرانو تر لاسه کړې او مدرسې ته تر تګ وړاندي د ادب، تاریخ، فلکیات او طبي علومو کارپوه سو، د هغه شهرت د یوه داسي طبیب په ډول تر لیري لیري خپور سو چي د طاعون د ناروغیو د کلیوالي علاج یاني د هغوی له وجود څخه د ویني پر کښولو باور نه لري، (ناستراډیمس) بې شمېره د طاعون ناروغانو ته په خپله تداوي سره شفا ورکړه، پر هم دې بنسټ د فرانسې حکومت هغه ته د ژوند تر پایه د دندي اجازه ورکړه لیکن د دې بریالیتوبونو سربېره د (ناستراډیمیس) مېرمن او دوه ماشومان په کال (۱۵۳۷ز) کي د طاعون په ناروغۍ مړه سوه او د هغه بل واده وروسته شپږ نور اولادونه و زیږیدل.

د هغه د کور یوه خونه د مطالعې لپاره ځانگړې وه او په همدې یوازې توب کې یې زیات وخت تیراوه، د خوني په منځ کې یې د اوبو یو ډک لوبښی ایښی وو د هغه لوبښي په اړه ویل کېږي چې (ناستیراډیمس) به د مراقبې په وخت کې کاراوه، ددې مراقبې پر مهال چې به هغه څه لیدل، اوریدل او محسوسول هغه به یې لیکل.

دا لیکنه د شعر په ډول ده چې هر بند یې څلور مصری لري، دا په لرغوني فرانسوي ژبه کې موجود وو چې په هغه کې د لاتیني او یوناني ژبو هم ډیرې برخې شاملې وې.

په کال (۱۵۳۴ز) کې هغه د خپل مشهور اثر (Centuries) یانې پېړۍ لیکنې پیل کړې دا کتاب لس ټوکه دي او په هر جلد کې د شعرونو سل بنده دي.

د (ناستیراډیمس) پلویان باور لري چې په تیرو څو پېړیو کې داسې ډیر څه سوي چې (ناستیراډیمس) د خپل کتاب (Centuries) په اشعارو کې ورته نغوته (اشاره) کړې وه، د بېلگې په ډول د فرانسې انقلاب، د امریکا کشف، د کینډي وژل، د هیتلر دوره او ...

خو پر ناستیراډیمس نقادان په دې نظر دي چې د هغه بیان سوي حالات د مختلیفو دورو د پېښو سره سر خورلای سي او هغه په بیلا بیل ډول د وړاندې کولو بشپړ لیاقت درلود.

دا سمه ده چې د (ناستیراډیمس) په لیکنو کې لاتیني، یوناني او فرانسوي وییونو (لغاتونو) څخه پرته د فلکیاتو او نورو علومو ډیرې اسرار، استعارې او انځورونه موجود دي، ځکه نو د هغه په لیکنو په بشپړ ډول پوهېدل ستونزمن دي، په اتیایمه لسيزه کې پر دې موضوع جوړ سوی فلم (The

man who saw tomorrow) (هغه کس چې سبا یې ولید) که تاسو و گورئ نو په بشپړ ډول به راسره یونظر سی چې تر ننه د هغه ټولي وړاندویني غلطې ختلي دي، په ځانگړي ډول په کال (۱۹۸۵ز) کې د دجال ښکاره کېدل.

که د لویدیځ کوم هیواد کې کتابتون ته ورسئ او د (ناستراډیمس) کتاب و غواړې نو هغه به د مذهبي کتابونو په لړ کې نه بلکه د New Age (نوي عمر) په لیکه کې و مومئ او دا خبره ډېره مهمه ده، چې لوی مذهبونه لکه اسلام، عیسائیت او یهودیت پر دې خبره یوه خوله دي چې د فلکیاتو د علم او داسې نورو معلوماتو پر بنسټ وړاندویني غلطې دي.

د (ابو داود) په یوه حدیث کې خو داسې ویل سوي: که څوک پر نجومیانو (ستور پېژندونکو) باور وکړي هغه د الله ﷻ او د هغه د رسول ﷺ سره په خلاف کې دی او ځیني کسان خو (ناستراډیمس) ته د پیغمبر درجه ورکوي. (نغوذ با الله)

دلته د (ناستراډیمس) د تذکرې لامل د هغه په لیکنو کې د د جال یا (Anti-Christ) په اړه بیان هم دی، د هغه د لیکنو په تفسیر کې د دجال خروج د حضور اکرم ﷺ د سرزمین څخه بیان سوی چې له the Men How Saw Tomorrow (هغه کس چې سبا یې لیدلی) فلم څخه هم څرگندیږي، سونې ده چې ددې منظمي طریقې په مرسته به دا انځور په مسلمانانو او غیر مسلمانانو کې خپور سوی وي، دلته باید دا روښانه کړم چې د حضور اکرم ﷺ په احادیثو کې د دجال د ښکاره کیدو ځای د عربو ختیځه برخه په نښه سوې، چې هتله د ایران، پاکستان او افغانستان په

گدون نور هیوادونه موجود دي.

یوه په زړه پوری واقعه د (۲۰۰۱ز کال د ۱۱ سپټمبر) تر پېښې وروسته را منځ ته سوه، له دې پېښې سره د تراو په ډول د (ناستیراډیمس) وړاندوینې مارکیټ ته راوړل سوې په داسې حال کې چې د هغه په لیکنو کې تر دې وړاندې داسې کوم څه نه وو موجود، د هغه پر کتابونو ژوره کتنه کوونکو دا خبره رد کړه خو یو عام اغېز دا ورکړل سو چې (ناستیراډیمس) پېړۍ وړاندې د دې ترورستي پېښې په اړه خبر وو، بېلابېلې حکومتي او حساسي ادارې د (ناستیراډیمس) په اړه د عوامو له مقبولیت څخه خبر دي، د دوهمې نړیوالې جگړې په لړ کې جرمنیانو د خلکو د حوصلې لوړلو لپاره د (ناستیراډیمس) وړاندوینې د رسالو په بڼه پر سرکونو و پاشلې (ناستیراډیمس) له هغه وخته د پروپاگانډې په ډول کارول کېږي او په راتلونکي کې به هم هغه په همدې بڼه وکارول سي.

د عربي نړۍ څخه د دجال د ظهور وړاندوینې ته په کتو پر مسلمانانو لازم دي چې د ناستیراډیمس او داسې نورو سازشونو ژور پام وساتي.

د فلکیاتو غربي کارپوهان نن پر دې سلا سوي چې دا کاینات بلاخره فناکیدونکي دي، یانې قیامت راتلونکی دی، که دې غربي سائنس پوهانو ۱۴۰۰ کاله مخکې قرآن کریم مطالعه کړې وای ښایي تر دې وړاندې دې نتیجې ته رسیدلي وای، دا مهال دا خبره د یو حقیقت په توگه منل سوې چې پر مخکې ژوند د لمر د موجودیت او د هغه د وړانگو او تودوخي له برکته موجود دی او د لمر تباهي د ټول لمریز نظام اوکیدای سي د ټوله کائناتو د ختمیدو لامل و گرځي.

د (انشټاین) نظریه داوه چې کائنات لا محدود دي، را زرغونه سوي او هم

داسي غورږيري، بنيابي همدا خيال به د علامه اقبال په ذهن کي هم وو
چي کله هغه دا شعر ليکی:

یه کاینات ابھی ناتمام ہے شاید
کہ آری ہے دمادم صدایے گُن فیکون

بنيابي چي دا کاینات ختمېدونکي نه وي
چي هم داسي سر پر سر د گُن فیکون رغونه راځي
د (انشټاين) ددې نظريې سره سم دا کاینات تر هغو غورږيري څو ددې
ټولي مادې (Density) يا کثافت صفر نسي، تر هغه وروسته به دا خپله
ختم سي، دا کاینات به يو وخت بلکل خالي وي ياني په لا محدوده خلا
کي د مادې له محدودې اندازې سره.

دوهم دا چي د (انشټاين) له خيالاتو چي څه راوځي دا دي چي: کاینات
محدود غورږيري ياني دا د يوې پوکاڼې (بوغۍ) په ډول غورږيري خو دا
غورږيدل داسي دربري لکه د بوغۍ څخه د هوا په ايستلو د هغې غورږيدل
دريبري او سره ټولبري او کوچنۍ کيبري، په همدې ډول کاینات به هم په
يوه وجود او هستې واوړي، بليک هولز(تور غارونه) لرونکي ستوري به يو له
بله سره و جنگيبري اخر به دا ټول د يو بليک هول (توري سوري) بڼه غوره
کړي او دا به د کائيناتو وروستی حالت وي.

د کائيناتو پای ته رسېدل نور هم ډير لاملونه لرلی سي، د ستورو د پورته
تلو نظريې پر دې خبره ټنگار کړی چي زموږ لمر هم ورو ورو د ارتقا (پورته
ختلو) پړاوونه طی کوي او هغه به د يوې سرې هستې ياني (Red Giant)
خواته و خوځيبري چي د هغه رڼا او تودوبڼه به تر دې زرگونه ځله زياته

وي، وروسته به هغه د سره کیدو په پړاو کې د خپل مرگ خواته سفر پیل کړي او داسې به تبا سي لکه څنگه چې (سپرنو وا¹) ستوري سوی وو، د لمر د انفجار د تودو گیسونو او شعاعو سره به ټول ستوری د مځکې په گډون په بخار واوړي او یابه په ایرو بدل سي، د ساینس پوهانو په وینا پنځه میلیارده کاله وړاندي لمر شاوخوا (۴ سلنه) کوچنی وو رڼايي (۳۸ سلنه) کمه وه او سطح یې (۱۰ سلنه) یخه وه، دا په کمیایو ډول یو ورته ستوری وو چې د مرکز تودونبه یې (۱۰ میلیونه سانتی گریډ) وه، نن لمر په کیمیايي ډول بیل ستوري (Non Homogenous) گرځیدلی او هغه د سرې هستې د جوړیدو سفر پیل کړی د لمر په مرکز او شاوخوا کې به توپیر را منځ ته سي، د هغه رڼا به دوه چنده سي خو د مرکز د تودونبي درجه به تر (۱۰۰ میلیونه سانتی گریډ) پوري ورسیري.

پر مځکه به ددې بدلونونو پایله دا وي چې ټولي اوبه به د مځکې تل ته کښته سي، د لمر تاوده گازونه به تر مځکې گیر چاپېره یو غلاف جوړ کړي، نور به دلته ژوند نیست او نابود سي، لنډه دا چې د لمر له تبا کېدو سره به ټوله نړۍ له منځه ولاړه سي، په قرآن کریم کې الله تعالی ﷻ فرمایي:

ژباړه: ((پوښتنه کوي چې د قیامت ورځ کله راځي، بیا کله چې نظرونه و دریري او سپوږمۍ بې نوره سي او لمر او سپوږمۍ سره یو

¹ سوپر نوا ستوری مځکې له دې چې هدف بشپړ کړي په تدریج سره محوه کیږي ، کیداسي تر لمر زرگونه ځله روښانه سي تر ټولو روښانه هغه مهال ښکاري چې ستوري انفجار وکړي او کولای سي رڼا یې یو بشپړ کښکشان و نیسي . ستور پیژندونکو په کال ۱۰۵۴ میلادي کې یو ستوري ثبت کړی دی . دومره روښانه وو چې د ورځي هم د

ځای کړل سي، بیا به انسان وایي چې نن د تینبتي ځای چیري دی، هله به نو لمر بې نوره سي، ستوري به ټوټه ټوټه سي و به لویږي او غرونه به و سوځل سي))

له دې آیات څخه څرگندېږي چې د مځکي د تباهي سره د لمر، سپوږمۍ او ستورو ژور تړاو موجود دی او څنگه چې تاسو پوهیږئ چې سپوږمۍ له ځانه رڼا نلري له لمره رڼا اخلي ځکه نو د سپوږمۍ د بې نوره کولو مځکي د لمر بې نوره کیدل لازم دی، نور چې کله ستوري بې نوره سي او اسمان و چوي، غرونه والوځي اولکه څنگه چې ما مځکي یادونه وکړه چې ساینس پوهان اوس په دې باور سوي چې په راتلونکي کي به د لمر د نه زغمل کېدونکي تودوښي څخه به د سمندر اوبه و ایشېږي، ټول بحري ژوند به هم نیست او نابود سي او ممکنه ده چې دا تودوښه دومره زیاته سي چې بې روحه شيان لکه ډبري، غرونه او نور هم ویلي سي یا هم په تونښ (بخار) بدل سي او د پمبه وو په ډول والوزي یا به د وریشل سوو پنبه وو په ډول سي.

ژباړه((او غرونه به د وریشل سوو پنبه وو په ډول وي¹))

دوهم صورت یې دا دی چې کله لمر دا سوځیدونکې مځکه په خپل ځان کي جذبوي نو ښکاره ده چې مځکه به پاش پاش سي او په دې حالت کي به هم غرونه د ورپشل سوو وړیو په ډول والوزي، د دې عواملو تر څنگ (چې حتماً راتلونکي دي) ځیني تباه کوونکي افتونه

¹ القارعة ٥ آیات

مخکه تباہ کولای سی د بیلگي په ډول د یوه شهاب ثاقب (هغه ستوري چي له مداره ووځي) پر مخکه را لويدل او یا د یوه لکۍ لرونکي ستوری د مخکي سره ټکر، یو ویجاړونکي اټومي جگړه، دوخت په تیریدو سره به د مخکي پر سر حفاظتي سطح (گاز) ختم سي او په دې ډول به د لمر د (الټراوایلټ) شعاعو له امله پر مخکه ژوند ختم سي. او یا د یخي هغه لوبه برخه چي پنډ والی یې څه باندي یو میل دی، د سهيلي قطب او گرین لیند په گډون د نړۍ لس میلیونه مربع میله مخکه یې نیولې دا هغه یخي دی چي په تېر کي د لویو سیلابونو په ترڅ کي را منځ سوی که چیري دا یخي اوبه سي نو د نړۍ د ټولو سمندرونو اوبه به (۳۰ فټه) لوړي سي او هغه هیوادونه لکه هالینډ او نور چي په کښته برخه کي ستون لري ټول به په اوبو کي ډوب سي.

دجال به هغه مهال پر ټوله نړۍ واکمن وي چي مهدي امام او د هغه ملگري د دمشق په ښار کي محاصره سي، د جال به د هغه ښار خواته و خوځیږي، او همدغه به د حضرت عیسیٰ عليه السلام د نازلیدو مهال وي، د حضرت عیسیٰ عليه السلام نزول به د مهدي امام تر ظهور او د دجال تر خروج وروسته وي، هغه به د شام د دمشق ښار کي د سپین منار سره نږدې پر هغه ځای را کښته سي چي مهدي امام او د هغه ملگري موجود وي.

له حضرت ابو هريره رضي الله عنه څخه روایت دی:

ژباړه ((رسول اکرم ﷺ و فرمایل چي زما او د عیسیٰ عليه السلام تر منځ کوم نبي نسته، هغه را کښته کیدونکی دی، تاسو چي هغه وگورئ نو و یې پیژنئ، هغه به میانه قدی سړی وي، رنگ به یې سپین او سور ته

مایل وي او د ژر رنگ دوې جامې به یې په تن وي، پرته له اوبو به یې له سر څخه څاڅکي توپري.^(۱)

حضرت عیسیٰ چې کله اسمان ته پورته کړل سو نو د هغه عمر (۳۳ کاله) وو، هغه چې کله بیا راځي نو هم هغه عمر به یې وي، چې کله هغه را کښته کیږي د سهار د لمانځه وخت به وي او مهدي امام به د لمانځه لپاره مخ ته سوی وي، حضرت عیسیٰ عليه السلام ته په کتو سره به شاته سي او و به وایي (راسئ تاسو لمونځ را کړئ) خو حضرت عیسیٰ عليه السلام به انکار وکړي او و به فرمایي امام باید ستاسو څخه وي، له حضرت جابر بن عبدالله څخه روایت دی:

ژباړه ((رسول الله ﷺ و فرمایل: زما د امت یوه ډله به د حق په خاطر تر قیامته جنگیږي او بریالی به سي، بیا به عیسیٰ عليه السلام نازل سي د مسلمانانو امیران به هغه ته وایي راسئ مور ته لمونځ را کړئ خو هغه به وایي چې نه؛ امیر به ستاسو څخه وي، دا هغه امتیاز دی چې الله تعالی ﷻ دې امت ته بڅښلی دی^(۲)))

دلته دا مهمي پوښتنې را پیدا کیږي چې د ټولو انبیاوو څخه د حضرت عیسیٰ عليه السلام په راکښته کیدو کې څه حکمت پټ دی؟ اویا دا چې حضرت عیسیٰ عليه السلام خپله د لمانځه امامت ولي نه کوي؟ د لومړۍ پوښتنې ځواب حضرت ابن حجر رحمته الله علیه فتح الباري کې داسي

¹ ابوداؤد² صحیح مسلم ، احمد

ورکوي چې د عیسیٰ عليه السلام د نزول څخه د یهودیانو ردول مراد دی، ځکه هغوی گمان کوي چې دوی د حضرت عیسیٰ عليه السلام قتل کړی الله تعالیٰ به د دوی د درواغو پرده لیري کړي او دوی ته به د حضرت عیسیٰ عليه السلام په لاسونو سزا ورکړي.

او د امامت د پوښتنې د ځواب په اړه حضرت جوزي عليه السلام داسې فرمایي: (که چیرې عیسیٰ عليه السلام مخکې سي او امامت ورکړي نو په دې سره به په زړونو کې داسې شک پیدا سي چې هغه د نماینده په توگه مخ ته سوی او که یې نوی شریعت راوړی؟ د هغه لمونځ د مقتدي په ډول ځکه مهم دی چې د حضور صلی الله علیه و آله دا ارشاد مبارک (چې زما وروسته کوم نبي نه راځي) د شک او شبهې په گرد ککړ نسي.

ددې سهار تر لمانځه وروسته حضرت عیسیٰ عليه السلام د دجال د وژلو مسئولیت پر خپله غاړه اخلي، دجال به هغه مهال د خپل (۷۰ زره) یهودي پوځ سره د مشق ته رسیدلی وي، نقشي ته په کتو تاسو ته اندازه کیري چې دمشق د اسرائیلو له پولې یوازي (۶۰ میله) واټن لري.

د مشق ته د رسیدو سره به هغوی تر ښار د باندي تم سوي وي چې په دې وخت کې به د ښار د مسجد پر منار حضرت عیسیٰ عليه السلام را ښکاره سي، حضرت عیسیٰ عليه السلام تر لمانځه وروسته د ښار د باندي د دجال د پوځ سره نښته پیلوي، یهودیان ماته خوري، د (اویا زره یهودیان) به ټول ووژل سي د جال به د یروشلم خواته و تښتي، د عتیق د درې څخه تیریري او (لده) ته رسیږي، هلته به یې حضرت عیسیٰ عليه السلام را ونیسي.

ایا تاسو پوهیږي چې نن د لده پر مقام څه شی جوړ دي؟ هلته د اسرائیلو یو ډیر ستر هوایي ډگر دی، یانې ښایي چې د جال د خپل کوم مرستندوی

غربي هیواد خواته د تینبتي هڅه کوي چې د ابن ماجه په روایت د ځینو حدیثونو سره سم به حضرت عیسیٰ عليه السلام د هغه ودانۍ په شمالي دروازه کې د جال و نیسي.

کله چې حضور ﷺ (۱۴۰۰) کاله وړاندي دا حدیث فرمایلي وو، هغه مهال د لده پر دې ځای یو کوچنی کلي اباد وو او مسلمانانو تر یو شمېر پېړیو پوري د لده ددې ځای د اهمیت په اړه د پوهیدو هڅه کوله، تر هغو چې په کال (۱۹۵۰ ز) کې د اسرایلو د حکومت لخوا هلته د هوایي ډگر جوړېدو د دجال د هغه ځای څخه د تینبتي خبره ښکاره کړه.

دا به په نړۍ کې د یهودیت پای وي او حضرت عیسیٰ عليه السلام به صلیب مات کړي خو ورسره عیسویت هم پای ته ورسېږي، تر هغه وروسته به د حضرت عیسیٰ عليه السلام واده ترسره سي او هغه به ۶۰ کاله یا په بل روایت ۴۰ کاله په نړۍ کې و اوسېږي او د هغه په دوره کې به یا جوج او ماجوج هم را ووځي، ((له حضرت حذیفه رضی الله عنه څخه روایت دی چې مور په خپل منځ کې خبري کولې چې رسول الله ﷺ زموږ خواته راغی او پوښتنه یې وکړه، تاسو څه سره وایاست، هغوی ورته وویل چې مور د قیامت په اړه خبري کولې، هغه ﷺ وفرمایل: قیامت تر هغه نه راځي تر کله چې تاسو (۱۰) نښي ونه گورئ، وروسته هغه ﷺ د هغو یادونه وکړه: ژباړه ((دود، دجال، حیوان، د لودیځ څخه د لمر راختل، د عیسیٰ نزول، د یاجوج ماجوج راوتل، د ختیځ او لویدیځ زلزلې او په اخیر کې د هغه اور چې د یمن څخه به راووځي او خلك به د محشر میدان ته وړي¹))

¹ حدیث ۱۸۵ صحیح مسلم

د قیامت په لسو لویو نښو یانې (علامت کبری) کې بله هغه د یاجوج او ماجوج را وتل دي، د دې یادونه په قرآن کریم کې د حضرت ذوالقرنین په حواله بیان سوې، چې هغه یو عادل پاچا وو په لیري او پراخو هیوادونو کې یې د الله ﷻ د امر سره سم د پاچاهي لپاره سفر کاوه، یو ځل هغه په یو وخت کې خپلو دريو مهمو اړخونو ته سفر وکړ، لیري ختیځ، لیري لویدیځ او شمالي اړخ، چې د یوه قوم سره یې لیدنه وسوه، هغوی نوموړي ته د یاجوج او ماجوج په اړه خبر ورکړ چې د دوو جگو غرو له شا څخه راځي او په دوی کې فساد خپروي هغوی له حضرت ذوالقرنین څخه د یوه دیوال د جوړیدو غوښتنه وکړه هغه وخت ذوالقرنین د خپل توان او طاقت پر بنسټ د هغه دوو غرو په منځ کې یو قوي دیوال جوړ کړ او یاجوج و ماجوج تر دیوال ها خوا پاته سوه.

ژباړه ((خو د دوو غرونو منځ ته ورسید هله یې داسې یو قوم و موند چې د(ذوالقرنین) په خبرو پوهیدو ته نږدې نه وو.

(ژباړونکو) وویل: اې ذوالقرنینه! بېشکه یاجوج او ماجوج دمځکي پر سر وړانګاري دي، آیا شونې ده چې مور تاته خرڅ درکړو او ته زموږ او د دوی تر منځ یو دیوال جوړ کړې؟

(ذوالقرنین) وویل: هغه برلاسی چې زما رب ماته د مځکي پر سر راکړی دی ستاسې (ترخرڅ) غوره دی، نو زما سره په (خپل) ځواک مرسته وکړي ترڅو ستاسې او هغوی تر منځ یو پلن دیوال جوړ کړم¹)).

¹سورة الکهف، ۹۳-۹۵

دا غرونه چیري دي په اړه یې حضرت ابن عباس رضی الله عنہ وایي چې د ترکې هیواد په اخیر کي د (ارمینیا) او (اذر بايجان) سره نږدې د کوه قاف په سیمه کي یو ځای موجود دي، هغوی به هغه وخت را ووځي چې کله حضرت عیسی العیلی د جال له منځه یوسي، هغه مهال به د الله پاک ﷻ په حکم سره د یاجوج او ماجوج په لار کي جوړ قوي دیوال را و نړیږي.

اوس ستاسي پام یو اوږد حدیث ته را اړوم.

ژباړه ((له حضرت ابو سعید خنجه روایت دی چې رسول الله ﷺ وفرمایل: کله چې یا جوج او ماجوج راووځي نو خلك به د هغوی څخه تښتي د خپلو ښارونو او کلاوو لاري به نیسي له خپل ځان سره به خپل څاروي هم بیایي، هغوی به د مځکي پر ټولو اوبو واك تر لاسه کړي او دریاب به داسي وچ سي چې تر دوی وروسته چې کوم څوك له هغه ځایه تیرېږي نو وایي به چې ایا یو وخت دلته اوبه هم وې؟ وروسته به الله تعالی ﷻ ددې خلکو لپاره یو خزنده راولیږي چې د دوی پر غاړو به حملې کوي، چې په پایله کي به یې ټول مړه سي¹)).

((له حضرت نواس بن سمان رضی الله عنہ څخه روایت دی چې رسول الله ﷺ وفرمایل: د هغوی شمېر به د میریانو په څېر د شمېرلو وړ نه وي او مسلمانان به د یاجوج ماجوج غشي، لیندی او سپرونه تر اوو کلونو

¹ امام محمد، ابن ماجه، ابن عباس او حاکم

پوري د سون توکو په ډول و کاروي¹)).

ډاکټر اسرار احمد:

ياجوج او ماجوج په اصل کي د حضرت نوح عليه السلام د دريم زوی (يا فض) د نسل څخه دي، د حضرت نوح عليه السلام درې زامن ول، لومړی زوی سام چي د هغه نسل ته ساميتک ويل کيږي چي په هغوی کي عرب، يهود او نور راځي دوهم هاب او دريم يافض نوميدل، د هاب څخه اريايي قبایل لکه ايرانيان، هندوستانیان، جرمنان او نور پيدا سول، يافض د غرونو په لړۍ کي اوسيدل غوره کړه، د منځنۍ اسيا د غرونو د سلسلې پر سر د هغه نسل خپور سو، د هغه لس دولس زامن وه چي له هغوی د دوو نومونه ياجوج او ماجوج وو ځکه نو د هغوی د قوم نوم ياجوج او ماجوج دي، د حضرت عیسی عليه السلام وروستی جنګ به د هغوی سره وي.

پوښتنه: ياجوج ماجوج دا مهال چيري دي؟

ځواب: هغوی په هغه هیوادونو کي دي چي ما يې ذکر وکړ، دا قومونه او خلک چي هلته اوسيري هم دا يا جوج او ماجوج دي.

پوښتنه: هغوی دوه کسه دي که نسل دی؟

ځواب: هغوی نسل دي د ياجوج او ماجوج نسل يا قوم لکه څنگه چي د حضرت (سام) نسل ټول عرب او يهود دي.

پوښتنه: ياني دوو قومونو ته ياجوج او ماجوج ويل سوي دي؟

ځواب: هو! هغوی به بې کچي ځواکمن وي، په قرآن کریم کي د هغوی په

¹ابن ماجه

اړه داسي ويل سوي چي هغوی به د هر غره څخه کښته کيدونکي ليدل کيږي، څنگه چي په نېپال کي د هندوستان او چين جگړه سوې وه او د هغه په اړه داسي الفاظ راغلي ول چي:

Waves after waves of Chinese soldiers coming down the slopes
of Himalayas

وروسته به د هغوی سره جنگ نه کيږي او الله تعالی ﷺ به هغوی د يوې معجزې په ذريعه ختم کړي.

د ياجوج ماجوج د فتنې څخه د ژغورني کار د حضرت عیسیٰ ﷺ په غاړه دی، مخکي ته د راتگ پر مهال به د حضرت عیسیٰ ﷺ عمر ۳۳ کاله وي او د ياجوج ماجوج تر هلاکت وروسته به وفات سي او مسلمانان به يې د جنازې ادا کولو وروسته په نبوي مسجد کي د رسول الله ﷺ د قبر څنگ ته دفن کړي.

د وخت د ترتيب پر بنسټ د ياجوج ماجوج تر راتگ وروسته څلورمه لويه نښاني به د لويديځ څخه د لمر را ختل وي، چي په اړه يې تفصيل په دې يوروايت کي موجود دی:

ژباړه ((د حضرت عبدالله ابن ابي اوفي رضي الله عنه په حواله ويل سوي دي، هغه وايي: ما رسول الله ﷺ وليدی چي دايې وويل پر خلگو به يوه شپه داسي راسي چي د هغوی د عامو دريو ورځو سره به برابره وي، نفلي عبادت کوونکي به هغه شپه و پيژني له دوی به يو شمېر و

درېږي او د خپلي برخي لمونځ به ادا کړي وروسته به بیده سي، بیا به راپور ته سي دخپلي برخي لمونځ به وکړي یا به د قرآن کریم تلاوت وکړي، بیا به بیده سي، دا مهال به خلک یو پر بل چغې وهي چې څه وسوه او په ځغاسته به مسجدونو ته منډي کړي!! یو دم به هغوی و گوري چې لمر د لویدیځ څخه راپورته سوی، کله چې لمر د اسمان نیمی ته ورسېږي نو بیرته به و گرځي.))

له حضرت ابن مسعود څخه روایت دی چې حضور ﷺ وفرمایل:

ژباړه ((په دې شپه به سړی خپل گاونډي ته ور رغ کړي چې اې دوسته! نن شپه څه پېښه ده چې د زړه له اخلاصه مي خوب وکړ او دومره لمونځ مي وکړ چې سترې سوم؟، بیا به لمر ته وویل سي چې د هغه ځایه راپورته سه کوم ځای کي چې لویدلی وې او په دې ورځ به داسي چا ته هيڅ گټه ونه رسېږي چې له مخکي يې ايمان نه وي راوړی یا چاچي له خپل ايمان څخه کومه نيکي نه وي تر لاسه کړې¹)).

د لمر دا چپه را ختنه به یوازي د یوې ورځي لپاره وي، ددې سره به د توبې دروازه هم و تړل سي وروسته به لمر خپل عادي حالت ته و گرځي او تر قیامت به د ختیځ څخه راپورته کیږي.

له حضرت ابو هریره رضی الله عنه څخه روایت دی چې رسول الله ﷺ وفرمایل: ژباړه ((قیامت تر هغو نه راځي چې لمر له لویدیځ څخه راپوته نه سي،

¹فتح الباري

چي کله هغه له لويديځ څخه راپورته سي نو هغه ته په کتو به ټول
ایمان راوړي، خو دا مهال به داسي کس ته ایمان گټه ونه کړي چي له
مخکي يې ایمان نه وي راوړی¹))

لمر د لويديځ څخه د راپورته کيدو د نښانې سره په څنگ کي يوه بله نښه
هم ده، دا نښانې به يا تر دې وړاندي چي لمر له لويديځ څخه راپورته سي
ښکاره سي او يا هم تر دې پېښي سمدستي وروسته، د هغه په اړه الله
تعالی ﷻ فرمایي:

ژباړه ((اوکله چي د قيامت وعده پر دوی پوره سي نو مور به د دوی
لپاره د مخکي څخه يو ځناور راوباسو چي د دوی سره به خبري کوي،
ځکه (کافران) زموږ پر خبرو باور نه کوي²))

دا څاروی به ستر وي او په ځينو روايتونو کي راغلي چي دا به د(صفا) د
غره د غارونو څخه را ووځي چي کله خلک په کعبه شريفه کي وي نو هغه به
د حجر اسود او مقام ابراهيم په منځ کي چغې ووهي ، خلک به و بېرېږي او
يودم به شاوخوا سره و پاشل سي، يوازي د مسلمانانو يوه ټولۍ به پر خپل
ځای پاته سي، هغوی به پوه سي چي دا د الله پاک ﷻ ځناور دی او ورڅخه
د تيښتي کومه لاره هم نسته ، ځناور به پيل له دوی نه وکړي، د هغوی
خبرې به داسي و برېښوي لکه برېښيدونکي غمي، وروسته به هغه د
مخکي پر مخ و ځغلي يو کس به د هغه څخه منډه کړي او د لمانځه پناه به

¹ بخاري، مسلم، احمد، ابوداود، ابن ماجه

² سورة نمل، ايت ۸۲

واخلي هغه به تر شا ورته راسي او و به وایي چي ته اوس لمونځ کوي؟ او بيا به يې مخ ته راسي د هغه څېره به داغ کړي او ځني ولاړ به سي. ياني لمر دلويديځ څخه راپورته کيدو سره به د توبې دروازه وتړل سي او په هغه ورځ به دا ځناور را پيدا سي د توبې د دروازي د بنديدو تصديق به وکړي په دې ډول به مسلمانان او کافران په نښه کړي، ددې حيوان ذکر په (بايبل) کي هم موجود دي او دا نښه په يهودو او عيسايانو کي د Mark of the Beast په نوم سره مشهوره ده.

وروستی نښاني چي مسلمانان به يې و ويني په اړه يې الله تعالی ﷻ فرمايي:

ژباړه ((نو اوس د هغه ورځي انتظار وکړئ، چي په اسمان کي يو ليدونکی لوگی (دود) را پيدا سي، چي پر دې ټولو خلکو به عام سي، دا يو درد ناک عذاب دی¹))

په داسي حال کي چي د مسلمانانو لخوا ليدونکي دا لوگی شپږمه نښه ده.

ژباړه ((له حضرت ابو مالک اشعري رضي الله عنه څخه روايت دی چي رسول الله ﷺ و فرمايل: بېشکه ستاسو رب تاسو له دريو شيانو څخه بېرولي ياست، لومړی شی دود دی چي مومنانو ته به يوازې دومره تکليف ورکړي لکه زکام خو کافران به سم را و نيسي تر داسي بريده چي له غوږو نو به يې دودونه را ووځي، دوهم شی حيوان دی او دريم

¹سورة دخان، ايات ۱۰، ۱۱

دجال¹))

دهمدي دود څخه به مومنانو ته هيڅ زيان ونه رسېږي خو د کافرانو لپاره به دا يو خبر وي چي د عذاب او غچ اخستني وخت را رسيدلی، دا دود به تر ۴۰ ورځو پوري خپور وي، تر دې دود وروسته به د يمن څخه يو تود باد را پورته سي چي د ټولو مومنانو روحونه به واخلي او يوازي به کافران له هغه څه خوندي وي چي پر هغوی به الهي عذاب نازل سي.

له حضرت نو اس ابن سمان رضي الله عنه څخه روايت دی چي رسول الله صلى الله عليه وسلم و فرمايل: ((بېشکه تر قيامت وړاندي به له يمن څخه يو باد و چلېږي چي د هر مومن روح به واخستل سي او هغه به مړ سي.²))

د مومنانو تر ختم وروسته به څلور نښي را ښکاره سي په هغه کي به درې د مځکي د ښوويدني ياني زلزلي په ډول وي، په عربو کي د يوه لښکر په مځکه کي د غرقيدو بيان مځکي سوې دي، پاتي دوې ياني په ختيځ او لويديځ کي د مځکي چاودل به خلگ غرق کړي او تر هغه وروسته به وروستی او لويه نښاني را ښکاره سي او دا به د کائينانو د بېروونکي حقيقي انقلاب لومړۍ نښه وي.

د (يمن) يا (عدن) د کښته يا لويديځ څخه به يو اور را ووځي چي خلگ به په مخه کړي او د شام مځکي ياني د حشر ميدان ته به يې بوزي. له حضرت انس رضي الله عنه څخه روايت دی چي رسول الله صلى الله عليه وسلم و فرمايل:

¹ طبراني² احمد، مسلم، ترمذي، ابن ماجه

ژباړه ((تر کومه چي د قيامت د لومړۍ نښې خبره ده هغه يو اور دی چي له ختيځ څخه به راپورته سي او خلك به د حشر لپاره په لويديځ کي راټول کړي.¹))
د يوه بل روايت سره سم:

له حضرت حذيفه ابن اسيد رضي الله عنه څخه روايت دی چي رسول الله صلى الله عليه وسلم و فرمايل: ((اور به د عدن له کښته څخه راپورته سي او خلگ به د حشر ميدان ته په مخه کړي، چيري چي اور شپه تيروي، چيري چي ارام کوي، هلته به دوی هم ارام کوي.²))

دا اور به څوک شاته نه پرېږدي که څوک شاته پاته سول هغه خوري، او پاته به شام ته (د حشر ميدان) ته ورسوي، تر هغه وروسته به الله تعالی عز وجل حضرت اسرافيل ته د صور د پوه کولو حکم ورکړي، صور يوه ډيره لويه شپېلۍ ده چي اسرافيل عليه السلام به هغه درې ځلي پوه کړي، لومړی به د بېرې (وېرې) پوکۍ وي دا به تر نورو دوو پوکيو اوږد وي، او ددې په اورېدو سره به په اسمان او مځکه کي ټول اوسيدونکي و بېرېرې پرته له انبيا او شهيدانو څخه.

ژباړه ((او څه به تيرېرې هغه ورځ چي کله صور پوه کړل سي او وبه بېرېرې هغه ټول چي په اسمانونو کي دي او په مځکه کي، پرته له

¹ احمد بخاري، نسايي

² احمد، مسلم

هغو خلگو چې الله ﷻ به هغوی ترې و ساتي او ټول به غوړونه نيولي هغه ته حاضر سي.⁽¹⁾

دا هغه حالت دی چې ټول کائينات به و لړزوي او پر هر شي به يوه ځواکمنه زلزله راسي، مځکه به و لړزېږي، غرونه به رامات سي او ټوټه ټوټه به سي په ذراتو به واوړي، سمندرونه به و چوي او يو په بل کي به توی سي، د يوه قهریدلي اور سره به د جاذبې قوه پای ته ورسېږي، د لمر، سپوږمۍ او ستورو ټولو رڼا به ورکه سي، هر څه به له منځه ولاړ سي او کائينات به په داسي ډول په تونښ او بخار بدل سي لکه څنگه چې تر پيدايښت وړاندي ول.

د صور دا پوکۍ چې کله راځي نو په مځکه کي د موجود انسان په اړه الله تعالی ﷻ فرمايي:

ژباړه ((خلکو! د خپل رب د غضب څخه ځان و ساتئ، رښتيا خبره دا ده چې د قيامت زلزله ډېر ډاروونکې ده، په کومه ورځ چې تاسو هغه گوری، نو حال به دا وي چې هر شیدې ورکوونکی به د خپل شیدې رودونکي بچي څخه غافله سي او هره حامله به حمل و غورځوي او خلک به تاسو ته ځنگیدلي او نشه په نظر درسي، په داسي حال کي چې هغوی به په نشه کي نه وي بلکه د الله ﷻ غذاب به داسي سخت وي⁽²⁾))

¹ سورة نمل، ایت ۸۷

² سورة الحج، ایت ۲۰، ۱

وروسته به حضرت اسرافیل دوهم ځل صور پوه کړي، دا به د بې هوښۍ پوکۍ وي، د انبیاوو او شهیدانو په گډون به د مځکي ټول مخلوقات بې هوښه و لویږي پرته له هغو کوم چي الله تعالی ﷻ به یې ژغوري او هغوی به (اته فرښتې) وي، جبرائیل، میکائیل، اسرافیل، د مرگ فرشته او دعرش اوچتونکي څلور فرښتې، چي کله صور کي پوکۍ کیږي نو د ټولو اسمانونو او مځکه والو هوښ به والوځي پرته له هغوي چي الله ﷻ یې ژغوري، وروسته به بیا په هغه کي پوه کړل سي نو په هغه وخت کي به ټول ودریږي او څلورو اړخونو ته به و گوري وروسته به د الله ﷻ په حکم دجبرائیل، میکائیل، اسرافیل او د عرش پورته کوونکو څلور فرښتو روحونه قبض کړل سي، تر هغه وروسته به د الله پاک ذات او د مرگ فرښته پاته سي بیا به الله تعالی دې فرښتې ته ووايي ته زما مخلوق یې، چي کله ما ستا د پیدا کیدو اراده وکړه نو ته مي پیدا کړې اوس مړ هم سه په دې وخت کي به ملک الموت (د مرگ فرښته) هم مړه سي او پرته د الله ﷻ له ذات نه به هیڅ هم پاته نسي).

له حضرت ابو هریره رضی الله عنه څخه روایت دی چي رسول الله ﷺ و فرمایل: زبانه ((د دوو(پوکولو) تر منځ (۴۰ فاصله ده) خلگو و پوښتل ای ابو هریره ایا ۴۰ ورځي؟ هغه ځواب ورکړ زه علم نه لرم، پوښتنه و سوه ۴۰ میاشتي؟ هغه وویل زه نه پوهیږم، و پوښتل سوه ۴۰ کاله هغه وویل زه علم ورباندي نه لرم.¹)

وروسته به حضرت اسرافیل ژوندی کړل سي او د دریم ځل پوکي امر به

¹ بخاري، مسلم

ورته وسي دا نفخه (پوکي) به تر مرگ وروسته د ژوندي کيدو نفخه وي د صور شپېلي کي به دومره سوري وي څومره چي د ټولو مخلوقاتو روحونه دي، روحونه به جسمونو ته بيرته ننوځي، جسدونه به له قبرونو په خپلوسرونو خاوري پورته کوي او را پورته کيږي به، کافران به ووايي دا ورځ خو ډيره سخته ده اومومن به ووايي شکر دی د هغه الله ﷻ چي زمور پروردگار دی.

تر قيامته د راتلونکو پړاونو پيښي او فتنې انسان ته د هلاکت تر بريده خبرداري دی، په اړه يې پوهيدل او ورڅخه ځان ژغول د رسول الله ﷺ ددي حديث په رڼا کي سوني دی

ژباړه: ((په نړۍ کي داسي و اوسه ، لکه يو مسافر))

دا دالله تعالی ﷻ شکر دی چي زمور او ستاسو سره وخت سته ، يو څه مهلت لرو چي نېک عمل وکړو او د گناهونوڅخه توبه وباسو، مخکي له دې چي دا مهلت پای ته ورسېږي، دا شېبې تيري سي او زمور وخت پای ومومي ياني:

د خپلو خپلوانو، کورنۍ د غړو او ټولو خيال ساتئ.

پای

په دې کتاب کي لولئ:

د مسلمانانو اوسني وضعیت کومه خوا روان دی؟ د نړيوالو او غرب سياسي حالت د څه شي په لټه دی؟ د اسلام يو لړ تاريخي پيښي، د قيامت علامې، د اوسني ساينس او ټکنالوژۍ سره يې تړاو، لوی جگړې، د قيامت په اړه بېلابېل نظرونه او بلاخره د نړۍ او کایناتو احتمالي پای.

END OF TIME

Dr. Shahid Masood

Translated by Ahmad Shah Patsoon

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**